

Úvodní slovo předsedy vlády / Introduction by the Prime Minister

Je tomu 60 let, co máme Všeobecnou deklaraci lidských práv. Psaný soubor základních hodnot platný pro celou planetu, pro všechny její kultury, pro všechny národy, pro každého jedince. V této deklaraci OSN dosáhla jasného vyjádření věčná a přirozená lidská touha po svobodě.

Deklarace lidských práv je stejně jako všechny lidské výtvořiny a instituce nedokonalým dílem. Oproti tomu svoboda představuje ideál, základní hodnotu vrozenou každé lidské bytosti. Zdaleka ne všichni lidé však mají to štěstí žít v zemi, která ji respektuje. Ani šest desetiletí nestačilo k tomu, aby mezinárodní společenství dokázalo vynutit alespoň elementární úctu k lidským právům všude ve světě. Právě naopak, práva většiny obyvatel planety jsou opakovaně porušována.

Od ideálu jsme stále daleko. Nicméně Deklarace lidských práv je významným milníkem na cestě k němu. Právě proto, že poprvé v dějinách alespoň formálně zavazuje všechny vlády dodržovat stejně definované závazky vůči svobodě, stejná práva každého jedince. Díky tomu má světové společenství možnost soudit všechny státy podle jednoho metru a vyvozovat z toho patřičné důsledky. Že tak OSN v řadě případů dostatečně efektivně nečiní, neumí či nechce činit, je jejím selháním. Musíme proto hledat způsoby, jak účinněji vynucovat platnost Všeobecné deklarace lidských práv v praxi.

Koncept lidských práv je univerzální, je dán nám všem, základní svobody nesmějí podléhat žádnému mravnímu relativismu. Pro světové společenství nemůže být důležitějšího úkolu než neustále, každým dnem, každým rozhodnutím, směřovat k onomu ideálu.

We have now had the Universal Declaration of Human Rights for 60 years. A written set of basic values valid throughout the planet, for all its cultures, for all nations, for each individual. This UN Declaration is a clear statement of the real and natural human desire for freedom.

The same as all human creations and institutions, the Declaration of Human Rights is an imperfect work. In contrast to this, freedom is an ideal, an inborn fundamental value for every human being. However, not everybody has the good fortune to live in a country that respects it. Not even six decades have been enough for the international community to manage to enforce at least elementary respect for human rights throughout the world. On the contrary, the rights of most people on this planet are repeatedly breached.

We are still far from the ideal. Nevertheless, the Declaration of Human Rights is a significant milestone on the path towards it. It is because this was the first time in history that all governments, at least formally, undertook to comply with obligations regarding freedom, the same rights for each individual, defined in the same way. Thanks to this, the global community has the chance to judge all countries by a single standard and come to the necessary conclusions. The fact that the UN does not do so, cannot do so, or does not want to do so in a sufficiently effective manner in a number of cases is a failure on its part. This is why we have to look for ways to more effectively enforce the Universal Declaration of Human Rights in practice.

The concept of human rights is universal, it is given to all of us; basic freedoms cannot be subject to any moral relativism. There can be no task more important for the global community than to move towards that ideal constantly, every day and in every decision.

Mirek Topolánek
Předseda vlády České republiky
Prime Minister of the Czech Republic

Úvodní slovo ministryně pro lidská práva a menšiny / Introduction by the Minister for Human Rights and Minorities

Výstava je pořádána k 60. výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv, nejznámějšího katalogu lidských práv, který, ačkoli byl přijat jako právně nezávazný, si vydobyl vysokou politickou autoritu. Šedesát let je dostatečná doba k vytvoření záruk dodržování lidských práv. Bohužel řadě zemí – včetně té naší – nedovolil nedemokratický režim využít uvedeného období k přirozenému rozvoji těchto garancí. Po dobu 40 let byla naše společnost křivena útlakem vlády jedné politické strany a zároveň zrádnou péčí všeobjímající sociální sítě.

S tím prvním jsme se dokázali vyrovnat poměrně snadno. K zajištění základních občanských a politických práv – práva na svobodné volby, práva shromažďovacího a sdružovacího, práva na účast na správě věcí veřejných, práva na informace – stačilo s nadsázkou jen přijetí příslušných zákonů. V jiných oblastech – v oblasti práv hospodářských, sociálních a kulturních – však rozhodně ještě dobojováno není. Zřejmě je tomu tak i proto, že se jedná o nepřehledné množství velkých, malých a miniaturních témat a otázek, které se nedotýkají každého. Koho zajímají podmínky, v jakých žijí vězni? Děti v dětských domovech? Seniori v domovech pro seniory či ve zdravotnických zařízeních? Bezdomovci v Praze? Romové v ghettech? Proč se trápit nad tím, zda duševně nemocní opravdu potřebují žít v rozlehlých ústavech, kde sice mají všechnu péči, ale šance na znovuzařízení do „normální“ společnosti umírá s každým dnem v nich stráveným?

Mým hlavním úkolem jako ministryně pro lidská práva je chránit slabší, aby návrhy vlády nesnižovaly již dosaženou úroveň lidských práv, případně nabízet své vlastní varianty řešení. O tom, jak je ve skutečnosti široké pole mé působnosti a čeho v ní již bylo dosaženo, však nejlépe vypovídá právě zahájená výstava.

Příprava výstavy „Na úsvitu“ byla dobrou příležitostí k setkání se zajímavými lidmi. Pracovníci Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR při ní spolupracovali s nevládními organizacemi působícími na lidskoprávním poli. Sdružení nejen že poskytla cenné fotografie mapující jejich činnost, ale také do značné míry ovlivňovala obsahovou stránku panelů, které výstavu tvoří. Být v kontaktu s neziskovým sektorem je nedílnou součástí mé práce a podpora a aktivizace občanské společnosti se stala jednou z mých osobních priorit.

This exhibition is being held to mark the 60th anniversary of the acceptance of the Universal Declaration of Human Rights, the best-known catalogue of human rights, which, although it was accepted as being legally non-binding, has acquired high political authority. Sixty years is a long enough time to create sufficient guarantees for compliance with guaranteed human rights. Unfortunately, an undemocratic regime did not allow a number of countries—including ours—to naturally develop these guarantees for natural development. For 40 years, our society was distorted by pressure from one-party government and also the perfidious care of an all-embracing social safety net.

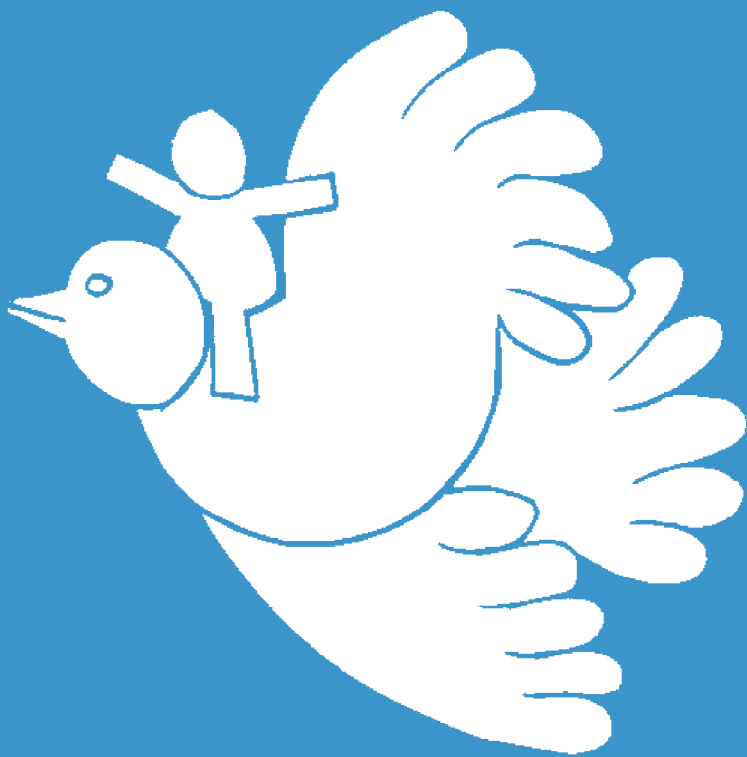
We managed to deal with the first one relatively easily. To ensure fundamental civil and political rights—the right to free elections, the right of assembly and association, the right to participate in the administration of public affairs, the right to information—one could say, with a slight exaggeration, that simply passing the relevant laws was enough. In other areas—in the field of economic, social and cultural rights—however, the fight is definitely not over. This is evidently because we are dealing with a copious amount of large, small and miniature issues and matters that do not affect everybody. Who is interested in the conditions in which prisoners live? Children in children's homes? Senior citizens in homes for the elderly or medical facilities? The homeless in Prague? Roma in ghettos? Why worry about whether the mentally ill really need to live in a network of extensive institutions, where they may have all the care they need, but the chance of them getting back into “normal” society dies a little more with each day spent there.

My main task as minister for human rights is to protect the weak, so that the government's proposals do not reduce the standard of human rights already achieved, or to offer my own solutions. The exhibition that has just started best tells the visitor how wide my remit is in reality and what has already been achieved.

Preparing the “At the Dawn” exhibition was a good opportunity to meet interesting people. During the preparations, workers at the Section for Human Rights of the Office of the Government of the Czech Republic worked with nongovernmental organisations specialising in human rights. The associations provided not only valuable photographs mapping their activities, but, to a marked degree, influenced the content of the panels that comprise the exhibition. Being in contact with the non-profit sector is an integral part of my work, and support for and activating civic society has become one of my personal priorities.

Džamila Stehlíková
Ministryně pro lidská práva a menšiny
Minister for Human Rights and Minorities

Všeobecná deklarace lidských práv / Universal Declaration of Human Rights

Všeobecná deklarace lidských práv patří k zásadním milníkům historie lidstva jako první mezinárodní uznání svobod a práv každého člověka bez rozdílu kulturních a náboženských kořenů, rasy, pohlaví a místa původu. Zločiny 2. světové války ukázaly, že lidstvo potřebuje všeobecně platný a uznávaný kodex k odstranění útisku a diskriminace. V roce 1948 tvořilo Organizaci spojených národů 58 členů. To byla pestrá směsice ideologií, politických systémů, náboženských a kulturních tradic i různého stupně vyspělosti. Autoři usilovali, aby Deklarace rozdíly respektovala, ale zároveň obsahla hodnoty společné rozličným právním systémům i filozofickým a náboženským tradicím. Text měl především vyjádřit společnou vizi budoucího spravedlivého uspořádání světa.

Hlavní význam Deklarace tkví v univerzálním přijetí a souhlasu se zněním. Její vliv přetrvává dodnes: byla přeložena do téměř 350 jazyků a nářečí, je nejznámějším a nejcitovanějším dokumentem z oblasti lidských práv. Stala se inspirací a součástí ústav a zákonů států a základem více než 60 mezinárodních úmluv, které společně vytvořily právně závazný systém mezinárodní ochrany lidských práv.

Všeobecná deklarace lidských práv je dílem velkých vizionářů. Je stále stejně živoucí a důležitá jako v den svého přijetí v roce 1948. Práva v ní obsažená ale dodnes nejsou realitou pro každého člověka. Příliš často se vlády států zdráhají Deklaraci naplňovat, ačkoli ji v minulosti přijaly. 60. výročí je proto příležitostí jim jejich závazek připomenout. Dodržování lidských práv se musí stát standardem a realitou. Lidská práva musí být známa, pochopena a využívána všemi lidmi na celém světě.

Generální tajemník OSN Ban Ki-moon

Text Deklarace vznikl 2 roky. Návrh zpracoval osmičlenný výbor vedený vdovou po prezidentovi USA Eleanor Rooseveltovou. Po revizi Komisi pro lidská práva byl dokument postoupen Valnému shromáždění OSN. Členské státy se vyjadřovaly doslova ke každému slovu: proběhlo celkem čtrnáct set hlasování. Některé muslimské státy např. polemizovaly s články o rovných právech manželů či o možnosti konverze k jinému náboženství, zatímco západní země kritizovaly zahrnutí ekonomických, společenských a kulturních práv. Nakonec se však při závěrečném hlasování jen osm zemí (včetně Československa) zdrželo. Den přijetí, 10. prosinec 1948, se každoročně připomíná jako Den lidských práv.

Více informací např.:
Informační centrum OSN v Praze: www.osn.cz
Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva: www.ohchr.org
Český helsinský výbor: www.helcom.cz
Ústav státu a práva Akademie věd ČR: www.ilaw.cas.cz

The Universal Declaration of Human Rights is one of the fundamental milestones in the history of humanity, as the first international recognition of the freedoms and rights of a human being regardless of cultural and religious roots, race, sex and place of origin. The crimes of World War II showed that humanity needs a generally valid and recognised code for eliminating oppression and discrimination. In 1948, the United Nations comprised 58 members. It was a varied mixture of ideologies, political systems, religious and cultural traditions and various degrees of economic development. The authors attempted to get the Declaration to respect the differences, but also to contain values common to the different legal systems, as well as philosophical and religious traditions. The text was primarily to express a common vision of a future just arrangement of the world.

The Declaration's main importance consists in its universal acceptance and agreement with the text. It still has an influence today: it has been translated into almost 350 languages and dialects, it is the best-known and most quoted document in the field of human rights. It has become an inspiration and part of the constitutions and laws of states and the basis for more than 60 international conventions that jointly created a legally binding system of international protection of human rights.

The Universal Declaration of Human Rights is the work of great visionaries. It is still as alive and important as it was on the day it was adopted in 1948. However, the rights contained in it are still not a reality for everybody. It is too often that countries' governments hesitate to implement the Declaration, although they have adopted it in the past. The 60th anniversary is therefore an opportunity to remind them of their obligation. Compliance with human rights therefore has to become a standard and reality. Human rights have to be well-known, understood and exercised by all people throughout the world.

UN Secretary General Ban Ki-moon

It took two years to draft the text of the Declaration. The draft was written by an eight-member committee led by the widow of the US president, Eleanor Roosevelt. After a review by the Commission for Human Rights, the document was sent to the UN General Assembly. The member states gave their opinion on literally every word: there were a total of fourteen hundred votes. Some Muslim countries, for example, argued with the articles about equal rights for spouses or the possibility of converting to another religion, whereas western countries criticised the inclusion of economic, social and cultural rights. In the end, however, during the final vote, only eight countries (including Czechoslovakia) abstained. The date it was passed, 10 December 1948, is commemorated every year as Human Rights Day.

For more information see, for example:
UN Information Centre in Prague: www.osn.cz
Office of the UN High Commissioner for Human Rights: www.ohchr.org
Czech Helsinki Committee: www.helcom.cz
Institute of the State and Law of the Academy of Sciences of the Czech Republic: www.ilaw.cas.cz

THE UNIVERSAL DECLARATION OF Human Rights

PREAMBLE recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,
WHEREAS disregard and contempt for human rights have resulted in barbarous acts which have outraged the conscience of mankind, and the advent of a world in which human beings shall enjoy freedom of speech and belief and freedom from fear and want has been proclaimed as the highest aspiration of the common people,
WHEREAS it is essential, if man is not to be compelled to have recourse, as a last resort, to rebellion against tyranny and oppression, that human rights should be protected by the rule of law,
WHEREAS it is essential to promote the development of friendly relations among nations,
WHEREAS the peoples of the United Nations have in the Charter reaffirmed their faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women and have

determined to promote social progress and better standards of life in larger freedom,
WHEREAS Member States have pledged themselves to achieve, in co-operation with the United Nations, the promotion of universal respect for and observance of human rights and fundamental freedoms,
WHEREAS a common understanding of these rights and freedoms is of the greatest importance for the full realization of this pledge,

WE THEREFORE THE GENERAL ASSEMBLY PROCLAIMS that Universal Declaration of Human Rights as a common standard of achievement for all peoples and all nations, to the end that every individual and every organ of society, keeping this Declaration constantly in mind, shall strive by teaching and education to promote respect for these rights and freedoms and by progressive measures, national and international, to secure their universal and effective recognition and observance, both among the peoples of Member States themselves and among the peoples of territories under their jurisdiction.

ARTICLE 1 — All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.
ARTICLE 2 — Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.
ARTICLE 3 — Everyone has the right to life, liberty and the security of person.
ARTICLE 4 — No one shall be held in slavery or servitude; slavery and the slave trade shall be prohibited in all their forms.
ARTICLE 5 — No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.
ARTICLE 6 — Everyone has the right to recognition everywhere as a person before the law.
ARTICLE 7 — All are equal before the law and are entitled without any discrimination to equal protection of the law. All are entitled to equal protection against any discrimination in violation of this Declaration and against any incitement to such discrimination.
ARTICLE 8 — Everyone has the right to an effective remedy by the competent national authorities for the violations of the fundamental rights guaranteed by this Declaration or by law.
ARTICLE 9 — No one shall be subjected to arbitrary arrest, detention or exile.
ARTICLE 10 — Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him.
ARTICLE 11 — (1) Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defence.
ARTICLE 12 — No one shall be held guilty of any penal offence on account of any act or omission which did not constitute a penal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the penal offence was committed.
ARTICLE 13 — (1) Everyone shall be entitled to liberty of movement and to his primary, family, home or correspondence, and to the protection of the law against such interference or attacks.
ARTICLE 14 — (1) Everyone has the right to freedom of movement and residence within the borders of each state.
ARTICLE 15 — (1) Everyone has the right to leave any country, including his own, and to return to his country.
ARTICLE 16 — (1) Everyone has the right to seek and to enjoy in other countries asylum from persecution.
ARTICLE 17 — (1) Everyone has the right to own property.
ARTICLE 18 — (1) Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance.
ARTICLE 19 — Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without restriction, to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.
ARTICLE 20 — (1) Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and association.
ARTICLE 21 — (1) Everyone has the right to take part in the government of his country, directly or through freely chosen representatives.
ARTICLE 22 — Everyone has the right of equal access to public service in his country.
ARTICLE 23 — (1) The will of the people shall be the basis of the authority of government; this will shall be exercised in periodic and genuine elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret vote or by equivalent free voting procedures.
ARTICLE 24 — Everyone, as a member of society, has the right to equal security and is entitled to protection, through national effort and international co-operation and in accordance with the responsibilities and resources of each State, of the economic, social and cultural rights indispensable for his dignity and the free development of his personality.
ARTICLE 25 — (1) Everyone has the right to work, to free choice of employment, to just and favourable conditions of work and to protection against unemployment.
ARTICLE 26 — (1) Everyone, without any discrimination, has the right to equal pay for equal work.
ARTICLE 27 — (1) Everyone who works has the right to just and favourable remuneration

allowing for himself and his family an existence worthy of human dignity, and supplemented, if necessary, by other means of social protection.
ARTICLE 28 — Everyone has the right to rest and to leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay.

ARTICLE 29 — (1) Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social services, and the right to security in the event of unemployment, sickness, disability, old age or other lack of livelihood in circumstances beyond his control.
ARTICLE 30 — No one shall be subjected to arbitrary arrest, detention and exile, nor shall anyone be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

ARTICLE 31 — (1) Everyone has the right to education. Education shall be free, at least in the elementary and fundamental stages. Elementary education shall be compulsory. Technical and professional education shall be made generally available and higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.
ARTICLE 32 — Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall maintain the activities of the United Nations for the maintenance of peace.

ARTICLE 33 — (1) Parents have a prior right to choose the kind of education that shall be given to their children.
ARTICLE 34 — (1) Everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits.
ARTICLE 35 — (1) Everyone has the right to the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

ARTICLE 36 — (1) Everyone has duties to the community in which alone the rights and freedoms set forth in this Declaration can be fully realized.
ARTICLE 37 — (1) Everyone has duties to the community in which alone the rights and freedoms set forth in this Declaration can be fully realized.
ARTICLE 38 — (1) Everyone has duties to the community in which alone the rights and freedoms set forth in this Declaration can be fully realized.

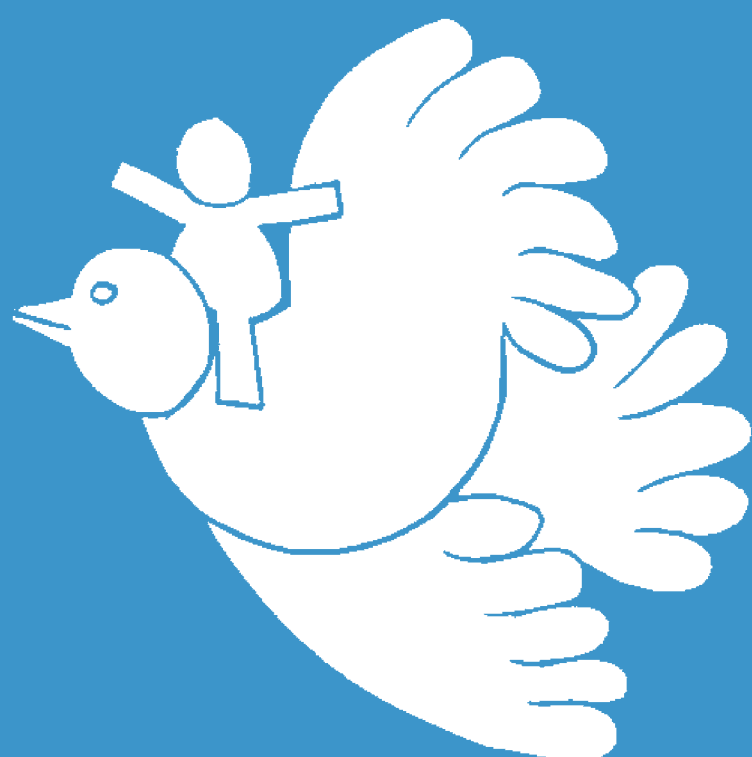
ARTICLE 39 — (1) Nothing in this Declaration may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or to perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein.

Adopted by the United Nations General Assembly on 10 December 1948
Drafted by E. A. Duggan and E. A. Duggan

UNITED NATIONS

1. Všeobecná deklarace lidských práv se zrodila z utrpení a hrůz 2. světové války, z holocaustu, rasové a národnostní nenávisti. Děti v koncentračním táboře Osvětim-Birkenau. Foto: Auschwitz Scrapbook, © Scrapbookpages.com
2. Osvobození koncentračního tábora Bergen-Belsen: britský armádní buldozer tlačí mrtvá těla do hromadného hrobu, 19. 4. 1945. Foto: IWM Collections, IWM Photo No: BU4058
3. Fotografie paní Eleanor Rooseveltové s Deklarací. Foto: OSN
4. Původní grafické ztvárnění Deklarace. Foto: OSN

1. The Universal Declaration of Human Rights was born out of the suffering and horrors of World War II, the holocaust, racial and national hatred: Children at the Auschwitz-Birkenau concentration camp. Photo: Auschwitz Scrapbook, © Scrapbookpages.com
2. Liberation of the Bergen-Belsen Concentration Camp: A British army bulldozer pushes dead bodies into a mass grave on 19 April 1945 Photo: IWM Collections, IWM Photo No: BU4058
3. Photograph of Eleanor Roosevelt with the Declaration Photo: UN
4. Original graphic design of the Declaration Photo: UN

Všeobecná deklarace lidských práv / Universal Declaration of Human Rights

2.

1. Budova OSN s neonovými nápisy na téma lidských práv.
Foto: OSN/Esknder Debebe
 2. Anna Šabatová, New York 1998. Foto: OSN
Signatářka Charty 77 přebírá z rukou generálního tajemníka OSN Kofiho Annana Cenu OSN za obranu lidských práv, udělovanou v intervalu 5 či 10 let (přihadila se tak k N. Mandelovi, M. Lutheru Kingovi či U Thantovi). „Dlouhodobě se aktivně podílí na ochraně lidských práv. Pro svou činnost byla odsouzena komunistickým režimem ke 3 letům vězení za distribuci letáků, které připomínaly občanům, že hlasování ve volbách není povinnost, ale právo,“ stálo v komuniké OSN.
1. Photograph of the UN building with neon signs about human rights
Photo: UN/Esknder Debebe
2. Photograph of Anna Šabatová — New York 1998 Photo: UN
The Charta 77 signatory accepts from UN Secretary General Kofi Annan a UN prize for defending human rights, granted at intervals of 5 to 10 years (it has also been awarded to N. Mandela, M. Luther King and U Thant). “She has been actively contributing to the defence of human rights for a long time. Due to her activities, she was sentenced by the communist regime to 3 years in prison for distributing leaflets that reminded citizens that voting at elections was not a duty, but a right,” said the UN communiqué.

Všeobecná deklarace lidských práv stanoví, že lidská práva náleží každému člověku a jejich ochrana je věcí celého mezinárodního společenství.

Deklaraci sepsali zástupci všech regionů světa a všech právních systémů. Její základní hodnoty – nediskriminace, spravedlnost, rovnost, slušnost, čestnost a univerzálnost – se týkají všech, všude a vždy.

Lidská práva nejsou jen společným dědictvím univerzálních hodnot platných pro všechny kultury a tradice. Jsou to i závazky států zakotvené v mezinárodních smlouvách, národních ústavách a právních řádech.

Každý člověk se na Všeobecnou deklaraci lidských práv může odvolávat a vyžadovat její respektování. Na rozdíl od jiných lidskoprávních úmluv byla přijata všemi státy. Odvolávají se na ni tisíce obhájců lidských práv, kteří již šedesát let usilují, aby se z původní vize spravedlnosti pro všechny stala realita. Jejich snahy ale zdaleka nejsou u konce. Je to úkol pro nás všechny. Každému z nás přísluší všechna lidská práva, ale každý z nás musí také respektovat všechna práva druhých. (Informační centrum OSN v Praze)

Organizace spojených národů vypracovala a přijala v návaznosti na Všeobecnou deklaraci lidských práv další mezinárodní úmluvy, které uvádějí do praxe principy v ní zakotvené:

Úmluvy všeobecné
Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966)
Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (1966)

Úmluvy sektorové
Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (1965)
Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (1979)
Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (1984)
Úmluva o právech dítěte (1989)
Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (2007).

Na Deklaraci navázaly úmluvy regionální; v Evropě především:

- **Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod**, vyhlášená Radou Evropy 4. 11. 1950 (ČR ji ratifikovala teprve v roce 1992). K projednávání případů jejího porušování byl v roce 1959 zřízen **Evropský soud pro lidská práva** se sídlem ve Štrasburku
- **Evropská sociální charta** (1961) a **Charta EU o základních sociálních právech zaměstnanců** (1988)
- **Smlouva o založení Evropského společenství** (v aktualizovaném a konsolidovaném znění **Amsterodamské smlouvy** z 2. 10. 1997)
- **Charta základních práv Evropské unie** (7. 12. 2000, Nice)
- Rada EU zřídila v roce 2007 **Agenturu EU pro základní práva (FRA)**, která nahradila Evropské centrum pro monitorování rasismu a xenofobie (EUMC)

Další informace např.:
Evropský soud pro lidská práva: www.echr.coe.int
Agentura EU pro základní práva: www.eumc.eu.int/fra

The Universal Declaration of Human Rights states that human rights belong to everybody and their protection is a matter for the whole international community.

The Declaration was drafted by representatives of all regions of the world and all legal systems. Its basic values—non-discrimination, justice, equality, decency, integrity and universality—concern everybody, everywhere, all the time.

Human rights are not only the common heritage of universal values valid for all cultures and traditions. They are a government’s obligations anchored in international agreements and national constitutions and legal orders.

Everybody can refer to the Universal Declaration of Human Rights and request that it be implemented. In contrast to other human rights conventions, it has been adopted by all countries. It is referred to by thousands of defenders of human rights, who have, for sixty years, been attempting to make the original vision of justice for all a reality. But their attempts are far from over. It is a task for all of us. We all have human rights, but each of us also has to respect everybody else’s rights. (UN Information Centre in Prague)

In connection with the Universal Declaration of Human Rights, the UN drafted and adopted other international conventions that put the principles anchored in it into practice:

General conventions
The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966)
The International Covenant on Civil and Political Rights (1966)

Sector conventions
The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (1965)
The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1979)
The Convention against Torture and Other Cruel, Inhumane or Degrading Treatment or Punishment (1984)
The Convention on the Rights of the Child (1989)
The Convention on the Rights of Persons with Disabilities (2007).

The Declaration was also followed up by regional conventions; primarily in Europe:

- **The European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms** promulgated by the Council of Europe on 4 November 1950 (the Czech Republic first ratified it in 1992) **The European Court for Human Rights** was established in Strasbourg to discuss cases of its breach in 1959.
- **The European Social Charter** (1961) and **The EU Charter of Fundamental Social Rights for Workers** (1988)
- **The Treaty Establishing the European Community** (as updated and consolidated by the **Treaty of Amsterdam** dated 2 October 1997)
- **The Charter of Fundamental Rights of the European Union** (7 December 2000, Nice)
- In 2007, the EU established the EU Fundamental Rights Agency (FRA), which replaced the European Centre for Monitoring Racism and Xenophobia (EUMC)

Further information, for example:
European Court for Human Rights: www.echr.coe.int
EU Fundamental Rights Agency: www.eumc.eu.int/fra

Lidská práva v Československu 1948–1968 / Human Rights in Czechoslovakia 1948–1968

1. Hranice na „západ“, do demokratického světa, byly pečlivě střeženy. Drátěné zátarasy na hranicích. Při pokusu přejít hranice zahynulo nejméně 280 osob. Datováno - přibližně mezi roky 1954 -1955. Zdroj: ABS
2. Monstrproces s Miladou Horákovou, jeden z největších na území republiky. Poprava ženy, uskutečněná přes četné žádosti o milost, které podepsaly významné osobnosti z celého světa, ukazovala brutalitu režimu. V Československu umírali při popravě lide na šibenici několik minut Zdroj: ČTK
3. Každodenní propaganda se nezastavila před ničím. Občas byla bezpáteřně bezduchá, jindy zase naprosto odporná: jména zanedlouho popravených osob... Zdroj : ABS

1. The border leading to the “west,” to the democratic world, was carefully guarded. Wire barriers at the border. At least 280 people died while attempting to cross the border. Dated—approximately between 1954 and 1955. Source: ABS
2. The show trial of Milada Horáková, one of the largest in the republic. The woman’s execution, carried out despite numerous requests for mercy signed by leading figures from around the world, showed the regime’s brutality. It took several minutes for the condemned to die on the gallows in Czechoslovakia. Source: ČTK
3. Everyday propaganda stopped at nothing. Occasionally it was spinelessly soulless, at other times completely disgusting: the names of recently executed persons... Source: ABS

Poválečná léta, zejména pak období po roce 1948, lze charakterizovat z hlediska lidských práv právní diskontinuitou s naprostou absencí vymahatelnosti práva, jejíž počátek si nelze představit bez předcházejících let okupace. Svoboda jedince se podřízovala zájmům velmi těžko definovatelného celku, přičemž tento zájem nikterak nesouzněl se zájmem občanské společnosti vykrytalizované mnohogeneračním vývojem, sociologicky ukotvené na konci 19. století.

Vládnoucí nomenklatura zbavila soudnictví nezávislosti a vytvářela zákony, jimiž nejen ovládala společnost, ale vytvářela zdání právního státu. V případě potřeby však bez jakýchkoli skrupulí porušovala vlastní, účelově vytvořené normy a zákony. Moc totalitně vládnoucí Komunistické strany Československa se navenek opírala o vazalský vztah k SSSR, uvnitř státu pak o armádu a bezpečnostní složky, resp. o politickou tajnou policii – Státní bezpečnost (StB).

K dalším mocenským nástrojům, jimiž bylo možno ovládat občanských svobod zbavenou společnost, patřila propaganda, spojená s naprostou kontrolou všech médií. Výrazně byla omezena zdánlivě nezadatelná práva: svobodného podnikání, možnosti svobodného pohybu – cestování, výběru zaměstnání a v neposlední řadě studia. Mezi nezanedbatelné atributy moci nutno počítat i tzv. vázaný trh, tedy systém fungující na přidělu základních potravin a některých druhů spotřebního zboží, z něhož byli vyjímáni nejen nepohodlní jednotlivci, ale i celé skupiny občanů.

Vládnoucí režim se vyznačoval bezohledností a brutalitou, již si vynucoval poslušnost. Neváhal zlikvidovat zpočátku na sobě nezávislé skupiny obyvatel: živnostníky a sedláky – mnohdy staletí usdlé na svém gruntě. Neblahé dědictví tohoto počínání je patrné dodnes. Vrcholem teroru se staly politické procesy, které nelze necharakterizovat jako justiční vraždy. Symboly těchto procesů se stal osud Heliodora Píky (3. 7. 1897 – 21. 6. 1949) a Milady Horákové (22. 2. 1899 – 27. 6. 1950). V této souvislosti však nelze zapomenout na dalších 246 popravených. Zvůle moci se projevovala záměrným zadržováním dopisů na rozloučenou, které byly doručeny, pokud vůbec, pozůstalým a jejich potomkům až po roce 1989.

Do zřízených „táborů nucených prací“ (TNP) bylo možno umístit nepohodlné osoby bez soudu na dobu až dvou let. V „nápravných pracovních táborech“ (NPT) v okolí Jáchymova a Příbrami bylo zneužito k otrocké práci v uranových dolech přes 70 000 politických vězňů. Počet v nich ubitých, při útěku zastřelených osob, stejně jako osob usmrčených v rámci pracovního nasazení, není dodnes přesně znám – značně podhodnocené údaje hovoří o minimálně 500 lidech. Počet perzekvovaných nelze prozatím přesně vyčíslit, lze však říci, že v tomto období došlo k zničení občanské společnosti a její integrity, sestávající z určitých morálních a etických hodnot. S tímto dědictvím vstupovala československá společnost do druhé poloviny let šedesátých.

The post-war years, in particular the period after 1948, can be characterised from the viewpoint of human rights as legal discontinuity with a complete absence of the enforceability of law, the start of which cannot be imagined without the preceding years of occupation. The freedom of the individual was subordinated to the interests of a very hard-to-define unit, and this interest was in no way linked to the interests of civil society, crystallized by multi-generational developments, sociologically anchored at the end of the 19th century.

The governing nomenclature stripped the judiciary of its independence and created laws through which it not only controlled society, but also created the impression of the rule of law. When needed, however, and without any scruples it breached its own expediently created standards and laws.

On the outside, the power of the totalitarian Communist Party of Czechoslovakia was based on its vassal relationship with the USSR, inside the country on the army and the security units, in particular the political secret police—Státní bezpečnost (State Security, StB).

Other power tools that could be used to control a society stripped of civil freedoms included propaganda, linked with complete control of all media. Apparently inalienable rights were significantly limited: freedom of enterprise, freedom of movement—travel, selection of employment and, last but not least, studying.

Significant attributes of power included the “bound market,” i.e. a system based on allocations of basic foodstuffs and some types of consumer goods, from which not only inconvenient individuals, but also whole groups of citizens were excluded.

The governing regime was marked by its irresponsibility and brutality, which enforced obedience. It did not hesitate to liquidate independent groups of people from the start: sole traders and farmers—who had often lived on their farms for centuries. The woeful legacy of these actions can be seen today.

The height of the terror were political trials, which cannot be characterised as anything but judicial murders. The symbols of these trials were Heliodor Píka (3 July 1897-21 June 1949) and Milada Horáková (22 February 1899-27 June 1950). In this context, it is impossible to forget the other 246 people who were executed. The despotism of power was shown through the intentional withholding of farewell letters, which were delivered, if at all, to the survivors and their descendents after 1989.

Inconvenient people could be placed in “Forced Labour Camps” for up to two years without trial. The slave labour of over 70,000 political prisoners was abused in “Correctional Labour Camps” for uranium mines near Jáchymov and Příbram. The number of people killed in them, shot while trying to escape, as well as those who died while working is not known precisely today—marked underestimates mention a figure of at least 500 people.

The number of people persecuted cannot be precisely calculated yet, but it can be said that civic society was destroyed in this period and its integrity, comprising certain moral and ethical values, was destroyed. Czechoslovak society entered the second half of the sixties with this legacy.

Lidská práva v Československu 1969–1989 / Human Rights in Czechoslovakia 1969–1989

1. Čin, sebeupálení, Jana Palacha (11. 8. 1948–19. 1. 1969) vyvolal mezi občany ČSSR velkou odezvu. Pohřeb Jana Palacha, konaný dne 24. 1. 1969, se proměnil v manifestaci proti nastupující „normalizaci“, tu se však, přestože následovaly další živé pochodně, nepodařilo zastavit...Zdroj : ČTK
2. Sledování nepohodlných osob, jejich zastrašování, věznění nebo násilné nucení k opuštění území republiky patřilo k běžné pracovní náplni orgánů StB. Akce „RAK“ - fotografie pořízená 21. 9. 1976 v 16 hodin 25 minut na Staroměstském náměstí. Václav Havel, sledován teleobjektivem StB... Zdroj : ABS
3. Palachův týden, leden 1989. V posledním období, před pádem komunistické totality, se začala projevovat občanská nespokojenost. Lidé se přestávali bát vyjadřovat nespokojenost s režimem, ten povětšinou reagoval použitím nevybíravého násilí... Zdroj : ČTK

1. The act, self-immolation, of Jan Palach (11 August 1948—19 January 1969) drew a great response from the people of Czechoslovakia. The funeral of Jan Palach on 24 January 1969 was transformed into a demonstration against the oncoming “Normalisation,” but, despite the fact that other human torches followed, it could not be stopped. Source: ČTK
2. The surveillance of inconvenient people, threats against them, their imprisonment or forcing them to leave the republic was part of the ordinary work of StB bodies. The “RAK” project—photograph taken on 21 September 1976 at 16:25 on the Old Town Square. Václav Havel, watched by a StB telephoto lens... Source: ABS
3. Palach week, January 1989. Civil discontent started to appear in the final period before the collapse of communist totalitarianism. People stopped being afraid to express their discontent with the regime, which usually responded with the use of indiscriminate violence... Source: ČTK

Krátké intermezzo „Pražského jara“ 1968, při němž došlo k vzepětí občanské společnosti, bylo zdušeno okupačí Československa „spřátelenými“ zeměmi Varšavské smlouvy v čele se SSSR. Znovuupevnění vedoucí úlohy a moci KSČ se nazývá „normalizací“. Jednalo se o pokus navrátit čas dějin do padesátých let. Prostředky a metody musely být jiné, cíl zůstal stejný – vrátit se ke stavu plné nadvlády KSČ nad životy občanů ČSSR.

Povlovnému, ale naprostému ovládnutí československé společnosti se snažili zabránit mladí lidé – studenti Jan Palach, Jan Zajíc a zaměstnanec Motorpalu, reformní komunist Evžen Plocek. Obětovali své životy, stejně jako v Polsku Ryszard Siwiec, v marné snaze zburcovat veřejné mínění.

Okupace a následná normalizace v Československu však ukázaly, že stávající komunistická nomenklatura – skalní komunisté a kariéristé – není schopna vládnout proti vlastnímu obyvatelstvu bez intervence SSSR. Normalizace znamenala nejen utužení mocí KSČ, ale i deziluzi a odklon většiny občanů od KSČ a samotných ideálů socialismu a komunismu. Režim se cítil být v sedmdesátých letech tak silný, že se připojil k závazkům vycházejícím ze *Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě*, týkajícím se mimo jiné i lidských práv, aniž by je hodlal dodržovat.

Úzká, avšak jak se ukázalo, vlivná skupina lidí (Václav Havel, Jan Patočka, Jiří Hájek, Zdeněk Mlynář, Pavel Kohout) založila občanskou iniciativu **Charta 77**, v níž byl prezident a vláda ČSSR vyzváni k dodržování přijatých závazků. Následovala hysterická reakce moci – „anticharta“. Přestože reakce veřejnosti byla navenek přinejmenším rozpačitá, ukázalo se, že monolit moci se začíná narušovat. Na **Chartu 77** úzce navázal v dubnu 1978 založený **Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných** (VONS), zabývající se zveřejňováním případů režimem perzekvovaných lidí. Totalitní moc začala být sledována. Informace o zvlí a bezpráví již nešly doma ani v zahraničí utajit.

V polovině 80. let začalo polevovat napětí mezi dvěma světovými supervelmocemi. Režim ustrnul a nebyl schopen a ochoten se přizpůsobovat měnícím se podmínkám – M. S. Gorbačov, perestrojka, glasnost.

Druhá polovina 80. let se nesla ve znamení nárůstu aktivit občanských iniciativ. Aktivita jednotlivců postupně přerostly v masové protesty (Den lidských práv – prosinec 1988, Palachův týden – leden 1989, připomenutí státního svátku ČSR – 28. říjen 1989), které se režim snažil potlačit silou. Občanům došla trpělivost po brutálním potlačení studentské manifestace 17. listopadu 1989. Ukázalo se, že režim nebyl schopen reagovat na protesty naprosté většiny obyvatel.

Za více než čtyřicet let vlády KSČ zaplatili občané Československa strašnou daň. V politických procesech bylo odsouzeno 205 486 lidí, popraveno bylo 248, 4 495 jich zemřelo ve vězení, 280 osob bylo zabito na hranicích ČSSR. Nelze také pominout další škody v materiální, hlavně však v duchovní rovině, s nimiž se musí vypořádat další generace občanů.

Na stěně mříž –
znamení doby.
Děším se obrázků,
děším se šachu.
Zbyl jenom kříž,
zůstaly skoby
a myšlenka na lásku
v zajetí strachu.

K výkazu ztrát
připíšte sebe,
že jste jen couvali
mlčky a kvapně.
Zato když brát
chtěli vám nebe,
že jste jim kývali.
Bože, tak trapně!

(Karel Kryl: Znamení doby, 1969)

The short intermezzo of the “Prague spring” in 1968, during which civic society rose up, was suffocated by the occupation of Czechoslovakia by the “friendly” countries of the Warsaw Pact, led by the USSR.

The strengthening of the leading role and power of the Communist Party of Czechoslovakia (CPC) was called “Normalisation.” It was an attempt to turn back the clock to the nineteen-fifties. The means and methods had to be different, but the aim remained the same—to return to the state of full dominance by the CPC over the lives of citizens of Czechoslovakia.

Young people—the students Jan Palach, Jan Zajíc and an employee of Motorpal, the reform communist Evžen Ploček—tried to prevent the slow but complete takeover of Czechoslovak society. They sacrificed their lives, as did Ryszard Siwiec in Poland, in a vain attempt to galvanise public opinion.

The occupation and the subsequent normalisation in Czechoslovakia, however, showed that the governing communist nomenclature—hardcore communists and careerists—were not able to govern against their own population without intervention by the USSR. Normalisation meant not only cementing the power of the CPC, but also disillusion and a shift by most people away from the CPC and the ideals of socialism and communism.

In the seventies the regime felt that it was so strong that it undertook to comply with obligations resulting from the *Final Act of the Conference for Security and Cooperation in Europe* concerning human rights, in addition to other things, without intending to comply with it.

A narrow, but, as it turned out, influential group of people (Václav Havel, Jan Patočka, Jiří Hájek, Zdeněk Mlynář, Pavel Kohout) founded the civic initiative **Charta 77**, in which the president and government of Czechoslovakia were challenged to comply with the obligations they accepted. There followed a hysterical reaction by the authorities – “anticharta.” Despite the fact that the public’s reaction was, at the least, constrained on the outside, it became apparent that the power monolith was starting to crack.

The **Committee for Defence of the Unjustly Prosecuted** (VONS) was closely linked to **Charta 77** and published the cases of people persecuted by the regime. Totalitarian power started to be monitored. Information about the despotism and lawlessness could not be kept secret at home or abroad.

In the middle of the 1980s, the tension between the two global superpowers started to ease. The regime stagnated and was not willing and able to adapt to the changing conditions—M. S. Gorbachov, perestroika, glasnost.

The second half of the 1980s was marked by growth in the activities of civic initiatives. The activities of individuals progressively grew into mass protests against the regime—Human Rights Day—December 1998, Palach Week—January 1989, National Day of Czechoslovakia—28 October 1989—which the regime attempted to suppress by force. Citizens lost their patience with the regime after the brutal suppression of a student demonstration on 17 November 1989. It showed that the regime was unable to respond to protests by the vast majority of people.

The citizens of Czechoslovakia had paid a terrible tax for more than forty years of rule by the CPC government. 205,486 people had been sentenced in political trials, 248 had been executed, 4,495 had died in prison, 280 were killed on Czechoslovakia’s borders. We should also not forget other damage at the material and, in particular, spiritual level, with which future generations of citizens will have to deal.

1.

Lidská práva v Československu po roce 1989 / Human Rights in the Czech Republic after 1989

2.

3.

Po roce 1989 došlo v ČR v oblasti lidských práv k dramatickému zlepšení situace. Proces postupné přeměny totalitního režimu v demokratickou společnost s obnovováním právního státu a morálních hodnot byl charakterizován i přijetím a naplňováním základních lidskoprávních dokumentů. Základní listina práv a svobod se stala součástí Ústavy ČR a v roce 1992 ratifikovala ČR Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášenou Radou Evropy v roce 1950. Svou činnost tak zastavily Charta 77 i Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS).

Postupně došlo obdobně jako v jiných evropských státech k posunu těžiště zájmu od prosazování a obrany základních občanských a politických práv, jejichž garanci vůči mezinárodnímu společenství převzal demokratický stát, k diskusí o jejich univerzalitě v multikulturním globalizovaném světě, ke kultivaci právního státu (nezávislá justice, boj s korupcí a klientelismem), k důrazu na antidiskriminaci s ochranou rovných práv znevýhodněných menšin a občanů včetně humanizace a důstojnosti péče o závislé osoby. Sledováním a rozvíjením lidských práv byly pověřeny složky moci výkonné:

- vznikla sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR
- vznikl odbor lidských práv na Ministerstvu zahraničních věcí
- vznikla Rada vlády pro lidská práva (kromě jiného předkládá vládě každoroční Zprávu o stavu lidských práv v ČR)
- byl jmenován zmocněnec vlády pro lidská práva (postupně P. Uhl, J. Jařab, S. Karásek, J. Litomiský)
- byl jmenován zmocněnec vlády pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva
- lidskoprávní tematika se stala dominantou činnosti ministryně bez portfeje D. Stehlíkové, do jejíž působnosti spadají i další poradní orgány vlády (rady a výbory) se související problematikou národnostních menšin, rovných příležitostí žen a mužů, osob se zdravotním postižením, záležitostí romské komunity apod.

Velmi blízko k problematice lidských práv má veřejný ochránce práv (ombudsman). V Evropské unii funguje tato instituce od roku 1995. V ČR byla zřízena zákonem č. 349/1999 jako součást vnější kontroly veřejné správy, sloužící ochraně občanů před možnou zvláštní státní správou a obecně zlepšení vztahu občanů a státu. Prvním ombudsmanem je od prosince 2000 O. Motejl.

Potřebná je však i činnost nestátních institucí, jakými jsou např. Český helsinský výbor, Liga lidských práv, Poradna pro občanství či Člověk v tísni s unikátním dlouhodobým projektem *Jeden svět*. Základními nástroji ochrany a rozvoje lidských práv jsou dnes demokratický právní stát a angažovanost občanské společnosti. **ÚŘAD VLÁDY VYNAKLÁDÁ NA PROJEKT SEKCE PRO LIDSKÁ PRÁVA V ROCE 2008 102,6 MILIONU KČ.**

Více informací např.:
Zmocněnec vlády ČR pro lidská práva: www.vlada.cz/cs/rvk/zmocnenec
Rada vlády pro lidská práva: www.vlada.cz/cs/rvk/rlp
Český helsinský výbor: www.helcom.cz
Liga lidských práv: www.llp.cz
Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva: www.diskriminace.cz
Veřejný ochránce práv – ombudsman: www.ochrance.cz
Evropský veřejný ochránce práv: www.ombudsman.europa.eu
Evropský soud pro lidská práva: www.echr.coe.int
Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva: www.portal.justice.cz

There was a dramatic improvement in human rights in the Czech Republic after 1989. The process of the gradual change from a totalitarian regime into a democratic society with the renewal of the rule of law and moral values was characterised by the acceptance and implementation of the basic human rights documents. The Bill of Fundamental Rights and Freedoms became part of the Constitution of the Czech Republic and in 1992 the Czech Republic ratified the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms promulgated by the Council of Europe in 1950. Charta 77 and the Committee for the Protection of the Unjustly Prosecuted (VONS) ceased their activities.

The same as in other European countries, there was a gradual shift of the centre of interest from the defence of fundamental civil and political rights, now guaranteed to the international community by the democratic state, to a discussion of their universality in a multicultural, globalised world, to the cultivation of the rule of law (independent judiciary, fight against corruption and clientelism), to emphasis on antidiscrimination and the defence of equal rights for disadvantaged minorities and citizens, including the humanisation and dignity of care for dependent persons.

Executive bodies were authorised to monitor and develop human rights:

- The Section for Human Rights at the Office of the Government of the Czech Republic was established;
- The Human Rights Department at the Ministry of Foreign Affairs was established;
- The Council for Human Rights was established (in addition to other things, it submits a Report on the State of Human Rights in the Czech Republic to the government every year);
- A government representative for human rights was appointed (P. Uhl, J. Jařab, S. Karásek, J. Litomiský);
- A government representative for the representation of the Czech Republic before the European Court for Human Rights was appointed;
- Human rights topics became the dominant activity of minister without portfolio D. Stehlíková, whose remit includes other government advisory bodies (councils and committees) with the related issues of national minorities, equal opportunities for women and men, the handicapped, Roma community matters, etc.

The public defender of rights (ombudsman) is very close to the issue of human rights. This institution has been operating in the European Union since 1995. It was established in the Czech Republic under Act No. 349/1999, as a part of the external control of public administration, serving to defend citizens from possible arbitrary behaviour by the state administration and generally to improve relations between citizens and the state. O. Motejl was appointed the first ombudsman in December 2000.

However, activities by other non-governmental institutions, such as the Czech Helsinki Committee, the Human Rights League, the Advice Centre for Citizenship and People in Need, with its unique long-term *One World* project, are needed. The basic tools for protecting and developing human rights are currently democracy and the rule of law, as well as involvement in civic society.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC SPENT CZK 102.6 MILLION IN 2008 ON PROJECTS OF THE SECTION FOR HUMAN RIGHTS.

For more information see, for example:
Representative of the government of the Czech Republic for human rights: www.vlada.cz/cs/rvk/zmocnenec
Government Council for Human Rights: www.vlada.cz/cs/rvk/rlp
Czech Helsinki Committee: www.helcom.cz
Human Rights League: www.llp.cz
Advice Centre for Citizenship / Civil and Human Rights: www.diskriminace.cz
Public Defender of Rights—Ombudsman: www.ochrance.cz
European Ombudsman: www.ombudsman.europa.eu
European Court for Human Rights: www.echr.coe.int
Office of the government representative for the representation of the Czech Republic before the European Court for Human Rights: www.portal.justice.cz

1. Pietní akt s vojenskými poctami na čestném pohřebišti obětí komunistické totality Praha-Ďáblice. Mezinárodní den politických vězňů 27. 6. 2007. Foto: Sdružení bývalých politických vězňů
- 2.-4. Aktivita nestátních lidskoprávních organizací se zaměřily více na prevenci diskriminace, na sociální začleňování, poradenství, osvětovou a publikační činnost. Foto: Český helsinský výbor a Liga lidských práv

1. Pious act with military honours at an honorary burial ground for victims of the communist totalitarian regime. International Political Prisoners Day on 27 June 2007. Photo: Association of Former Political Prisoners
- 2.-4. Activities by nongovernmental human rights organisations focused more on preventing discrimination, social integration, advice, education and publication activities. Photo: The Czech Helsinki Committee and the Human Rights League

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

Podpora lidským právům ve světě / Support for Human Rights in the World

1. Kuba: vězeňský autobus
2. Praha: společná narozeninová fotografie pro Aun Schan Su Tjij jako výraz morální podpory, 18. 6. 2008. Foto: Lubomír Kotek
3. Bělorusko: kolportování časopisu. Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, sdružení Člověk v tísni

1. Cuba: Prison Bus
2. Prague: Joint birthday photograph for Aung San Suu Kyi as an expression of moral support, 18 June 2008 Photo: Lubomír Kotek
3. Belarus: magazine distribution
Source: Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, People in Need Association

Program transformační spolupráce je zaměřen na podporu lidských práv, jejich obránců a demokracie a doplňuje systém zahraniční rozvojové spolupráce ČR od roku 2004. Je samostatně definovanou součástí politiky vůči transformujícím se zemím a nedemokratickým režimům. Cílem spolupráce je přispět, aby probíhající či možné budoucí změny v těchto zemích vedly k demokracii a právnímu státu, nikoli k chaosu, konfliktu a destabilizaci. Transformační spolupráce se soustřeďuje na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí („good governance“). Realizuje se zejména projekty na vzdělávání, šířením informací, názorů a zkušeností s nenásilným odporem proti totalitnímu systému a s procesem společenské transformace, kterým ČR prošla v 90. letech 20. století. Příznačná je systematická podpora skupin občanské společnosti a nevládních organizací, přičemž kontakt se státními orgány v přijímající zemi může být záměrně vyloučen. Program se zaměřuje na země přednostního zájmu zahraniční politiky ČR, u nichž zároveň existují předpoklady přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů:

BĚLORUSKO

ČR přispívá ke zlepšení situace působením ve třech prioritních oblastech. První je podpora nespravedlivě stíhaných osob a skupin obyvatel zprostředkováním právní, sociální, psychologické, materiální a jiné asistence, jež jim pomáhá překonat složitou životní situaci. Druhou prioritu představuje vzdělávání alternativních elit: semináře a stáže pro pracovníky neziskových organizací, místní správy i profesních organizací, které probíhají v ČR, v Bělorusku či v Litvě; poskytována jsou rovněž studijní stipendia. Za třetí jde o podporu šíření nezávislých informací, k nimž většina občanů nemá přístup. Narušení informačního monopolu vládnoucího režimu je nezbytný předpoklad jakýchkoli demokratizačních snah v zemi. Hlavním nástrojem, který ČR k šíření objektivních informací využívá, je podpora Evropského rádia pro Bělorusko, zaměřeného především na mladé posluchače. Podpora ČR lidským právům a demokratizaci Běloruska od roku 2005 činí 43 milionů korun.

BARMA / MYANMAR

ČR se zaměřuje na osoby pronásledované režimem, jejichž rodinám nabízí právní i přímou materiální pomoc, na šíření necenzurovaných informací (přístup k nezávislým médiím je v zemi minimální) a na přenos zkušeností s transformací, kterou prošly země střední a východní Evropy. Současně jde o zvyšování povědomí o barmské situaci v ČR a o vytváření mezinárodní podpory demokratickým silám v zemi. Podpora ČR lidským právům a demokratizaci Barmy od roku 2005 činí 11,3 milionu korun.

KUBA

ČR se zaměřuje především na přechod k demokracii a ochranu lidských práv. V rámci transformační spolupráce podporuje různé složky občanské společnosti, nezávislé novináře, politické aktivisty, učitele, zástupce církví. Důležitý je přenos zkušeností s přechodem k demokracii. Významné je informování české veřejnosti a koordinování postupu relevantních institucí a organizací. Podpora ČR lidským právům a demokratizaci Kuby od roku 2005 činí 10,3 milionu korun.

The Transition promotion program is focused on support for human rights, defenders of them and democracy and has been supplementing the Czech Republic's system for foreign development co-operation since 2004. It is an independently defined part of policy towards transforming countries and non-democratic regimes. The aim of the promotion is to contribute so that ongoing and possible future changes in such countries lead to democracy and the rule of law, not chaos, conflict and destabilisation. Transition promotion is concentrated on the creation and strengthening of democratic institutions, the rule of law, civil society and the principles of good governance. What is implemented are primarily projects focused on education, disseminating information, opinions and experience with non-violent resistance against a totalitarian system, as well as the process of social transformation that the Czech Republic underwent in the 1990s. Systematic support for civil society groups and nongovernmental organisations is typical, and contact with governmental bodies in the receiving country can be intentionally excluded. The programme is focused on countries of priority interest to the Czech Republic's foreign policy, where there are expectations that Czech experience can be transferred, as well as where there is a tradition of contacts between the countries.

BELARUS

The Czech Republic contributes to the improvement of the situation by acting in three priority areas. The first is support for unjustly prosecuted persons and groups of people through the arrangement of legal, social, psychological, material and other assistance that can help them get over a complicated situation in their life. The second priority is education for alternative elites: workshops and internships for workers at non-profit organisations, local authorities and professional organisations that are held in the Czech Republic, Belarus and Lithuania; study grants are also provided. Third, it concerns support for the dissemination of independent information to which most citizens do not have access. Interfering with the information monopoly of the governing regime is a necessary condition for any democratising attempts in a country. The main tool that the Czech Republic uses to disseminate objective information is support for the European Radio for Belarus, focused primarily on young listeners. The Czech Republic has spent CZK 43 million on support for human rights and democratisation in Belarus since 2005.

BURMA / MYANMAR

The Czech Republic focuses on people persecuted by the regime, whose families it offers legal and direct material help, the dissemination of uncensored information (access to independent media is minimal in the country) and the transfer of experience with the transition that the countries of Central and Eastern Europe underwent. It also concerns increasing awareness of Burma's situation in the Czech Republic and the creation of international support for democratic forces in the country. The Czech Republic has spent CZK 11.3 million on support for human rights and democratisation in Burma since 2005.

CUBA

The Czech Republic focuses primarily on the transition to democracy and the protection of human rights. As a part of transition promotion, it supports various elements of civil society, independent reporters, political activities, teachers and church representatives. The transfer of experience with the transition to democracy is important. Keeping the Czech public informed and co-ordinating actions by the relevant institutions and organisations is important. The Czech Republic has spent CZK 10.3 million on support for human rights and democratisation in Cuba since 2005.

Podpora lidským právům ve světě / Support for Human Rights in the World

1. *Praha: demonstrace na podporu Šafránové revoluce, podzim 2007. Veřejné shromáždění na Národní třídě, Praha, 29. 9. 2007. Foto: J. Valůch*
2. *Irák: seminář rozvojové pomoci*
3. *Ukrajina: seminář investigativní žurnalistiky*
Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, družení Člověk v tísni

1. *Prague: Demonstration to support the Saffron Revolution, autumn 2007. Public meeting on Národní třída, Prague, 29 September 2007. Photo: J. Valůch*
2. *Iraq: workshop for development aid*
3. *Ukraine: workshop for investigative journalism*
Source: Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, People in Need Association

IRÁK

I když se snížil počet útoků i jejich obětí, zůstává bezpečnostní situace neutěšená, což brání nezbytné rekonstrukci hospodářství i budování funkční státní správy. Navíc rekonstrukční aktivity podkopává všudypřítomná korupce. Společnost, dlouho zakonzervovaná diktátorským režimem, tvrdě potírajícím jakékoliv občanské iniciativy, prochází od roku 2003 bouřlivými změnami. Vzniklo či obnovilo činnost množství spolků a organizací občanské společnosti usilujících o transformaci dosavadního systému. Ihned v roce 2003 byli ze všech úřadů odstraněni členové strany Baas. Místo nich nastoupili noví lidé, většinou však bez potřebné kvalifikace i zkušeností ze samosprávy, která nehrála v centralizované totalitní diktatuře významnou roli. Její výkonnost navíc negativně ovlivňuje i nejasné rozdělení kompetencí mezi ministerstva a provinční úřady. Transformační spolupráce se zaměřuje na posilování občanské společnosti, NNO a místní správy. K tomu slouží především semináře a workshopy pořádané českými organizacemi, zahrnující i projektový management a vzájemnou komunikaci. Důležitou roli v předávání českého know-how sehrává udělování stipendií iráckým studentům.

UKRAJINA

Parlamentní volby 2007 potvrdily polarizaci společnosti. Zvláště skeptické ohledně prozápadního směřování země jsou východní a jižní regiony, kde mají voliči velmi zkreslené představy o procesu evropské integrace i o integraci do mezinárodních struktur (NATO, WTO). Program transformační spolupráce se proto, kromě sdílení obecnějších zkušeností s přeměnou centrálně řízeného hospodářství v tržní ekonomiku a s přechodem k demokracii, zaměřuje na zkušenosti s přípravou na členství v EU a NATO, především na objektivní informování o obou organizacích a odbourávání panujících mýtů. Cílovou skupinou jsou především novináři, učitelé a zástupci místní správy východní a jižní Ukrajiny.

GRUZIE

Ústředním tématem transformační spolupráce je pomoc při řešení situace vnitřně přesídlených osob. Ta je z hlediska úspěšné transformace klíčová. Gruzie se dosud nevypořádala s následky vysídlení statisíců osob gruzinské národnosti ze separatistických území Jižní Osetie a Abcházie. Většina z nich pobývá ve velmi špatných podmínkách v ubytovacích centrech pro běžence a je závislá výhradně na sociální a humanitární pomoci, což klade velké nároky na místní nevládní organizace, jejichž úloha je v Gruzii nezastupitelná.

MOLDAVSKO

Prioritami transformační spolupráce jsou pomoc při rozvoji občanské společnosti, posilování kapacit nevládních organizací a demokratických institucí zejména na místní úrovni a vzdělávání mladých odborníků a úředníků ve státním sektoru. Dosahování těchto cílů by mělo podpořit sblížování organizací a institucí z obou břehů Dněstru a pomoci tak překonat problémy bránící udržitelnému řešení situace v Podněstří.

SRBSKO, BOSNA a HERCEGOVINA

Realizátoři se snaží aktivity v obou zemích propojovat, resp. srbské projekty následně realizovat i s partnery v Bosně a Hercegovině. Jde o rozvoj firemního dárcovství, participativní demokracie a místních samospráv, o lepší informování o EU a přenos zkušeností z integračního procesu.
(Text: Ministerstvo zahraničních věcí ČR)

VLÁDA ČR POSKYTLA NA PODPORU LIDSKÝCH PRÁV V ZAHRANIČÍ V LETECH 2005–2007 SOUHRNNĚ 98,4 MILIONU KČ.

IRAQ

Even though the number of attacks and their victims has declined, the security situation remains gloomy, which prevents the necessary rebuilding of the economy and the building of a functional state administration. In addition, the reconstruction activities are undermined by ever-present corruption. The society, long preserved by the dictatorial regime that clamped down hard on any civic initiatives, has been undergoing stormy changes since 2003. The activities of many civic society associations and organisations attempting to transform the previous system began or were renewed. Immediately in 2003, members of the Ba'ath Party were removed from all offices. They were replaced by new people, mostly without the necessary qualifications and experience of local government, that did not play an important role in the centralised totalitarian dictatorship. Its performance is also negatively influenced by the unclear division of powers between ministries and provincial authorities. Transition promotion is focused on the strengthening of civic society, NGOs and local administration. This is served primarily by seminars and workshops organised by Czech organisations, including project management and bilateral communication. The making of grants to Iraqi students plays an important role in the passing on of Czech know-how.

UKRAINE

The parliamentary elections in 2007 confirmed the polarisation of society. The eastern and southern regions, where voters have very distorted ideas about the process of European integration and integration into international structures (NATO, WTO), are particularly sceptical of the country's pro-western direction. The transition promotion program therefore, in addition to sharing more general experience about the transformation of a centrally managed economy into a market economy and the transition to democracy, focuses on experience of preparations for membership of the EU and NATO, primarily by providing objective information about both organisations and getting rid of prevalent myths. The target group is mostly reporters, teachers, and representatives of local authorities in the eastern and southern Ukraine.

GEORGIA

The central topic of transition promotion is assistance dealing with the situation of internally displaced persons. This is key from the viewpoint of a successful transformation. Georgia has not yet dealt with the consequences of the displacement of hundreds of thousands of persons of Georgian nationality from the separatist South Ossetia and Abkhazia. Most of them are living in very poor conditions in accommodation centres for refugees and are solely dependent on social and humanitarian aid, which places big demands on local nongovernmental organisations, whose role in Georgia is irreplaceable.

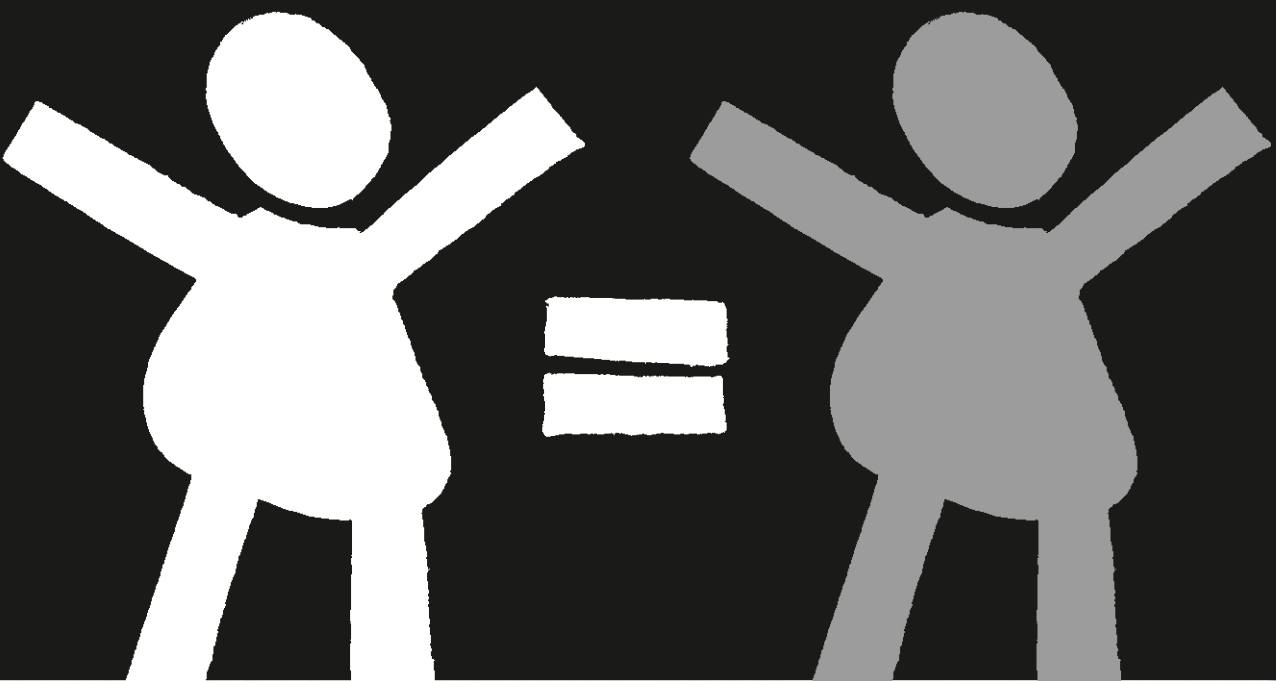
MOLDOVA

The priorities for transition promotion are help with the development of a civil society, strengthening the capacities of nongovernmental organisations and democratic institutions at the local level and the education of young experts and officials in the government sector. Achieving these aims should support the approximation of the organisations and institutions on both banks of the Dniestr and thereby help overcome the problems preventing a sustainable solution to the situation in the Dniestr region.

SERBIA, BOSNIA and HERZEGOVINA

Those realising activities in both countries are trying to link them up, or rather also realise the Serbian projects with partners in Bosnia and Herzegovina. This concerns the development of corporate donations, participative democracy and local authorities, better information about the EU and the passing on of experience from the integration process.
(Text: Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic)

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC PROVIDED 98.4 CZK MILLION IN SUPPORT OF HUMAN RIGHTS ABROAD IN 2005–2007.

Rasismus a politický extremismus / Racism and Political Extremism

1. Pochod neonacistů, Praha 2007. Foto: Lidové noviny, H. Glos
2. Pochod nacistů, Plzeň 15. 3. 1940. Foto: Městský archiv Plzeň
3. Pietní shromáždění před plzeňskou synagogou 19. 1. 2008 překazilo neonacistickou provokaci na výročí židovských transportů. Foto: R. Kodera
4. Navázalo ekumenické setkání v katedrále sv. Bartoloměje se zpěvem hebrejských starozákonních písní. V Plzni neonacisté neprošli: zvítězila občanská společnost a památka obětí, která dala zaznít i hebrejštině v katolickém chrámu.

1. March by neo-Nazis, Prague, 2007. Photo: Lidové noviny, H. Glos
2. March by Nazis, Pilsen, 15 March 1940. Photo: Pilsen City Archive
3. A pious gathering before Pilsen synagogue on 19 January 2008 was marred by neo-Nazi provocation on the anniversary of the Jewish transports. Photo: R. Kodera
4. It was followed by an ecumenical gathering in the Cathedral of Saint Bartholomew where Old Testament Jewish songs were sung. The neo-Nazis were not successful in Pilsen: civic society and commemoration of the victims won out, and Hebrew was even heard in a Catholic cathedral.

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace se stala v roce 1965 prvním následným lidskoprávním dokumentem OSN navazujícím na Všeobecnou deklaraci lidských práv. Přesto ani po více než 40 letech, přes nesporný všeobecný pokrok, nebyl rasismus eradikován. Prolíná se s politickým extremismem, xenofobií a totalitními systémy a stále představuje reálné nebezpečí. Jeho aktivních stoupenců není v Česku mnoho – využívají však myšlenkové stereotypy veřejnosti. Rizikové jsou zvláště protiromské nálady a latentní antisemitismus.

Extremistické ideologie odmítají ústavní řád demokratického režimu. Spolu s ním zavrhuje i hodnoty západních demokratických režimů, jejichž základem je právě koncepce lidských práv zakotvená ve Všeobecné deklaraci. Místo nich vnucují společnosti vlastní, nedemokratickou vizi společenského řádu a „spravedlnosti“. Tato vize vždy zahrnuje rasismus a diskriminaci. V ČR působí okolo 10 lokálních organizací, které se hlásí k pravicově extremistické ideologii. Jsou sjednoceny přihlášením k neonacistické ideologii zastřešující organizace, Národního odporu. Dříve roztržitěná a navzájem soupeřící scéna je dnes spolupracující a ustálená.

Čeští neonacisté se dnes zaměřují na pořádání demonstrativních veřejných shromáždění, na nichž kritizují stávající politický režim, a propagandistických akcí určených studentům středních škol. Vzorem jsou jim němečtí neonacisté, kteří právě v této oblasti vynikají. Ubývá soukromých hudebních oslav, které byly v minulých letech mediálním symbolem a cílem mnoha policejních zásahů. Utlumují se také neonacistické webové stránky. Právě virtuální internetové aktivity, nenávistné rasistické servery a blogy sloužící i vzájemné koordinaci se staly natolik nebezpečné, že si vynutily mezinárodní monitoring. Vznikla např. International Network Against Cyber Hate IN@CH (Mezinárodní síť proti kybernetické nenávisti), jejímž členem se stal i Český helsinský výbor, který také realizoval projekty *Monitoring internetového extremismu* či *Nedívej se černobíle, aneb osvěta proti nesnášenlivosti*. Společným úsilím bezpečnostních složek i těchto nestátních organizací se podařilo fenomén „cyber hate“ podvázat a dosáhnout i zrušení některých webových stránek provozovaných ze zahraničí (např. Blood and Honour). Šlo o složité a citlivé právní a mezinárodněprávní otázky, při jejichž řešení, stejně jako při rozhodování o případných změnách svobody slova a shromažďování, musí mít přednost systémový přístup a vláda práva. Demokracii je nutno uhájit i zachováním, neopuštěním její právní „demokratické“ povahy. Emotivně zdánlivě samozřejmé a nezbytné zásahy do svobody slova a shromažďování by se mohly vymstít.

Stoupají tak nároky nejen na bezpečnostní složky, ale také na média, pedagogy, na osvětovou činnost vůči veřejnosti, na angažovanost občanské společnosti. Tato společnost a její masová shromáždění sehrály významnou roli i při neonacistických provokacích kolem židovských objektů v Praze, Plzni i na jiných místech při výročí nacistické křišťálové noci, židovských transportů či podobných příležitostech. Kromě jiného byla působivá vzájemná podpora představitelů židovských obcí a křesťanských církví (kardinála M. Vlka, biskupa F. Radkovského i dalších). Právě v síle občanské společnosti, v její důsledné obraně demokratických principů a lidských práv pro všechny je největší naděje proti neonacismu a jiným nenávistným totalitním doktrínám.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY POSKYTUJE NA KAMPAŇ PROTI RASISMU ROČNĚ 4 MILIONY Kč.

Více informací např.:
Český helsinský výbor: www.helcom.cz
Tolerance, o. s.: www.ecn.cz/tolerance
Liga proti antisemitismu: www.antisemitismus.wz.cz

In 1965, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination became the first UN human rights document to follow on from the Universal Declaration of Human Rights. Despite this, even after more than 40 years, despite the undoubted general progress, racism has not been eradicated. It is linked to political extremism, xenophobia and totalitarian systems, and still presents a real danger. It does not have many active supporters in the Czech Republic—but they take advantage of ideas embedded with the public. Anti-Roma moods and latent anti-Semitism are particular risks.

Extremist ideologies reject the constitutional order of a democratic regime. Together with it they also reject the values of western democratic regimes, which are based on the concept of human rights anchored in the Universal Declaration. Instead of them, they force on society their own undemocratic vision of a social order and “justice.” This vision always includes racism and discrimination. There are about 10 local organisations that support an extreme right-wing ideology in the Czech Republic. They are united by declaring their allegiance to the Neo-Nazi ideology of the umbrella organisation, Národní odpor (National Resistance). The groups, which were fragmented and competed among themselves, today cooperate and are settled.

Czech Neo-Nazis are currently focusing on holding demonstrative public meetings at which they criticise the current political regime, as well as propaganda events focused on secondary school students. German Neo-Nazis, who stand out in this area, are a model for them. The number of private musical events, which were a media symbol and the target of many police raids, is declining. Activity at Neo-Nazi websites is being subdued. Their virtual internet activities, hateful racist servers and blogs serving for mutual coordination became so dangerous that they required international monitoring. The International Network Against Cyber Hate IN@CH was formed and the Czech Helsinki Committee joined it, implementing projects such as Internet Extremism Monitoring and Don’t See Black and White, or Education against Intolerance. Joint efforts by the security services and such nongovernmental organisations have succeeded in inhibiting the phenomenon of “cyber hate” and the halting of some websites operated from abroad (e.g. Blood and Honour). There were complicated and sensitive legal and international legal questions; a systematic approach and the rule of law had to have preference when dealing with them and making decisions on contingent changes to freedom of speech and assembly. Democracy has to be defended by retaining and not abandoning its legal “democratic” nature. Emotionally obvious and necessary interference with freedom of speech and assembly could carry a cost.

The demands not only on the security services, but also on the media, teachers, education of the public and the involvement of civil society are rising. That and their mass gatherings played a significant role during Neo-Nazi provocations around Jewish buildings in Prague, Pilsen and other places during the anniversary of Kristallnacht, Jewish transports and similar opportunities. In addition to other things, the mutual support of representatives of the Jewish communities and Christian churches (Cardinal M. Vlk, Bishop F. Radkovský and others) was telling. It is the strength of civil society, its thorough defence of democratic principles and human rights for all that is the greatest hope against Neo-Nazism and other hateful totalitarian doctrines.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC PROVIDES CZK 4 MILLION EACH YEAR FOR THE CAMPAIGN AGAINST RACISM.

For more information see, for example:
Czech Helsinki Committee – www.helcom.cz
Tolerance o.s. – www.ecn.cz/tolerance
Liga proti antisemitismu (League against Anti-Semitism) - www.antisemitismus.wz.cz

Svoboda vyznání a život církví / Freedom of Religious Belief

V ČR je v současnosti registrováno 30 církví a náboženských společností:
1. Církve a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 308/1991 Sb.

Č.	Název církve/náboženské společnosti	Datum registrace/recepce
1.	Apostolská církev	1989
2.	Bratrská jednota baptistů	1951
3.	Církev adventistů sedmého dne	1951 (1952–1956 odňato)
4.	Církev bratrská	1951
5.	Církev československá husitská	1920
6.	Církev Ježíše Krista Svátých posledních dnů	1990
7.	Církev řeckokatolická	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
8.	Církev římskokatolická	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
9.	Českobratrská církev evangelická	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
10.	Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
11.	Evangelická církev metodická	1951
12.	Federace židovských obcí v České republice	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
13.	Jednota bratrská	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
14.	Křesťanské sbory	1956
15.	Luterská evangelická církev augsburského vyznání v České republice	19. 1. 1995
16.	Náboženská společnost českých unitářů	1930
17.	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	1. 9. 1993
18.	Novoapostolská církev	1956
19.	Pravoslavná církev v českých zemích	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
20.	Slezská církev evangelická augsburského vyznání	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska
21.	Starokatolická církev v České republice	1918 recepcí z období Rakouska-Uherska

2. Církve a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 3/2002 Sb.

Č.	Název církve/náboženské společnosti	Datum registrace
22.	Církev křesťanská společenství	20. 6. 2002
23.	Obec křesťanů v České republice	4. 9. 2002
24.	Mezinárodní společnost pro vědomí Kříšny, Hnutí Hare Kříšna	21. 11. 2002
25.	Česká hinduistická náboženská společnost	25. 11. 2002
26.	Ústředí muslimských obcí	17. 9. 2004
27.	Ruská pravoslavná církev, podvojce patriarchy Rusi v České republice	26. 5. 2007
28.	Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	8. 6. 2007
29.	Višna Nirmala Dharm	14. 7. 2007
30.	Církev živého Boha	15. 12. 2007

Jako svazy církví a náboženských společností jsou registrovány podle zákona č. 3/2002 Sb.

Č.	Název svazu církve/náboženské společnosti	Datum registrace
1.	Vojenská duchovní služba	4. 2. 2005
2.	Ekumenická rada církví v České republice	19. 7. 2005

Široké spektrum církví je výrazem náboženské svobody a tolerance a rovněž reflektuje migrační jevy a multikulturálnost soudobého světa. Církve mají nezastupitelné místo jak v duchovním životě věřících, tak v životě celé společnosti, především v sociálních a zdravotnických službách, ve vzdělávání, v kultuře. Své oprávnění v armádě prokázali vojenští kaplani – duchovní, které do služby ve vojenském prostředí vysílají společně všechny křesťanské církve sdružené v Ekumenické radě církví a v České biskupské konferenci.

1. Slavnostní mši pro děti ze stonožkových škol z ČR, SR, Norska sloužil v r. 2005 ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého v Praze hlavní kaplan armády ČR, pplk. Tomáš Holub. Foto: Hnutí „Na vlastních nohou“ (www.stonozka.org)
2. Žáci ze Základní školy speciální Diakonie Českobratrské církve evangelické Čáslav v projektu Šťastný úsměv - rekreační pobyty lidí se zdravotním postižením. Foto: Šťastný úsměv (www.stastnyusmev.cz, www.diakoniecce.cz)
3. Některé z projektů Farní charity Karlovy Vary (www.charita.cz, www.charitakv.cz)
- 4.- 5. 16. ledna 2008 byl ve Varnsdorfu otevřen první buddhistický chrám v ČR (budova a oltář s Buddha tří dob), Foto: Klub Hanoi (www.klubhanoi.cz)

Thirty churches and religious societies are currently registered in the Czech Republic:
1. Churches and Religious Societies Registered under Act No. 308/1991 Coll.

No.	Name of Church/Religious Society	Date of registration/reception
1.	Apostolic Church	1989
2.	Czech Baptist Union	1951
3.	Seventh-day Adventist Church	1951 (1952–1956 withdrawn)
4.	Brethren Evangelical Free Church	1951
5.	Czechoslovak Hussite Church	1920
6.	Church of Jesus Christ of Latter-day Saints	1990
7.	Greek Catholic Church	1918 reception from Austria-Hungary (1950-
8.	Roman Catholic Church	1918 reception from Austria-Hungary
9.	Evangelical Church of Czech Brethren	1918 reception from Austria-Hungary
10.	Evangelical Church of the Augsburg Confession in the Czech Republic	1918 reception from Austria-Hungary
11.	Methodist Evangelical Church	1951
12.	Federation of Jewish Communities in Czech Republic	1918 reception from Austria-Hungary
13.	Moravian Church	1918 reception from Austria-Hungary
14.	Christian Congregations	1956
15.	Lutheran Evangelical Church of the Augsburg Confession in the Czech	19 January 1995
16.	Religious Society of Czech Unitarians	1930
17.	Jehovah's Witnesses	1 September 1993
18.	Neo-Apostolic Church	1956
19.	Orthodox Church in the Czech Lands	1918 reception from Austria-Hungary
20.	Silesian Evangelical Church of the Augsburg Confession	1918 reception from Austria-Hungary
21.	Old Catholic Church in the Czech Republic	1918 reception from Austria-Hungary

2. Churches and Religious Societies Registered under Act No. 3/2002 Coll.

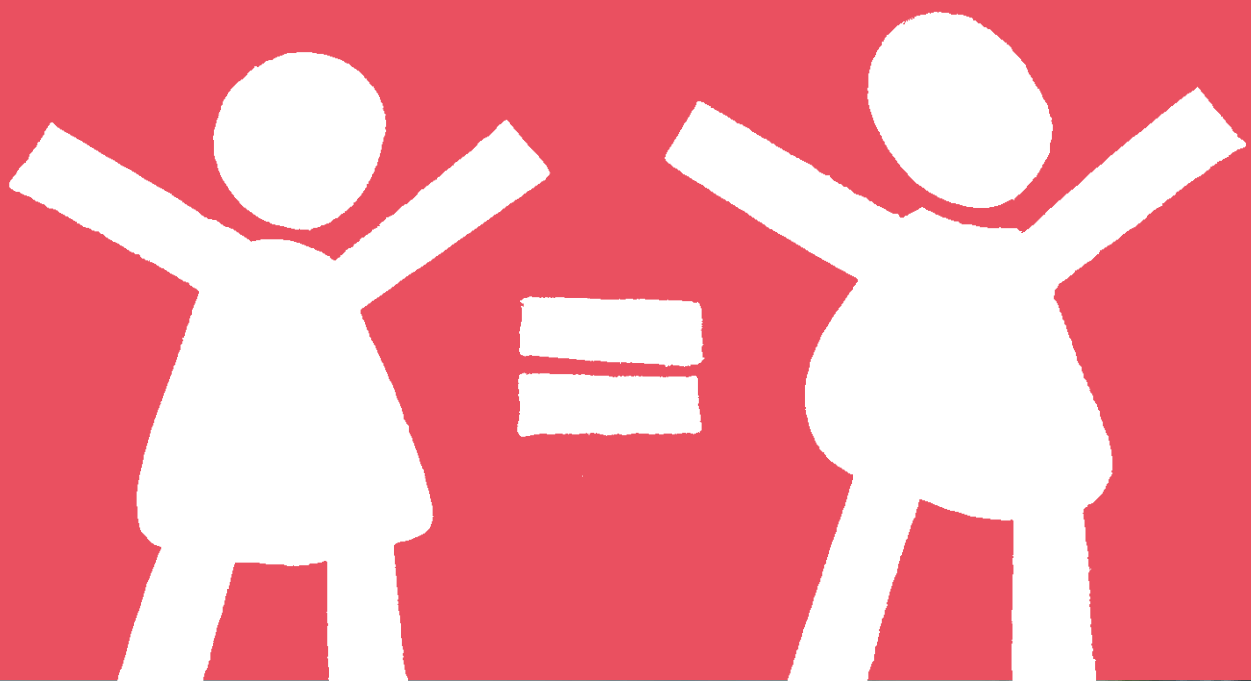
No.	Name of Church/Religious Society	Date of registration
22.	Christian Society Church	20 June 2002
23.	The Christian Community in the Czech Republic	4 September 2002
24.	International Society for Krishna Consciousness, Hare Krishna Movement	21 November 2002
25.	Czech Hinduist Religious Society	25 November 2002
26.	Centre of Muslim Communities	17 September 2004
27.	Russian Orthodox Church, Podvojice of Moscow and All Rus in the Czech Republic	26 May 2007
28.	Buddhism of the Diamond Path of the Karma Kagjü Line	8 June 2007
29.	Vishna Nirmala Dharm	14 July 2007
30.	Church of the Living God	15 December 2007

Registered as associations of churches and religious societies under Act No. 3/2002 Coll.:

No.	Name of Association of Churches/Religious Societies	Date of registration
1.	Military Spiritual Service	4 February 2005
2.	Ecumenical Council of Churches of the Czech Republic	19 July 2005

The wide spectrum of churches is an expression of religious freedom and tolerance and also reflects the migratory phenomenon and multiculturalism of the contemporary world. Churches have an irreplaceable position in both the spiritual life of believers and the life of the whole of society, primarily in social and medical services, education and culture. Military chaplains have demonstrated their worth in the army—they are priests sent into service in a military environment jointly by all Christian churches associated in the Ecumenical Council of Churches and the Czech Bishops Conference.

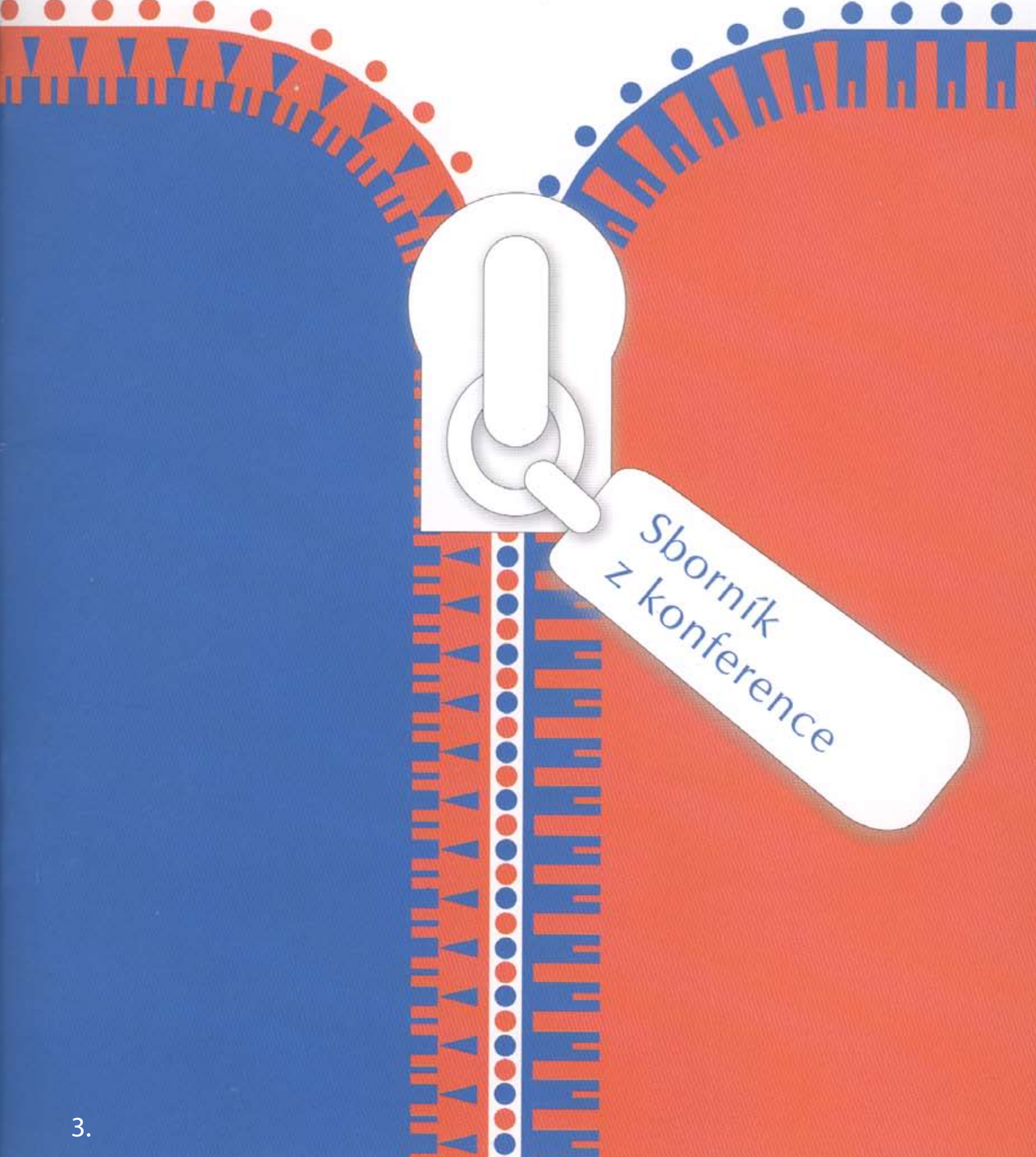
1. A celebratory mass for children from centipede schools in the Czech Republic, Slovakia and Norway was performed in the military Church of Saint John of Nepomuk in Prague by the head chaplain of the Czech army, Lieutenant-Colonel Tomáš Holub. Photo: the “On Own Feet” Movement (www.stonozka.org)
2. Pupils from the Diaconia of the Evangelical Church of Czech Brethren Primary Special School in Čáslav in the project Šťastný úsměv (Happy Smile) – recreational stays of persons with disabilities Photo: Šťastný úsměv More: www.stastnyusmev.cz, www.diakoniecce.cz
3. Some of the projects run by Farní charita (Parish Catholic Charity) Karlovy Vary (www.charita.cz)
- 4.- 5. On 16 January 2008 the first Buddhist temple in the Czech Republic was opened in the city of Varnsdorf. Photo: Klub Hanoi (www.klubhanoi.cz)

Rovné příležitosti žen a mužů / Equal Opportunities for Women and Men

NEBOJME SE KVÓT!
Podpora vstupu žen do politiky:
možností uplatnění pozitivních nástrojů

1. Minerva: 1. dívčí gymnázium ve střední Evropě založila Eliška Krásnohorská v Praze r. 1890. Foto: Gender Studies, informační, konzultační a vzdělávací centrum v otázkách vztahů mužů a žen a jejich postavení ve společnosti
2. Praha, Václavské náměstí 2006. Foto: Gender Studies
3. Boj za prosazení žen do rozhodovacích funkcí: „Nebojme se kvót“ – podpora vstupu žen do politiky. Zdroj: Fórum 50 na 50

1. Minerva: The first girls' grammar school in Central Europe was established by Eliška Krásnohorská in Prague in 1890. Photo: Gender Studies, information, consultation and education centre in questions of relations between men and women and their position in society".
2. Prague, Václavské náměstí 2006. Foto: Gender Studies
3. The fight for pushing women into decision-making positions: "Let's not fear quotas" – support for the entry of women into politics
Source: 50/50 Forum

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen byla vyhlášena Valným shromážděním OSN v roce 1979 a v platnost vstoupila v roce 1987. V roce 1995 se konala v Pekingu 4. světová konference o ženách. Přijala Deklaraci a Pekingský akční plán, který vymezil 12 akčních okruhů.

Současná témata ženského hnutí:

- stejná odměna za stejnou práci pro ženy a muže
- rovné příležitosti žen a mužů v přístupu ke vzdělání
- rovné zastoupení žen a mužů v politice a v rozhodovacích procesech
- kariérní růst žen
- sladění osobního a pracovního života
- společné formy péče o děti
- potírání diskriminace na trhu práce
- reprodukční práva
- ukončení diskriminace lesbických žen
- ochrana žen před všemi formami násilí
- ochrana před obchodem se ženami
- rovné příležitosti pro ženy etnických menšin
- zaměření na muže: odstranění stereotypního pohledu na muže na rodičovské dovolené a bariér v některých „žensky“ pojímaných profesích

Československá republika byla mezi prvními státy, které přiznaly volební právo ženám. Zákon č. 121/1920 Sb., ze dne 29. 2. 1920, kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky:

§ 9 Právo voliti do sněmovny poslanecké mají všichni státní občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří překročili 21. rok věku svého a vyhovují ostatním podmínkám řádu volení do poslanecké sněmovny.
§ 10 Volitelní jsou státní občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří dosáhli aspoň 30. roku věku svého a vyhovují ostatním podmínkám řádu volení do poslanecké sněmovny.

Ženy tvoří více než 50 % populace. Jaký je podíl žen a mužů na správě věcí veřejných v současnosti?

- Poslanecké sněmovně Parlamentu je 31 žen z 200 poslanců, tj. 15 %
- v Senátu je 11 žen z 81 senátorů, tj. 13 %
- v Evropském parlamentu je za Českou republiku 5 žen z 24 poslanců, tj. 20 %
- do zastupitelstev krajů bylo v roce 2004 zvoleno 15 % žen
- žádná žena není hejtmankou
- do zastupitelstev měst a obcí bylo v roce 2006 zvoleno 25 % žen
- z celkového počtu 6 250 obcí je cca 15 % řízeno ženami – starostkami

Uplatňují ženy rovnost svých ústavních práv v praxi?

Právní řád rovná práva žen a mužů deklaruje, v praxi však nemají ženy a muži rovné příležitosti svá práva realizovat. Většímu zastoupení žen na správě věcí veřejných nebrání právní předpisy, ale stereotypní předsudky o roli žen a mužů ve společnosti. Pozitivní změna veřejného mínění a překonávání předsudků prostřednictvím osvěty, vzdělávání a informačních akcí je nezbytnou podmínkou pro vytváření rovných příležitostí pro ženy a muže. Vláda proto ve svém Národním akčním plánu pro prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže podporuje veřejnou diskusi, vzdělávání a osvětu o problematice rovných příležitostí žen a mužů.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY VYDÁVÁ NA PODPORU ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ ROČNĚ 6 MILIONŮ KČ.

The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women was promulgated by the UN General Assembly in 1979 and came into force in 1987. The Fourth World Conference on Women was held in Peking in 1995. It adopted the Declaration and the Peking Action Plan, which defined 12 action areas.

Current topics in the woman's movement:

- Same pay for the same work for women and men;
- Equal opportunities for women and men in access to education;
- Equal representation of women and men in politics and decision-making processes;
- Career growth for women;
- Harmonisation of personal and working life;
- Joint forms of care for children;
- Suppression of discrimination on the labour market;
- Reproductive rights;
- End of discrimination against lesbian women;
- Protection of women from all forms of violence;
- Protection from trafficking of women;
- Equal opportunities for ethnic minority women;
- Focus on men: removal of the stereotypical view of men on parental leave and barriers in some professions thought to be "for women."

The Czechoslovak Republic was one of the first countries that allocated the right to vote to women. Act No. 121/1920 Coll. dated 29 February 1920, which introduces the constitutional document of the Czechoslovak Republic:

Section 9 The right to vote in elections to the Chamber of Deputies is held by all citizens of the Czechoslovak Republic regardless of sex that are over 21 years of age and meet the other conditions of the rules for elections to the Chamber of Deputies.
Section 10 Citizens of the Czechoslovak Republic regardless of sex that are over 30 years of age and meet the other conditions of the rules for elections to the Chamber of Deputies can be elected.

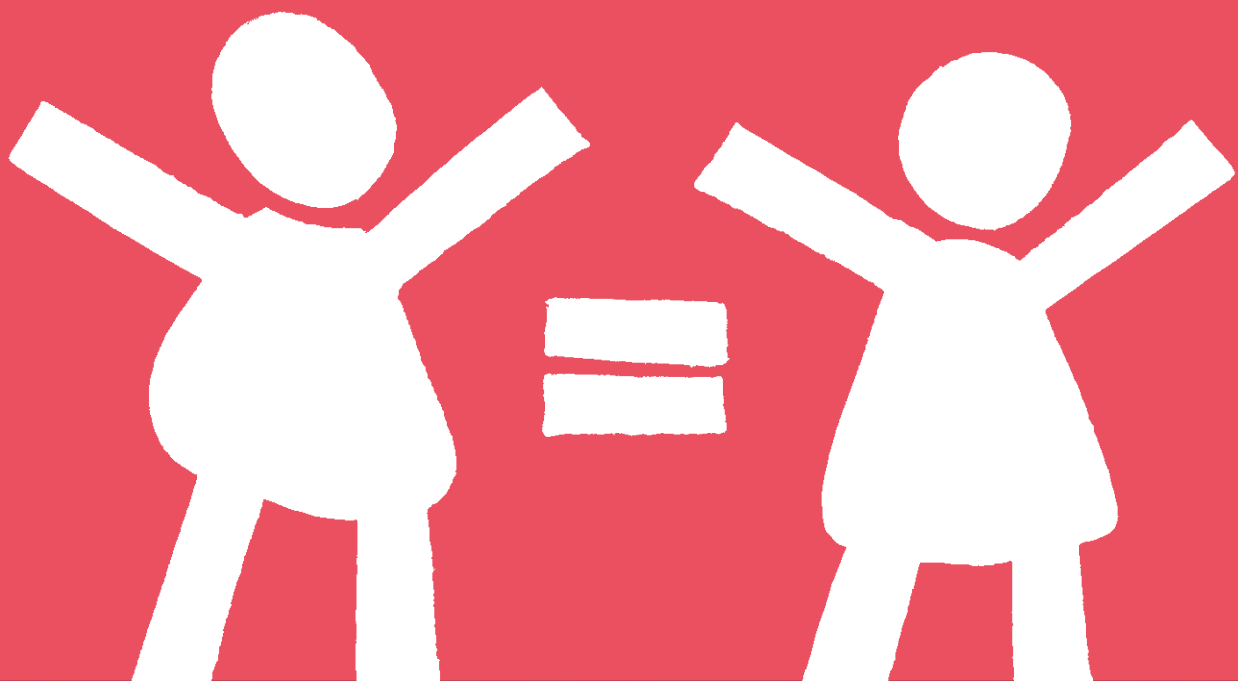
Women make up more than 50% of the population. What is the share of men and women in the administration of public matters at the current time?

- In the Chamber of Deputies in Parliament there are 31 women out of 200 deputies, i.e. 15%
- In the Senate there are 11 women out of 81 senators, i.e. 13%
- In the European Parliament there are 5 women out of 24 deputies for the Czech Republic, i.e. 20%
- 15% of those elected to regional boards in 2004 were women;
- There is no female regional commissioner;
- 25% of those elected to town and municipality boards in 2006 were women;
- Of the total of 6,250 municipalities, approx. 15% are run by women –mayors.

Do women have the same opportunities as men to exercise their constitutional rights in practice?

The legal order declares equal rights for women and men, but in practice women and men do not have equal opportunities to exercise their rights. Greater representation of women in the administration of public affairs is not prevented by legislation, but by stereotypical prejudices about the role of women and men in society. A positive change in public opinion and the overcoming of prejudices through information-awareness, education and information events are necessary conditions for the creation of equal opportunities for women and men. In its National Action Plan for attaining equal opportunities for women and men the government therefore supports public discussion, education and information about the issue of equal opportunities for women and men.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC PROVIDES CZK 6 MILLION EACH YEAR IN SUPPORT OF EQUAL OPPORTUNITIES FOR WOMEN AND MEN.

Diskriminace?

1.

Rovné příležitosti žen a mužů / Equal Opportunities for Women and Men

Vzdělanost českých žen se neustále zvyšuje a od roku 2004 počet studentek vysokých škol převyšuje počet studentů:

Ukazatel o počtu osob	Školní rok								
	1993/94	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Vysoké školy									
studenti celkem	127 137	148 433	209 298	219 514	243 765	269 694	294 082	296 435	323 765
z toho dívky	55 582	65 387	98 573	105 192	118 957	133 094	148 800	153 304	171 044
chlapci	71 555	83 046	110 725	114 322	124 808	136 600	145 282	143 131	152 721

V populaci vysokoškolsky vzdělaných osob do 34 let věku je více žen než mužů, od 35. roku věku je situace opačná. Na středních odborných školách, gymnáziích, vyšších odborných školách i na vysokých školách převažují dívky nad chlapci. Z hlediska oboru mezi absolventy vysokých škol převažují ženy v případech zdravotnictví, lékařských a farmaceutických věd a nauk, v případech pedagogiky, učitelství a sociální péče, v humanitních a společenských vědách a naukách, muži pak v případech technických věd a nauk.

Mají ženy stejné příležitosti jako muži uplatnit své vzdělání a schopnosti a dosáhnout stejných výdělkových možností jako muži?

Indikátor	1996	1997	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Podíl průměrné mzdy žen na průměrné mzdě mužů	77,2	75,7	72,0	73,3	74,6	74,9	75,1	75,4
Podíl mediánu mezd žen na mediánu mezd mužů	78,9	78,7	74,9	78,2	81,1	80,9	81,1	81,7

Na rozdílu ve výdělcích žen a mužů v neprospěch žen se výrazně podílí tradiční stereotypní dělení profesí a dokonce celých odvětví na „ženská“ s nižšími výdělky a „mužská“ s vyššími výdělky. Pro volbu profese je významným určujícím faktorem volba oboru vzdělání. Národní akční plán pro prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže, který vláda přijala v roce 1998 a každým rokem jej aktualizuje podle vývoje situace, proto zaměřuje svá opatření: ve vzdělávání na podporu chlapců a dívek ke studiu i pro ně netradičních oborů, např. dívek pro studium technických oborů, na trhu práce na podporu žen a mužů k přijetí pro ně netradičních zaměstnání či k rekvalifikaci na taková zaměstnání. Rozdíl ve výdělcích žen a mužů v neprospěch žen se promítá i do starobních důchodů a ovlivňuje životní úroveň žen a mužů ve stáří.

Dochází i v České republice k feminizaci chudoby?

starobní důchody	ženy	muži	Podíl důchodu žen na důchodu mužů
Průměrná výše všech vyplácených starobních důchodů v březnu 2008 v Kč	8 273	10 181	81%
Průměrná výše nově přiznaných starobních důchodů v I. čtvrtletí 2008 v Kč	8 873	10 694	83%

Zvýšení zaměstnanosti žen a zejména podpora tvorby a nabídky kvalitních pracovních míst pro ženy a muže přináší vyšší výdělek a tím i vyšší starobní důchod. Lisabonská strategie pro růst a pracovní místa považuje tvorbu kvalitních pracovních míst za rozhodující pro další rozvoj společnosti.

Problematickou rovných příležitostí žen a mužů se zabývá řada nestátních organizací, např.: Česká ženská lobby, platforma 22 neziskových organizací hájících práva žen: www.czlobby.cz Gender studies: www.genderstudies.cz Forum 50 %, usilující o vyšší zastoupení žen v politice: www.padesatprocent.cz

1. Mezinárodní den rovnosti žen a mužů 2006. Foto: Gender Studies
2. Boj se stereotypy – kampaň Nenechte se diskriminovat a nedovolte to jiným: otec na rodičovské dovolené. Zdroj: Gender Studies, www.rovneprilezitosti.cz
3. Boj se stereotypy – kampaň Nenechte se diskriminovat a nedovolte to jiným Zdroj: Gender Studies

The standard of education of Czech women has been increasing constantly and since 2004 the number of female students at universities has exceeded the number of male students.

Indicator of number of people	School year								
	1993/94	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Universities									
Total students	127 137	148 433	209 298	219 514	243 765	269 694	294 082	296 435	323 765
Of which: girls	55 582	65 387	98 573	105 192	118 957	133 094	148 800	153 304	171 044
boys	71 555	83 046	110 725	114 322	124 808	136 600	145 282	143 131	152 721

The population of university educated people under 34 years of age contains more women than men, but from 35 the situation is the opposite. There are more girls than boys at secondary vocational schools, high schools, advanced vocational schools and universities. A subject breakdown of university graduates shows that there are more women in medicine, medical and pharmaceutical sciences, as well as in teaching and social work, human and social sciences, whereas there are more men in technical sciences.

Do women have the same opportunity as men to make use of their education and ability and achieve the same earnings possibilities as men?

Indicator	1996	1997	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Share of women's average salary as a % of men's average salary	77,2	75,7	72,0	73,3	74,6	74,9	75,1	75,4
Share of the median woman's salary in the median man's salary	78,9	78,7	74,9	78,2	81,1	80,9	81,1	81,7

The difference in women's and men's earnings to the disadvantage of women is significantly contributed to by the stereotypical division of professions as “women's” with lower earnings and “men's” with higher earnings. The selection of the field of education is a significant determining factor for the choice of profession. The National Action Plan for Implementing Equal Opportunities for Women and Men, which the government adopted in 1998 and is updated every year depending on trends in the situation, therefore focuses its measures on the following: in education on the support of boys and girls for studies of non-traditional subjects for them, e.g. girls studying technical subjects; on the labour market, support for women and men to take jobs that are untraditional for them or requalify for such jobs.

The difference in earnings between women and men to the detriment of women is reflected in old-age pensions and influences the standard of living of women and men in their old age.

Is poverty being feminised in the Czech Republic?

Old-age pensions	Women	Men	Share of woman's pension in man's pension
Average amount of all old-age pensions paid out in March 2008 in CZK	8 273	10 181	81%
Average amount of newly allocated old-age pensions in 1 st quarter of 2008 in CZK	8 873	10 694	83%

An increase in the employment of women and, in particular, support for the creation and offering of quality jobs for women and men will bring a benefit in the form of higher earnings and therefore a higher pension. The Lisbon strategy for growth and jobs regards the creation of quality jobs as decisive for the further development of society.

Equal opportunities matters for men and women are dealt with by a number of nongovernmental organisations. For example: The Česká ženská lobby (Czech Women's Lobby), a platform of 22 non-profit organisations defending women's rights, www.czlobby.cz Gender studies, www.genderstudies.cz Forum 50%, which attempts to get higher representation of women in politics, www.padesatprocent.cz

1. International Day for Equality between Men and Women 2006. Photo: Gender studies
2. The battle with stereotypes: The Campaign Don't Let Yourself Be Discriminated Against and Don't Let It Happen to Others: Father on parental leave. Source Gender Studies, www.rovneprilezitosti.cz
3. The battle with stereotypes: The Campaign Don't Let Yourself Be Discriminated Against and Don't Let It Happen to Others: Source Gender Studies, www.rovneprilezitosti.cz

ROZBÍDEHE TI KUSU!
NECH TOHO, NEBO TO PO NÁS
ZADNOU CHTÍT I TY NAŠE SE
ZEVUČÍ!

Chovej se už kousek jako chlap,
od jeho kůže těm?

KDES TO VIDĚL?
CO TAK LE TAKHLE
CHOVALI NAŠI?!

SUNDEJ SUKNÍ
A VRAŤ SE DO PRÁCE
KOLEGA

*Wish much older
be more serious
try upgrading*

**Nenechte se diskriminovat
a nedovolte to jiným.**

Jméno: Petr Jachan
Věk: 38 let
Stav: ženatý, 2 děti
Vzdělání: vyučený
automobilník
Zaměstnání:
t.č. na rodičovské dovolené

www.rovneprilezitosti.cz
poradna - tel.: 224 913 350

NEPŘIJÍMAT !!!!!
PŘEDPOKLAD - ČASTÁ ABSENCE
NECHOTA K PRÁCI PŘES ČAS..

Jméno Klára Dvořáková

Věk 34 let

Stav svobodná **syn - 4 roky**

Vzdělání VŠ - ~~stavební inženýrství~~

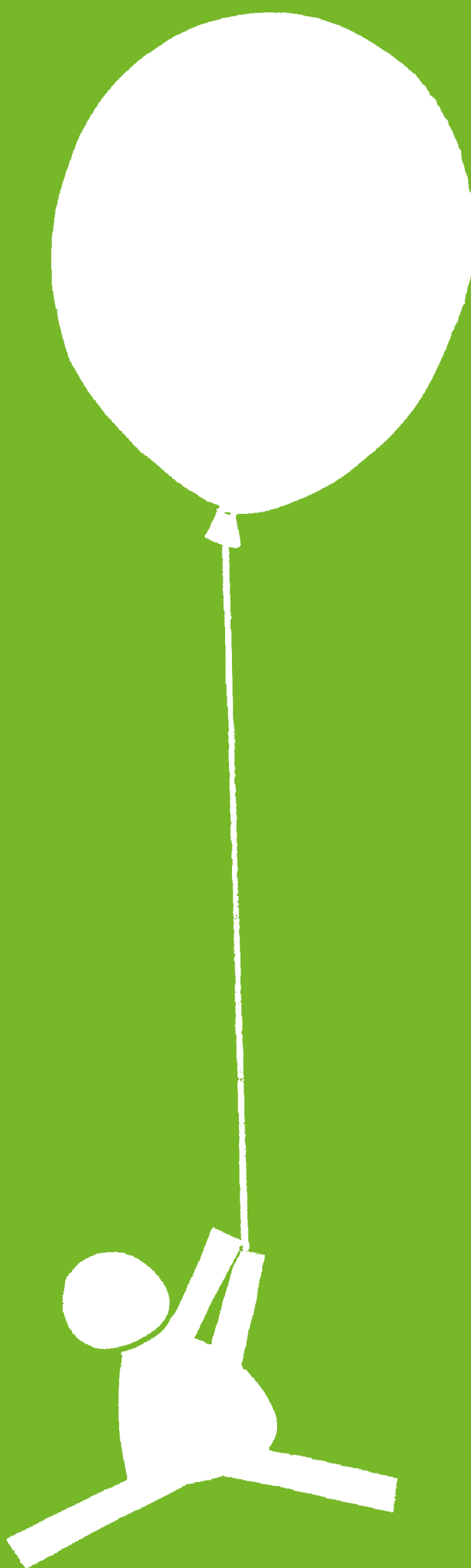
Jazykové znalosti angličtina a němčina slovem a písmem

Odborné praxe v MS Office a 3D CAD systémech; zkušenosti v moderní výrobě a ve využití výrobních prostředků, praxe ve výrobním prostředí

**Nenechte se diskriminovat
a nedovolte to jiným.**

www.rovneprilezitosti.cz
poradna - tel.: 224 913 350

3.

Děti - „za domov“ / Children – “for Home”

Dětem a naplňování Úmluvy o právech dítěte se v ČR dlouhodobě věnuje velká péče. Přesto existují problémy, které je třeba řešit. Patří k nim zvláště:

- relativně vysoký podíl dětí umístěných dlouhodobě v ústavech (přibližně 20 000 lůžek)
- situace romských dětí ze sociálně vyloučených komunit s jejich nízkou vzdělaností a školní segregací
- sexuální zneužívání a internetová kriminalita
- šikana a domácí násilí
- rizikové návyky (kouření, alkohol, drogy) u teenagerů.

Největší skupinou ohrožených, znevýhodněných a vyloučených dětí jsou Romové. Tvoří jen 4 % dětské populace, ale jejich podíl v dlouhodobé ústavní péči dosahuje 60 %. Do ústavů je jich tedy umisťováno 15x více než ostatních dětí. Děje se tak obvykle až v předškolním a školním věku při neschopnosti rodičů zajistit péči v důsledku špatné bytové situace a nedostatečného příjmu. Pro romské děti je také obtížnější nalézt náhradní rodinu. Až 66 % dětí, pro které se ji nepodařilo nalézt do 3 měsíců od rozhodnutí soudu, byly děti romské (K. Krátká, 2003). Podle Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí jsou k mezinárodnímu osvojení zařazeny především děti „romského či poloromského původu“, pro které se nenašla náhradní rodina v Česku. Čeští žadatelé o náhradní rodinnou péči se obávají přijetí romského dítěte. Sociální exkluze vede k tomu, že romské děti končí v ústavech, a symbolická exkluze, předsudky vůči Romům, pak vylučuje romské děti i z náhradní rodinné péče.

Vláda ČR usiluje systémově o transformaci sociálních služeb se snížením počtu dětí v ústavech a o řešení sociálního vyloučení romských komunit. Ministerstvo vnitra a nově i ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny vedou kampaň proti násilí na dětech. V rámci CZ PRES 2009 se uskuteční konference *Evropa přátelská dětem*, provázaná s romským seminářem o sociálním bydlení a s přípravou Evropského fóra ohrožených dětí, včetně dětí vystavených vícečetné diskriminaci.

Významná role přísluší neziskovým organizacím. Např.: **Fond ohrožených dětí** provozuje dětská azylová zařízení *Klokánek* a podporuje adopce. **Liga lidských práv** rozvinula projekt *Férová škola* na podporu integrace romských dětí do školní výchovy. **Sdružení Linka bezpečí**, největší a nejstarší dětská linka důvěry v ČR (od 1. září 1994), nabízí bezplatně *Linku bezpečí*, *Vzkaz domů*, *Rodičovskou linku* či využití *Internet helpline*. Organizuje i preventivní kampaň.

Nadace Naše dítě vyvíjí bohaté aktivity **Sdružení SOS dětských vesniček** vzniklo podle rakouského vzoru koncem 60. let. V roce 1970 byla postavena první vesnička s 12 domy v Doubí u Karlových Varů. Další vesničky se nacházejí v Brně-Medláncích a v Chvalčově. Cílem je poskytnout dětem, které se ocitly mimo vlastní rodinu a nemají možnost být umístěny v adoptivní či individuální pěstounské péči, možnost vyrůstat v rodinném prostředí. Dlouhodobý model náhradní rodinné péče typu SOS dětské vesničky je založen na čtyřech pilířích: matka – každé dítě má pečujícího rodiče, bratři a sestry – rodinné vazby se přirozeně rozvíjejí, biologičtí sourozenci jsou umístěni v jedné SOS rodině, dům – každá rodina vytváří vlastní domov, vesnička – SOS rodina je součástí společenství, SOS rodiny žijí společně a vytvářejí podpůrné prostředí, kde si děti mohou bezpečně hrát a navazovat přátelství.

- Prázdniny SOS dětské vesničky. Foto: archiv Sdružení SOS dětských vesniček (www.sos-vesnicky.cz)*
- Neradostný pohled na svět přes mříže ústavu. Foto: V. Krynytský, Děti v ústavu, soutěž dokumentárních fotografií, Multikulturní centrum Praha, 2007*
- Dětství strávené v ústavní kleci. Foto: L. Hradílek, Aktualne.cz*
- Preventivní kampaň Linky bezpečí k internetové kriminalitě: Na internetu nikdy nevíš, kdo je na druhé straně. Foto: Linka bezpečí*

Great attention is paid in the Czech Republic to children and the implementation of the Convention on the Rights of the Child. Despite this, there are problems that need to be resolved. They include, in particular:

- The relatively high number of children placed long-term in institutions (approximately 20,000 beds);
- The situation of Roma children in socially excluded communities with their low education and school segregation;
- Sexual abuse and internet crime;
- Bullying and domestic violence;
- Risky habits (smoking, alcohol, drugs) for teenagers.

The largest group of endangered, disadvantaged and excluded children are Roma. They comprise only 4% of the child population, but they account for 60% of patients in long-term institutional care. They are therefore fifteen times more likely to be placed in an institution than other children. This usually happens at the pre-school and school age, when the parents are unable to provide care due to a poor housing situation and insufficient income. It is also more difficult for Roma children to find a substitute family. 66% of children for which one could not be found within 3 months of the relevant court ruling were Roma children (K. Krátká, 2003). According to the Office for the International Legal Protection of Children, it is mostly children of “Roma or half-Roma origin” for which a substitute family has not been found in the Czech Republic that are offered for international adoption. Czech applicants for substitute family care are worried about accepting a Roma child. Social exclusion leads to Roma children ending up in institutions, and symbolic exclusion and prejudices against Roma then exclude Roma children from substitute family care.

The government of the Czech Republic is attempting to systematically transform social services, reduce the number of children in institutions and deal with the social exclusion of Roma communities. The Ministry of the Interior and now the Minister for Human Rights and National Minorities is leading a campaign to stop violence against children. During the CZ PRES 2009 there will be a conference entitled *A Europe Friendly to Children* linked to a Roma workshop about social accommodation and the preparation of a European Forum for Endangered Children, including children exposed to multiple discrimination.

Non-profit organisations will play a significant role. For example: **Fond ohrožených dětí** (Fund for Children in Need) operates the children's asylum facility *Klokánek* and supports adoption. **Liga lidských práv** (Human Rights League) has developed a project called *Fair School* to support the integration of Roma children into school education.

Sdružení Linka bezpečí (The Safety Line Association), the largest and oldest children's line in the Czech Republic (from 1 September 1994), offers free services: *Safety Line*, *Message Home*, *Parent Line* and *Internet helpline*. Preventative campaigns are also organised. **Sdružení SOS dětských vesniček** (The SOS Children's Villages Association) was established on the Austrian model at the end of the 1960s. The first village with 12 houses was built in Doubí u Karlových Varů in 1970. Other villages are located in Brno-Medlánci and Chvalčov. The aim is to provide children who have found themselves outside their own family and do not have the option of being placed in adoptive or individual foster care with the option of growing up in a family environment. The long-term model of replacement care as used in the SOS children's villages is based on four pillars: a mother—every child has a caring parent, brothers and sisters—family relationships develop naturally, biological siblings are placed in one SOS family, a house—each family creates its own home, a village—an SOS family is part of society, SOS families live together and create a supportive environment where children can safely play and make friends.

- Holidays organised by SOS children's villages. Photo: Archive of the SOS Children's Villages Association (www.sos-vesnicky.cz)*
- A joyless view of the world through the bars of an institution. Photo: V. Krynytský, Children in an Institution, documentary photograph competition, Prague Multicultural Centre, 2007*
- Childhood spent in an institutional cage. Photo: L. Hradílek, Aktualne.cz*
- Safety Line preventative campaign about internet crime: On the internet you never know who is on the other side. Photo: Safety Line*

Senioři - „za důstojnost“ / Senior Citizens

Senioři

Zpravodaj Domu PORTUS

BŘEZEN 2007

ROČNÍK VI. | CENA 10 Kč | VYDÁVÁ ŽIVOT 90

Civilizační vývoj přinesl v hospodářsky vyspělých zemích změny v reprodukčním chování a ve složení populace, kterým se pro jejich rozsáhlost a závažnost říká demografická revoluce. Dochází ke zvyšování podílu starších lidí v populaci a k prodlužování života ve stáří. Hovoříme o stárnutí populace a o příchodu dlouhověké společnosti.

Podstata těchto změn je nesporně pozitivní – lidé jsou zdravější a žijí déle. Objevují se však i nová rizika, která souvisejí s tzv. demografickou panikou, s obavou (většinou nadsazenou) z ekonomických důsledků vývoje včetně zestárnutí populačně silných poválečných ročníků. Hrozí narušení mezigenerační solidarity a věkově podmíněná diskriminace, tzv. ageismus. Příkladem je výrazné znevýhodnění starších lidí na trhu práce, a to již v relativně mladém věku kolem 50 let – hovoří se o problémech generace 50+. Ohroženější jsou přitom ženy. Mnohým starým lidem, zvláště křehkým, se závažným zdravotním postižením, hrozí osamělost, chudoba, ztráta smyslu života, závislost, případně dlouhodobé umístění v ústavní péči s podstatným omezením autonomie. V domácím i ústavním prostředí může být u nich dotčena důstojnost a mohou být vystaveni nevhodnému zacházení včetně zanedbávání péče, zneužívání, případně týrání. Mimořádnému ohrožení jsou vystaveni nemocní staří lidé trpící demencí. Je třeba společně usilovat o společnost přátelskou všem generacím, o toleranci, o vstřícné prostředí bez bariér, nejen architektonických. V duchu principů podpory starších lidí, přijatých OSN v roce 1992, patří k prioritám zabezpečení, důstojnost, autonomie, smysluplná seberealizace a participace, sounáležitost se společenským děním. Stárnutí má být aktivní a stáří smysluplné.

Vláda ČR přijala v lednu 2008 moderní *Národní program přípravy na stárnutí pro období 2008–2012*, připravený Radou vlády pro seniory a stárnutí populace (v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí), který implementuje tzv. Madridský mezinárodní akční plán ke stárnutí (MIPAA). Byl tak vytvořen rámec pro rozvoj žádoucích aktivit a řešení prioritních problémů. (www.mpsv.cz)

V rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie se uskutečnil v Praze 25.–26. 5. 2009 významná *Evropská konference o důstojnosti a ohroženosti starších lidí*, která by měla nabídnout mezinárodní zkušenosti a přinést nová řešení některých systémových problémů. Zvláštní pozornost vyžaduje nastolení nového pojetí služeb pro křehké seniory v duchu nového konceptu dlouhodobé péče včetně využití vyspělých technologií informačních a komunikačních. Na významu nabývají programy celoživotního učení včetně tzv. univerzit třetího věku, které posilují naději na participaci a seberealizaci. Důstojnosti a obraně práv starších lidí věnují pozornost i nestátní organizace – např. sdružení Život 90, Rada seniorů ČR, Gerontologické centrum Praha, Diakonie ČCE, která realizovala úspěšné osvětové projekty *Pořád jsem to já a Senior a já – já a senior?*.

V letech 2007–2008 se v rámci *Evropského roku rovných příležitostí pro všechny* uskutečnily pod záštitou eurokomisaře V. Špidla veřejné debaty *Senioři – naše šance?!* na téma diskriminace starších lidí v ČR.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY FINANCOVALA V ROCE 2007 STUDII ŽIVOT V DOMOVECH PRO SENIORY ČÁSTKOU 150 000 Kč.

1. Projekt „Senior a já – já a senior?“ Diakonie ČCE. Foto: L. Nimcová
2. Staří nemocní lidé jsou zvýšeně ohroženi nevhodným zacházením a ponižováním. Foto: Elder Abuse Help (www.elderabusehelp.org)
3. Základním předpokladem participace je celoživotní vzdělávání. Foto: S. Klestil, Život na univerzitě 3. věku, soutěž dokumentárních fotografií, Multikulturní centrum Praha, 2007
4. Zpravodaj Domu Portus, o. s. Život 90 s ilustrací E. Srnkové

In economically developed countries civilisation trends have brought changes to the reproductive behaviour and the composition of the population that, due to their wide-ranging and serious nature, are called the demographic revolution. The share of older people in the population is increasing and old people are living longer. We are talking about an aging population and the arrival of a long-lived society.

The basis of these changes is undoubtedly positive—people are healthier and living longer. There are, however, new risks that relate to the “demographic panic,” with fears (mostly exaggerated) of the economic consequences of the trends, including the aging of strong post-war years. There is a threat to inter-generational solidarity and a risk of age discrimination, known as ageism. An example is the marked disadvantages suffered by older people on the labour market, from a relatively young age of around 50—there is talk about the problems of the 50+ generation. The most at-risk group is women. Many old people, in particular the frail elderly, with serious disabilities, are in danger of being alone, in poverty, losing their purpose in life, being dependent or placed long-term in institutional care with a significant limitation on autonomy. In a domestic or institutional environment their dignity could be affected and they could be exposed to improper treatment, including the neglect of care, abuse and possibly maltreatment. Sick older people suffering from dementia are in extraordinary danger. It is necessary to together try to achieve a society that is for all generations, tolerance, and an open environment without barriers, architectural or otherwise. In the spirit of the principles of supporting older people adopted by the UN in 1992, the priorities include security, dignity, autonomy, meaningful self-realisation and participation, belonging to society. Aging should be active and old age should be meaningful.

In January 2008, the government of the Czech Republic adopted a modern *National Programme for Preparation of Ageing for 2008–2012*, drafted by the Government Council for Senior Citizens and the Aging Population (covered by the Ministry of Labour and Social Affairs) to implement the Madrid International Plan of Action on Aging (MIPAA). This created a framework for the development of desirable activities and solutions for priority problems. (www.mpsv.cz)

As a part of the Czech presidency of the European Union Council, there will be a significant *European Conference on Dignity and Endangerment of Older People* in Prague on 25–26 May 2009, which should offer international experience and come up with new solutions to some systemic problems. Special attention is required by the establishment of a new concept for services for frail senior citizens in the spirit of the new concept for long-term care, including the use of advanced information and communications technology. Life-long learning problems, including third age universities, which strengthen hope for participation and self-realisation, are becoming more and more important. Dignity and protection of older people's rights is also dealt with by non-governmental organisations, such as Život 90 (Life 90), Rada seniorů ČR (Czech Senior Citizens' Council), Gerontologické centrum Praha (Prague Gerontological Centre) and Diakonie ČCE, which implemented the successful education projects *It's Still Me* and *A Senior Citizen and Me—Me and a Senior Citizen?*

In 2007–2008, as a part of the *European Year of Equal Opportunities for All*, there was, under the patronage of European Commissioner V. Špidla public debate entitled *Senior Citizens—Our Chance!?* about discrimination against older people in the Czech Republic.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC FINANCED THE LIFE IN OLD PEOPLE'S HOMES RESEARCH PROJECT BY PROVIDING CZK 150,000.

1. The “A Senior Citizen and Me—Me and a Senior Citizen?” project. Diakonie ČCE. Photo: L. Nimcová
2. Elderly sick people are in greater danger of unsuitable treatment and humiliation. Photo: Elder Abuse Help (www.elderabusehelp.org)
3. A basic condition for participation is life-long learning Photo: S. Klestil, Life at a University of the 3rd Age, documentary photograph competition – Prague Multicultural Centre, 2007
4. Portus, Life 90 o.s. bulletin with an illustration by E. Srnková

Domácí násilí / Domestic Violence

V demokratických, hospodářsky vyspělých státech se na poli lidských práv věnuje stále více pozornosti antidiskriminačním opatřením, celkové kultivaci sociálního prostředí a mezilidských vztahů. Na závažnosti proto nabývají projevy násilí a ponižování – šikana, mobbing, obtěžování, zneužívání, omezování, stalking – nebezpečné pronásledování, domácí násilí či naopak hrubé zanedbávání péče. Všechny tyto formy nežádoucího jednání jsou nebezpečné, mohou vést i ke smrti a mnohdy narušují základní práva. Nečiní tak stát, nýbrž malá skupina lidí. Příznačná je vzájemná známost, ambivalentnost vztahu a obvykle závislost či závaznost. Může jít o závislost právní (nezletilost, nezpůsobilost k právním úkonům), funkční (nesoběstační lidé se zdravotním postižením), citovou, finanční či jinou existenční, situační (vězení, sekta).

Domácí násilí a zneužívání nejčastěji postihuje ženy a děti. Následují staří křehcí lidé a přibývá informací o násilí na mužích. I když existují rizikové faktory nevhodného zacházení (duševní onemocnění, alkoholová či drogová závislost, agresivní osobnost), vyskytuje se v každém prostředí, ve všech vrstvách společnosti.

ČR implementovala institut vykázání (od 1. 1. 2007) či postih stalkingu, při Radě vlády pro rovné příležitosti žen a mužů vznikl v roce 2007 Výbor pro prevenci domácího násilí a letos ministryně D. Stehlíková zahájila kampaň za zákaz tělesného trestání dětí. Potřebujeme kultivaci sociálního prostředí, snížení úrovně násilí: normální je neubližovat, respektovat osobní identitu a integritu každého člověka a zvláště dětí. Jde o dlouhodobou snahu státních institucí i nestátních organizací. Vždyť v roce 2007 zemřelo podle statistik v důsledku týrání a zanedbání minimálně 20 dětí, minimálně 938 bylo znásilněno a 5 435 týráno; skutečnost však bude horší.

Jevem organizovaného zločinu je obchodování se ženami, jemuž kromě státních orgánů čelí i nezisková organizace La Strada; i v ČR existuje komerční sexuální zneužívání dětí a mladistvých, i v ČR existují „dětí a mladiství ulice“ – dostanou se tam často z dětského domova.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY ROZPOČTUJE PRO ROK 2009 NA KAMPANĚ PROTI NÁSILÍ NA DĚTECH A PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ 10 MILIONŮ KČ.

Více informací např.:
Fond ohrožených dětí: www.fod.cz
Linka bezpečí: www.linkabezpeci.cz
Nadace Naše dítě: www.nasedite.cz
Rosa: www.rosa-os.cz
informační portál www.stopnasili.cz
Bílý kruh bezpečí: www.bkb.cz, www.domacinasili.cz
DONA: www.donalinka.cz
Život 90: www.zivot90.cz
Český helsinský výbor: www.helcom.cz
La Strada ČR: www.strada.cz
Profem: www.profem.cz

1. Projekt Tiché svědkyně: od roku 2003 se v Den boje proti násilí na ženách (25. listopad) koná setkání, jehož dominantou jsou siluety a příběhy žen zavražděných v tom roce partnery v rámci domácího násilí. Foto: o. s. Rosa (info@rosa-os.cz), Gender Studies
2. Kromě žen jsou domácím násilím ohroženi především senioři a děti. Opakované nevhodné zacházení se starým člověkem se označuje jako elder abuse (and neglect) – EAN. Foto: o. s. Život 90 (www.zivot90.cz)
3. Snaha o prevenci domácího násilí, zvláště vůči ženám, má svou tradici. Příkladem je vládní informační kampaň v gesci MPSV z roku 2003. Foto: MPSV ČR
4. Kampaň z roku 2008 k prevenci násilí na dětech včetně sexuálního zneužívání „Dejme týráné děti červenou kartu“. Foto: Nadace Naše dítě

In democratic, economically developed countries, in the field of human rights more and more attention is being paid to anti-discrimination measures, a general cultivation of the social environment and interpersonal relations. Displays of violence and humiliation—bullying, mobbing, harassment, abuse, limitation, stalking, domestic violence and also gross neglect of care—are therefore being regarded as more and more serious. All these forms of undesirable behaviour are dangerous, can lead to death and often interfere with basic rights. This is not done by the government, but by a small group of people. Typical characteristics include acquaintance, ambivalence of relations and usually dependence or an obligation. This could concern a dependency that is legal (being under age, inability to perform acts in law), functional (people with disabilities that are not self-sufficient), emotional, financial or existential, situational (prison, sect).

Domestic violence and abuse most frequently affect women and children. They are followed by frail old people, and information about violence against men is increasing. Even though there are risk factors for inappropriate behaviour (mental illness, alcohol or drug dependency, aggressive personality), they occur in every environment, in all layers of society.

The Czech Republic has recently implemented the institute of reporting (from 1 January 2007) or punishment of stalking; a Committee for the Prevention of Domestic Violence was established at the Council for Equal Opportunities for Women and Men in 2007 and this year Minister D. Stehlíková started a campaign for the banning of physical punishment of children. We need to cultivate the social environment, reduce the level of violence: it is normal not to hurt, respect the personal identity and integrity of each person, in particular children. There has been a long-term attempt at this by state institutions and nongovernmental organisations. According to statistics in 2007 at least 20 children died as a consequence of maltreatment or neglect, at least 938 children were raped and 5,435 maltreated; reality, however, is worse.

One of the phenomena of organised crime is trafficking in women, which, in addition to government bodies, is dealt with by the non-profit organisation La Strada; there is also commercial sexual abuse of children and young people in the Czech Republic; in addition, there are “children and young people of the street” in the Czech Republic—they often get there from a children’s home.
THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC IS BUDGETING CZK 10 MILLION IN 2009 FOR THE CAMPAIGNS TO STOP VIOLENCE AGAINST CHILDREN AND DOMESTIC VIOLENCE.

For more information see, for example:
Fond ohrožených dětí (The Fund for Children in Need) – www.fod.cz
Linka bezpečí (Safety Line) - www.linkabezpeci.cz
Nadace Naše dítě (Our Child Foundation) - www.nasedite.cz ,
Rosa - www.rosa-os.cz , Information portal www.stopnasili.cz
Bílý kruh bezpečí (White Ring of Safety) – www.bkb.cz,
www.domacinasili.cz , DONA – www.donalinka.cz,
Život 90 (Life 90) - www.zivot90.cz, Czech Helsinki Committee - www.helcom.cz, La Strada ČR – www.strada.cz

1. The Silent Witness Project: Since 2003, on the Day for the Fight against Violence against Women (25 November) there have been meetings where the dominant features are the silhouettes and stories of women murdered in the last year by their partners as a part of domestic violence Photo: o.s. Rosa - info@rosa-os.cz, Gender Studies
2. In addition to women, it is particularly senior citizens and children that are at risk from domestic violence. Repeated inappropriate treatment of an older person is sometimes called elder abuse (and neglect) – EAN Photo: o.s. Život 90 (Life 90) - www.zivot90.cz
3. Attempts to prevent domestic violence, in particular against women, have their tradition. An example is the government information campaign run by the MoLSA in 2003. Photo: MoLSA CR
4. A 2008 campaign to prevent violence against children, including sexual abuse, “Give child maltreatment the red card.” Photo: Nadace Naše dítě (Our Child Foundation)

2.

Nejvíce se mi líbí, když pláčeš!

Hra skončila, protože se jeden z hráčů dopustil domácího násilí a porušil tak pravidla hry. Ta říkájí, že není dovoleno použít násilí jako prostředek k řešení problémů. Domácí násilí může mít nejen fyzickou, ale i psychickou či sexuální formu a jeho podstatou je tendence mít kontrolu a moc nad partnerem. Jeho projevy bývají často citové vydráždění, ponižování, omezování svobody a v sexuální oblasti překročení hranice definované partnerovým "NE". Nebojte se v životě si hrát, ale pamatujte, že každý vztah má svoje pravidla hry. A když jsou porušována, např. pod záminkou lásky a náklonnosti, měla by následovat známá hláška: GAME OVER.

Informační kampaň vlády ČR

Kompletní pravidla a hru ke stažení najdeš na www.domacinasili.cz

Linka pomoci obětem domácího násilí DONA: 2 5151 1313

3.

4.

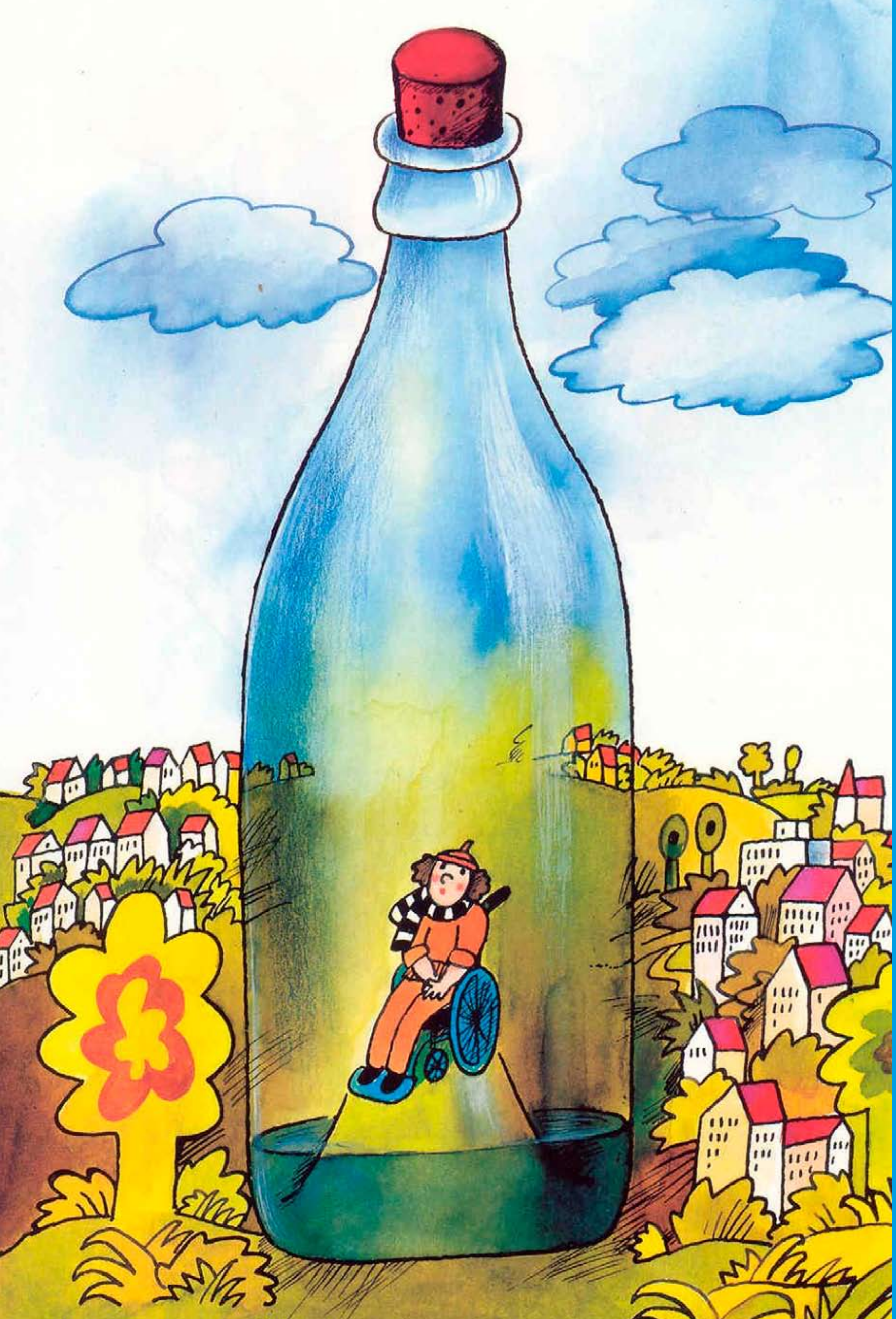

1.

Život se zdravotním postižením / Life with Disabilities

2.

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením z roku 2007 je zatím poslední lidskoprávní úmluvou vyhlášenou Valným shromážděním OSN.

Časově navazující návrh tzv. antidiskriminační směrnice, předložený letos Evropskou komisí, prohlubuje antidiskriminační právní ochranu občanů Evropské unie o zákaz diskriminace z důvodu věku, náboženského vyznání, sexuální orientace a právě zdravotního postižení i mimo oblast zaměstnání a povolání.

K prioritám podpory a ochrany osob se zdravotním postižením patří naplnění práva na vzdělání se zajištěním rovného přístupu pro jeho realizaci. Společná školní docházka je důležitým faktorem prevence sociálního vyloučení. Nediskriminací a rovným přístupem se rozumí umožnění přístupu k oběma základním proudům vzdělávání – k hlavnímu i speciálnímu, při respektování základních práv zákonných zástupců dítěte, resp. občana se zdravotním postižením.

V ČR již dříve existovala síť speciálních škol, které na vysoké úrovni pokrývaly základní potřeby vzdělávání většiny zdravotně postižených dětí. Jejich umísťování do speciálních škol však často znamenalo odloučení od rodiny a segregovalo je od zdravé populace. Přitom mnohé z nich mohou za určitých předpokladů absolvovat školní docházku společně se zdravými dětmi. Předpoklady se rozumějí legislativní podmínky pro integraci, odstranění architektonických bariér, rozvoj asistenční služby a speciálně pedagogického poradenství pro rodiny integrovaných dětí.

Česká republika zaznamenala významný posun od segregovaného vzdělávání ve speciálních školách internátního typu směrem k integraci dětí a žáků se zdravotním postižením v běžných mateřských, základních a středních školách.

Pro určitou skupinu dětí s těžkým či kombinovaným zdravotním postižením je však třeba zachovat síť speciálních škol jako alternativu k pokrytí jejich vzdělávacích potřeb. Je třeba respektovat, že každá osobnost je vzdělávatelná v širším smyslu slova. Naplněním práva na vzdělání u dětí s těžkým mentálním a kombinovaným postižením je poskytnutí nejvyššího dosažitelného vzdělání, a to i těm, které byly až donedávna osvobozením od školní docházky tohoto práva prakticky zbaveny.
Více informací např.: Národní rada osob se zdravotním postižením: www.nrzp.cz

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY PODPORUJE PROJEKTY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ROČNĚ ČÁSTKOU 24 MILIONY KČ.

The 2007 Convention on the Rights of Persons with Disabilities is currently the last human rights convention promulgated by the UN General Assembly.

The follow-on proposal for an anti-discrimination directive, submitted by the European Commission this year, deepens antidiscrimination legal protection for citizens of the European Union to include a ban on discrimination due to age, religious belief, sexual orientation and disability covering the area outside employment and professions.

The priorities for support and the protection of persons with disabilities include implementing the right to education and ensuring equal access to its implementation. Common school attendance is an important factor to prevent social exclusion. Non-discriminatory and equal access shall be understood to enable access to both fundamental areas of education—main and special—whilst respecting the fundamental rights of a child's statutory representatives or a person with a disability.

In the Czech Republic there used to be a network of special schools that, to a high standard, covered the basic needs of the education of the majority of children with disabilities. Placing them in special schools, however, often meant separation from their family and segregated them from the healthy population. In addition, many such children could, in certain circumstances, attend school together with healthy children. The requirements are understood to be the legislative conditions for integration, the removal of architectural barriers, the development of an assistance service and special teaching advice for the families of integrated children.

The Czech Republic has registered a significant shift in segregated education in special boarding-type schools towards the integration of children and pupils with disabilities in ordinary nursery, primary and secondary schools.

For a certain group of children with heavy or combined disabilities, it is, however, necessary to retain the network of special schools as an alternative to cover their educational needs. It is necessary to respect the fact that each personality can be educated in the wider sense of the word. Implementing the right to education for children with serious mental and combined disabilities entails the provision of the highest education attainable, including for those who, until recently, did not have to go to school and were therefore practically stripped of this right.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC PROVIDES CZK 24 MILLION EACH YEAR TOWARDS PROJECTS FOR PEOPLE WITH DISABILITIES.

1. K základním postupům u zdravotního postižení, které se týká mobility, patří průběžná fyzioterapie. Foto: Mateřská základní a praktická škola Znojmo
2. Když nelze bariéry odstranit, lze je překonat – třeba schodolezem či posuvnou plošinou. Foto: Mateřská základní a praktická škola Znojmo

1. The basic procedures for disabilities that affect mobility include running physiotherapy. Photo: Mateřská základní a praktická škola Znojmo
2. When barriers cannot be removed, they can be overcome—for example with a stair climber or adjustable platform. Photo: Mateřská základní a praktická škola Znojmo

Život se zdravotním postižením / Life with Disabilities

1. *Práce jako součást ergoterapie a ucelené rehabilitace – práce jako součást sociální participace lidí se závažným zdravotním postižením. Foto: Svaz českých a moravských družstev*
- 2., 3. *Mapa přístupnosti pražské památkové rezervace: kam a kudy lze proniknout na vozíku (projekt Magistrátu hlavního města Prahy). Foto: Pražská rada vozíčkářů*

1. *Work as part of ergotherapy and comprehensive rehabilitation—work as part of the social participation of people with serious disabilities. Photo: Svaz českých a moravských družstev*
- 2., 3. *Map of access to the Prague monument reservation—where and which way it is possible to get in on a wheelchair (project by the Council Office of the Capital City of Prague). Photo: Prague Wheelchair Council*

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením se považuje za další prioritu z hlediska nejen osobnostního rozvoje a seberealizace, ale také celkového rozvoje lidských zdrojů v ČR.

I když v uplynulém období byla oblastí zaměstnávání věnována pozornost ve všech důležitých dokumentech zaměřených na podporu občanů se zdravotním postižením ze strany státu, a současně legislativní úpravy obsahují řadu podpůrných opatření, nelze stávající situaci označit za uspokojivou.

Pro osoby se zdravotním postižením je mimořádně důležité včasné poskytnutí pracovní rehabilitace, jejímž cílem je získání a udržení vhodného zaměstnání. Součástí pracovní rehabilitace mohou být také specializované rekvalifikační kurzy pro osoby se zdravotním postižením. Pracovní rehabilitaci zajišťují organizačně i finančně úřady práce.

Zákon o zaměstnanosti stanoví zaměstnavatelům povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Každý zaměstnavatel s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru je povinen zaměstnat osoby se zdravotním postižením ve výši 4 % z celkového počtu svých zaměstnanců. Povinný podíl může plnit přímým zaměstnáváním takových osob, odebráním výrobků a služeb od specializovaných zaměstnavatelů zdravotně postižených, zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům nebo odvodem stanovené finanční částky do státního rozpočtu za každou osobu se zdravotním postižením, kterou měl povinnost zaměstnat.

Pro nejtíže postižené osoby jsou zřizovány chráněné pracovní dílny a chráněná pracovní místa, které provozují specializovaní zaměstnavatelé zdravotně postižených. Na jejich zřizování a provoz mohou získat příspěvky od úřadů práce.

Třetí vysokou prioritou je podpora pohyblivosti, bezpečného pohybu a přístupnosti. Užívat stavby a dopravní prostředky a volně se pohybovat patří k základním lidským právům. Ta jsou u občanů se zdravotním postižením omezována architektonickými a orientačními bariérami. Jejich vznik je často nadměrný a jejich odstranění humanizuje prostředí „pro všechny“. Přijetím vyhlášky MMR č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace, byly vytvořeny legislativní podmínky pro zabránění vzniku dalších architektonických bariér u nových budov. Zákon je třeba důsledně vynucovat také u rekonstrukcí stávajících bariérových budov. Kritickými místy jsou např. přístupy do budov státních a veřejných institucí a služeb.

Počet obyvatel se sníženou schopností pohybu a orientace se odhaduje na 1/3 populace ČR, což spolu s limitovanými možnostmi veřejných rozpočtů vyžaduje koncepční řešení svobodného pohybu ve městech (obcích) i mimo ně. Řešení hledá *Národní rozvojový program mobility pro všechny*, který podporuje zpřístupňování dopravy a odstraňování bariér při vstupu do budov státních a veřejných institucí realizací ucelených bezbariérových tras. Program spolu s plánem jeho financování přijala vláda ČR usnesením ze dne 14. července 2004 č. 706. Novelizován byl dne 26. března 2008 usnesením vlády č. 292.

The employment of people with disabilities is regarded as another priority from the viewpoint not only of personality development and self-realisation, but also the overall development of human resources in the Czech Republic.

Even though attention has been paid in the recent past to the field of employment in all important documents focused on support by the government for citizens with disabilities, and current legislation contains a number of measures to support it, the current situation cannot be regarded as satisfactory.

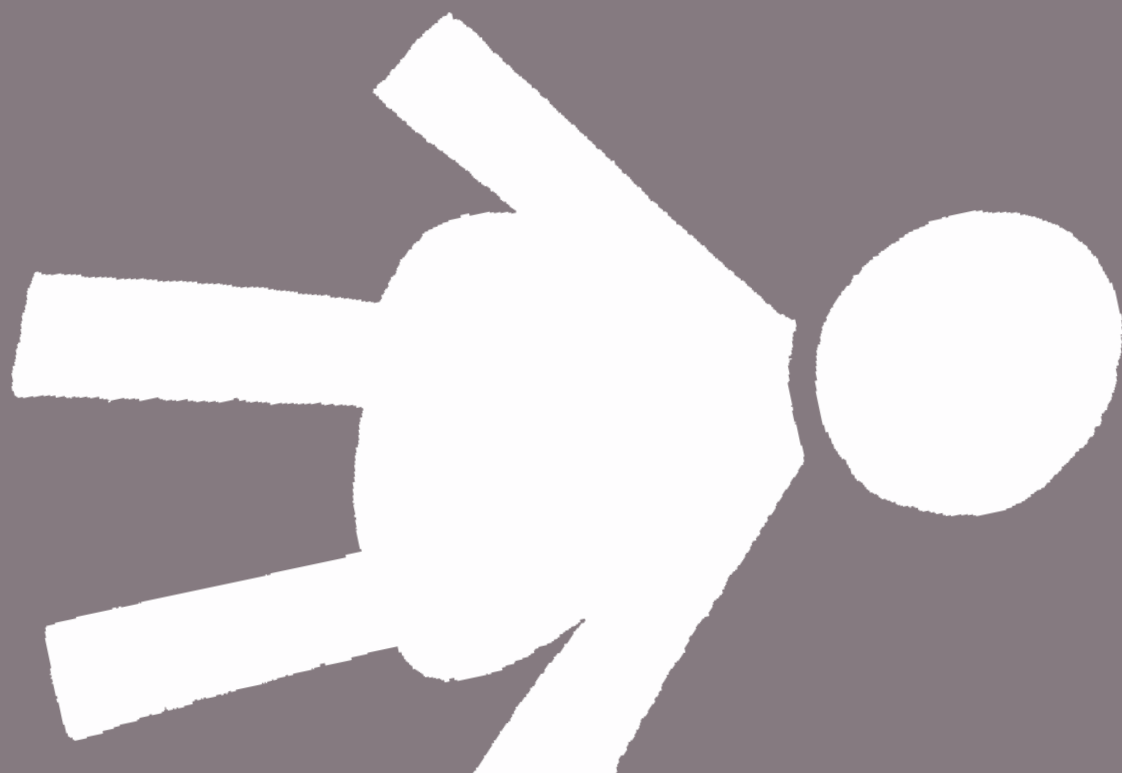
The timely provision of work rehabilitation, the aim of which is to obtain and retain suitable employment, is extraordinarily important for persons with disabilities. Work rehabilitation can also include specialised requalification courses for persons with disabilities. Work rehabilitation is arranged by labour offices, in organisation and financial terms.

The Employment Act states that employees are under a duty to employ persons with disabilities. Each employee with more than 25 employees in an employment relationship is under a duty to employ persons with disabilities totalling 4% of the total number of their employees. The mandatory share can be performed by the direct employment of such persons, the purchasing of products and services from specialised employers of the disabled, placing orders with such employers, or paying a set financial amount into the state budget for each person with disabilities it was under a duty to employ.

There are protected workshops and protected workplaces that are operated by specialised employers of the disabled for the most badly disabled. They can get contributions from labour offices for their establishment and operation.

The third high priority is support for mobility, safe movement and accessibility. Using buildings and means of transport and moving freely are basic human rights. They are limited for citizens with disabilities by architectural and orientation barriers. Their building is often excessive and their removal humanises an environment “for all.” By adopting the Decree of the Ministry for Regional Development No. 369/2001 Coll. on general technical requirements ensuring the use of buildings by persons with limited movement and orientation ability, the legislative conditions were created to prevent architectural barriers arising in new buildings. The act also has to be thoroughly enforced regarding the rebuilding of current buildings with barriers. Critical points are, for example, entries to buildings of government and public institutions and services.

The population with reduced movement and orientation ability is estimated to account for third of the Czech population, which, given the limited nature of public budgets, means a conceptual solution is needed for free movement in cities (municipalities) and outside them. A solution is sought by the *Mobility for All National Development Programme*, which supports access to transport and the removal of barriers when entering and exiting buildings of government and public institutions by realising complete barrier-free routes. Together with a plan for its financing, the government of the Czech Republic adopted it in a resolution dated 14 July 2004, No. 706. It was amended on 26 March 2008 by Government Resolution No. 292.

Zdravotnictví - za „omezení omezování“ / Health Care - “for Limiting Limitations”

- 1. Umírající starý muž doma se svou vnučkou. Foto: Cesta domů
- 2. Člověk může umírat i v pražské nemocnici spoutaný za ohrádkou. Je to správné? A především: je to vždy nezbytné? Neřeší i zde omezovací prostředky nedostatek anebo nezáměr personálu? Foto: Život 90
- 3. I o umírajících lidí lze kvalitně pečovat civilním způsobem v domácím prostředí: návštěva pracovníků mobilního hospice. Foto: Cesta domů

- 1. A dying old man at home with his granddaughter. Photo: Cesta domů
- 2. A person can die in an enclosed area. Is it right? And primarily: is it always necessary? Is limiting equipment being used to deal with a lack of staff and/or a lack of interest on their part? Photo: Life 90
- 3. Quality care can be provided for dying people in a civil manner in the domestic environment—visit by mobile hospice workers. Photo: Cesta domů

Nejvýznamnějším lidskoprávním krokem za poslední roky je ve zdravotnictví posun práv pacientů z úrovně etického apelu do právního zakotvení, jak předpokládá návrh zdravotnických zákonů. Pacient se v ČR dostává do zcela nové pozice!

Umírající lidé a klienti tzv. následné ústavní péče patří spolu s lidmi duševně nemocnými k nejohroženějším z hlediska sociálního vyloučení, strádání nedostatečným kontaktem s blízkými lidmi, vytržením z přirozeného domácího prostředí, nepřiměřeným omezováním, nerespektováním důstojnosti – souhrnně nízkou kvalitou péče.

Především ve 2. polovině 20. století došlo k masivní institucionalizaci péče – lidé dožívají svůj život a umírají až příliš často osaměle v málo vstřícných ústavních zařízeních, leckdy stále necitlivě používajících omezující prostředky k řešení jejich neklidu a zmatenosti včetně předsmrtné agónie. Na úskalí pobytů v LDN poukázala i série novinových článků v létě 2008.

O humanizaci služeb pro mimořádně křehké a zranitelné lidi usilují koncepty *péče dlouhodobé* a u osob umírajících *péče paliativní* neboli *hospicové*. Tu lze poskytovat jak v hospicích, tak v domácím prostředí. Vláda podporuje rozvoj hospicového hnutí. V ČR již působí řada lůžkových hospiců, několik mobilních hospiců pečujících v domácím prostředí a vznikají paliativní programy nemocnic a léčeben pro dlouhodobě nemocné.

- Lůžkové hospice, které vznikly díky zásadní finanční podpoře Ministerstva zdravotnictví ČR:
- 1996 – Hospic Anežky České v Červeném Kostelci
 - 1998 – Hospic Štrasburk v Praze-Bohnicích
 - 1998 – Hospic sv. Lazara v Plzni
 - 1999 – Ústav léčby bolesti s hospicem v Rajhradě u Brna
 - 2001 – Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích
 - 2002 – Hospic na Svatém Kopečku u Olomouce
 - 2004 – Hospic Citadela ve Valašském Meziříčí
 - 2005 – Hospic sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích
 - 2007 – Hospic sv. Lukáše v Ostravě-Výškovicích
 - 2007 – dokončuje se Hospic Dobrého pastýře v Čerčanech
 - 2007 – rozhodnuto o stavbě hospice v Chrudimi

Ministerstvo zdravotnictví ČR vynaložilo v letech 2007 a 2008 na výstavbu hospicových zařízení téměř 110 milionů Kč.

Více informací např.:
informační portál www.hospice.cz
Hospicové občanské sdružení Cesta domů (rozsáhlý informační portál): www.umirani.cz, www.cestadomu.cz
Hospic Anežky České: www.hospic.cz

The most important human rights step in medical care in recent years is a shift in patients’ rights from the level of an ethical appeal to a legal anchor, as is assumed by health care bills. Patients in the Czech Republic are placed in a completely new position!

Dying people and clients of follow-on institutional care are, together with mentally ill people, the most endangered from the viewpoint of social exclusion, lacking sufficient contact with close people, pulled out of their natural home environment, unreasonably limited, their dignity not respected—in general a low quality of care.

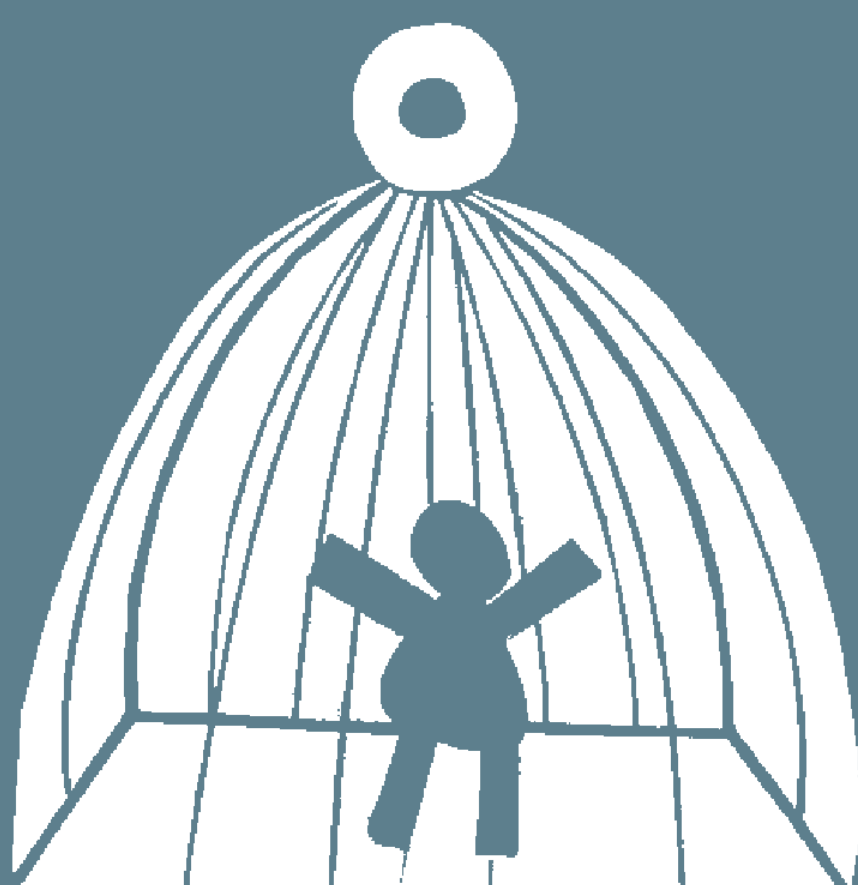
Primarily in the second half of the 20th century there was massive institutional care—people live longer and too often die alone in unfriendly institutional facilities, sometimes insensitively using limiting means to deal with their disquiet or confusion, including pre-death agony. A series of articles this summer referred to the problems with staying in Long-term care facilities .

The concepts of *long-term care* and, for persons who are dying, *palliative or hospice care* attempt to humanise services for extremely frail and vulnerable people. It can be provided in hospices and at home. The government supports the development of the hospice movement. In the Czech Republic, there are also a number of bed hospices, several mobile hospices caring in a domestic environment and palliative programmes are being set up in hospitals and treatment centres for the long-term ill.

- Bed hospices that are being set up thanks to fundamental financial support from the Czech Ministry of Health:
- 1996 - Hospic Anežky České in Červený Kostelec;
 - 1998 - Hospic Štrasburk in Prague Bohnice;
 - 1998 - Hospic sv. Lazara in Pilsen;
 - 1999 - Ústav léčby bolesti s hospicem in Rajhrad u Brna;
 - 2001 - Hospic sv. Štěpána in Litoměřice;
 - 2002 - Hospic na Svatém Kopečku in Olomouc;
 - 2004 - Hospic Citadela in Valašské Meziříčí;
 - 2005 - Hospic sv. Jana N. Neumanna in Prachatice;
 - 2007 - Hospic sv. Lukáše in Ostrava Výškovice;
 - 2007 – The construction of Hospic Dobrého pastýře in Čerčany is being caompleted;
 - 2007 – Decision on the construction of a hospice in Chrudim.

The Czech Ministry of Health has spent almost CZK 110 million building hospice facilities in 2007 and 2008.

For more information see, for example:
Information portal www.hospice.cz
Hospicové občanské sdružení Cesta domů (Way Home Hospice Civic Association, a large information portal): www.umirani.cz, www.cestadomu.cz
Hospic Svaté Anežky České: www.hospic.cz

Sociální služby - „za svět bez ústavů“ / Social Services - “for a World without Institutions”

Lidé v dlouhodobé, mnohdy celoživotní ústavní péči patří k velmi ohroženým z hlediska základních práv, rovného zacházení, důstojnosti. Z různých důvodů u nich může docházet k nadměrnému vylučování a omezování, k nerozvíjení a nevyužívání jejich schopností, k zanedbávání péče, k nadměrnému používání omezovacích pomůcek – souhrnně k nadměrnému utrpení.

Co vůbec víme o přáních a pocitech těchto lidí? Jak moc nás zajímá jejich osud a kvalita jejich života? Jak moc souhlasíme a jsme ochotni aktivně podpořit, aby byli našimi sousedy v komunitě nebo aby se „jejich“ ústavy otevřely a staly součástí „našeho“ veřejného prostoru? Poučný je názor sociálního vizionáře, bývalého ředitele ústavu sociální péče Horní Poustevny, Milana Chábo, autora knihy *Svět bez ústavů*, že cílem transformace by mělo být přetvoření ústavů na regionální síť sociálních, zdravotnických a vzdělávacích služeb pro občany, kteří jsou ohroženi institucionalizací.

Měli bychom se ptát nejen, jaká je kvalita ústavního prostředí a ústavní péče, ale především, zda dlouhodobé umístění v ústavu se všemi závažnými důsledky, včetně dotčení autonomie, bylo skutečně nezbytné.

Omezování nadměrného umísťování lidí do ústavů (tzv. deinstitucionalizace) patří k lidskoprávním prioritám českého předsednictví v Radě EU v roce 2009. Týká se především dětí, seniorů, lidí se závažným zdravotním postižením.

V ČR byl zahájen v gesci Ministerstvo práce a sociálních věcí rozsáhlý program transformace dlouhodobé ústavní péče (ústavů sociální péče) s preferencí komunitních služeb a rozvojem komunitního plánování multiresortní dlouhodobé péče. Velmi podstatná pro úspěch snah, k jejichž realizaci vyčleňuje vláda ČR desítky miliard Kč, bude součinnost regionů a především obcí.

Více informací např.:
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (www.mpsv.cz)
Quip - společnost pro změnu (www.kvalitavpraxi.cz)
Asociace poskytovatelů sociálních služeb v ČR (www.apsscr.cz)

People in long-term, often lifetime institutional care are greatly endangered from the viewpoint of fundamental rights, equal treatment and dignity. For various reasons, they can be excessively excluded and limited, their abilities are not developed and used, care is neglected, limiting aids are used excessively—basically excessive suffering.

What do we know about the wishes and feelings of such people? How much are we interested in their fate and the quality of their life? How much do we agree and are we willing to actively support them, so that they are our neighbours in the community or that “their” institutions are opened and become part of “our” public space? The opinion on the social visionary, former director of the Horní Poustevny social care institute, Milan Chábo, author of the book *A World without Institutions*, is instructive. He says that the aim of the transformation should be to transform institutions into a network of social, medical and educational services for citizens who are endangered by institutionalisation.

We should not only ask what the quality of the institutional environment and the institutional care is, but primarily whether long-term placement in an institution with all the serious consequences, including the effect on autonomy, is really necessary.

Limiting the excessive placement of people in institutions (“de-institutionalisation”) is one of the human rights priorities of the Czech presidency of the EU Council in 2009. This primarily concerns children, senior citizens and people with serious handicaps.

The Czech Republic, represented by the Ministry of Labour and Social Affairs, has started a wide-ranging programme to transform long-term institutional care (social care institutions) into a preference for community services and the development of community planning for multi-department long-term care. What is very important for the success of the attempts, for which the government of the Czech Republic is setting aside tens of billions of koruna, is co-ordination between regions and, in particular, municipalities.

For more information see, for example:
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (www.mpsv.cz)
Quip - společnost pro změnu (www.kvalitavpraxi.cz)
Asociace poskytovatelů sociálních služeb v ČR (www.apsscr.cz)

1. Dospělí lidé v kleci – je nutný pohled na svět skrze mříže... třeba jen proto, že není dostatek personálu, nebo že „už je to tak tady zavedeno“? Foto: L. Hradílek, Aktualne.cz
2. Klecová lůžka, síťová lůžka – nesporně klec na lidi. Jen zřídka jsou skutečně nezbytná. Ilustrační foto
3. Jde to i jinak: mnohdy jen počet a ochota personálu a nikoliv stav klienta rozhodují o tom, zda mentálně nemocný (retardovaný) člověk se baví u stolu, nebo leží za mřížemi. Foto: L. Hradílek, Aktuálně.cz
4. A jde to i takto: Fimfárum – festival tvořivosti a fantazie pro lidi se zdravotním postižením i bez, Olomouc 2007. Foto: Spolu, Olomouc

1. Adults in a cage—viewing the world through bars is necessary. . . perhaps only because there are not enough staff or „that’s the way it works here“? Photo: L. Hradílek, Aktualne.cz
2. Cage beds, net beds—indisputably a cage for people. They are only really necessary occasionally. Illustration photo.
3. It can be done differently: Often it is just the number or willingness of staff, not the client’s condition, that determines whether a mentally ill (retarded) person is talking at a table or lying behind bars. Photo: L. Hradílek, Aktualne.cz
4. And it can even be done like this: Fimfárum—a festival of creativity and fantasy for people with disabilities and without them, Olomouc 2007. Photo: Spolu, Olomouc

1. Dvojazyčné česko-polské ukazatele v Albrechticích. Foto: Archiv RVNM ČR
2. Výstava dokumentárních fotografií indických skupin, které se považují za předky evropských Romů. Akce v Domě národnostních menšin, Mezinárodní den Romů 8. dubna 2008. Foto: L. Houdek
3. Budova Muzea romské kultury. Foto: Archiv RVNM ČR

1. Bilingual Czech-Polish signs in Albrechtice. Photo: GCNM CR Archive
2. An exhibition of documentary photographs of Indian groups that are regarded as the forefathers of European Roma. Event in National Minority House, International Roma Day on 8 April 2008. Photo: L. Houdek
3. Building of the Museum of Roma Culture. Photo: GCNM CR Archive

Život národnostních menšin / Life of National Minorities

Dům národnostních menšin

V Praze byl 21. června 2007 otevřen Dům národnostních menšin (DNM). Na jeho rekonstrukci poskytl státní rozpočet 20 milionů Kč a magistrát Prahy téměř 34 milionů Kč. Sídlí zde organizace bulharské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské menšiny a využívají jej i občanská sdružení cizinců: koncerty, semináře, přednášky, společenské večery, zkoušky tanečních souborů či ruského dětského divadla.

Dvojazyčné nápisy

Zákon o právech příslušníků národnostních menšin stanoví právo na vícejazyčné názvy a označení. Příslušníci menšin tradičně a dlouhodobě žijících na území ČR mají právo, aby název obce, v níž žijí, názvy jejích částí, ulic, jiných veřejných prostranství, označení budov orgánů veřejné správy a volebních místností byly uvedeny i v jejich jazyce. ČR se zavázala respektovat toto právo ratifikací Evropské charty regionálních či menšinových jazyků a přijala ustanovení o užívání dvojazyčných názvů pro polský jazyk na území okresů Frýdek-Místek a Karviná. Zákonným podmínkám výkonu tohoto práva (např. počet příslušníků menšiny) vyhovují desítky obcí zvláště na Těšínsku v Moravskoslezském kraji, kde zavádění dvojazyčných česko-polských nápisů již probíhá; řada obcí ale práva zatím plně nevyužila.

Podpora publikační činnosti

Neperiodické publikace podporují zejména Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury. Jde především o autorskou tvorbu a pomůcky pro vzdělávání. Projekty periodického tisku podporuje Ministerstvo kultury v rámci dotačních programů podle nařízení vlády č. 98/2002 Sb. každoročně částkou 30 mil. Kč. V roce 2008 jde o 24 projektů, např.: Glos ludu – obdeník Kongresu Poláků v ČR, v roce 2007 dotace 5, 5 milionu Kč. Landes-Zeitung – čtrnáctideník Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v roce 2007 dotace 2, 1 milionu Kč.

Chorvatská menšina

Usídlení Chorvatů na jižní Moravě v 16. století souviselo s migrací před tureckou expanzí. Do konce 40. let 20. století si jihomoravští Chorvaté uchovali v obcích Dobré Pole, Frélichove (dnes Jevišovka) a Nový Přerov projevy tradiční lidové kultury i jazyk – čakavský dialekt. Po únoru 1948 bylo veškeré chorvatské obyvatelstvo vysídleno a rozptýleno do 118 obcí na Olomoucku a severní Moravě. Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR každoročně pořádá Chorvatský kulturní den, podporovaný ze státního rozpočtu.

Maďarská menšina

Vlna Maďarů přišla po 2. světové válce v rámci tzv. výměny obyvatelstva (nedobrovolné přesídlení do českého pohraničí) i dobrovolnou migrací, většinou do větších měst. Nejvýznamnějším projektem zastřešujícího občanského sdružení, Svazu Maďarů žijících v českých zemích, jsou každoroční Dny maďarské kultury, probíhající v několika městech. Svaz vydává od roku 1993 časopis Prágai Tükör (Pražské zrcadlo) a regionální Brünni Magyar Futár (Brněnský maďarský kurýr). Dlouhou tradici má v ČR Maďarská reformovaná církev, jejíž obec působí v Praze. Vzděláváním se zabývá spolek Iglice. Státní rozpočet podporuje vydávání Prágai Tükör, spolkové a kulturní aktivity, vzdělávání.

National Minority House

The opening ceremony for National Minority House (Dům národnostních menšin, DNM) was held in Prague on 21 June 2007. The modernisation of the building was supported by CZK 20 million from the state budget and by CZK 34 million from the Prague City Council. The DNM houses organisations for the Bulgarian, Hungarian, German, Polish, Roma, Ruthene, Russian, Greek, Slovak, Serbian and Ukrainian minorities. It is also a venue for events held by civic associations of foreign nationals, such as concerts, workshops, lectures, social evenings, dance group rehearsals and Russians children's theatre rehearsals.

Bilingual Signs

The Act on Rights of Members of National Minorities lays down the right to multilingual signs and designations. Members of national minorities that traditionally live in the Czech Republic and have been here for a long time are entitled to have the name of the municipality in which they live, the names of their boroughs, streets, other public spaces, and designations of buildings for public administration bodies, as well as voting rooms, given in the language of the national minority. At the international level, the Czech Republic undertook to respect this right by ratifying the European Charter for Regional and Minority Languages. It adopted provisions on the use of bilingual names for Polish in Frýdek-Místek and Karviná districts in the Moravian-Silesian Region. CZK 5 million has been set aside in the state budget for the implementation of the Charter. A number of municipalities in Těšín District has, however, not yet fully taken advantage of this right.

Support for publication activities is significant.

Non-periodical publications are supported in particular by the Ministry of Education, as well as the Ministry of Culture. This primarily concerns works by authors and aids for education. As a part of the subsidy programmes resulting from Government Order No. 98/2002 Coll., the Ministry of Culture provides support to projects for the periodical press published in the languages of national minorities. CZK 30 million is released for this programme every year and 24 projects were supported in 2008, including: Glos ludu – bi-daily of the Poles' Congress in the Czech Republic. The government grant from the Ministry of Culture in 2007 was CZK 5.5 million. Landes-Zeitung – fortnightly of the Assembly of Germans in Bohemia, Moravia and Silesia. The government grant from the Ministry of Culture in 2007 was CZK 2.1 million.

Croatian Minority

The settlement of Croats in South Moravia from the middle of the 16th century is related to a wave of population migration due to Turkish expansion. Until the end of the 1940s, the South Moravian Croats maintained expressions of their traditional culture, and in particular their language—the Chakavian dialect. After February 1948, the entire Croatian population was moved out of the South Moravian municipalities and dispersed to 118 municipalities in the Olomouc Region and North Moravia. Current activities are arranged by the Association of Citizens of Croatian Nationality in the Czech Republic, which holds an annual Croatian cultural day, which support from the state budget.

Hungarian minority

There was a large influx of Hungarians into the Czech lands after World War II as a part of the exchange of populations (involuntary resettlement to the Czech border regions), as well as voluntary migration mostly to larger. The activities of members of the Hungarian national minority in the Czech Republic are organised by an umbrella civic association called the Union of Hungarians Living in the Czech Lands. The most significant project run by this organisation is the annual Days of Hungarian Culture, presented in several cities. The Union of Hungarians also publishes a magazine called Prágai Tükör.

1. Fotografie z přebalu knihy *Rozumět dějinám (Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948)*, kolektiv autorů, Z. Beneš a V. Kukal (eds.), Gallery, 2. vydání, 304 s. Foto: Archiv RVNM ČR
2. Svaz Němců, region Chebsko, pořádá pravidelné českoněmecké poutě (zde Skoky u Žlutic, zdevastovaný kostel Navštívení Panny Marie).
3. Pěvecká skupina složená ze členů 3 brněnských německých spolků vystoupila v květnu 2007 na akci národnostních menšin *Návraty ke kořenům* v Brně. Foto: Německý jazykový a kulturní spolek Brno
4. Chebské, „egerlandské“, kroje slouží k lidovému tanci i k reprezentaci německé menšiny. Foto: Archiv RVNM ČR

1. Jacket of the book *Rozumět dějinám (Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948)* [Understanding History (Trends in Czech-German Relations in the Czech Lands 1848–1948)], edited by Z. Beneš and V. Kukal, Gallery, 2nd edition, 304 pp. Photo: GCNM CR Archive
2. The Union of Germans, Cheb District Region, organises regular Czech-German fairs (here Skoky u Žlutic, the devastated church of the Visitation of the Virgin Mary)
3. A singing group comprising members of three Brno German associations appeared in May 2007 at an event for national minorities called *Back to Our Roots* in Brno. Photo: German Language and Cultural Association Brno
4. Cheb, “Egerland” costumes serve for folk dances and representing the German minority. Photo: GCNM ČR

Život národnostních menšin / Life of National Minorities

Německá menšina

Organizace německé menšiny usilují o zachování kulturního dědictví, mateřského jazyka i seberealizaci členů. Jde např. o oslavy svátků (masopust, Velikonoce, Den matek, advent, Vánoce), pěvecké a taneční kroužky, výstavy, kurzy němčiny, semináře pro mládež i seniory. Ve spolupráci s českými občany a s krajany se podílejí na obnově kostelů, restaurování památek a sociální pomoci. Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku zastřešuje 22 samostatně registrovaných svazů a vydává *Landes-Zeitung*. Jeho mládežnickou organizací je JUKON se 120 členy ve věku 18–30 let. Kulturní sdružení občanů německé národnosti v ČR eviduje 28 základních organizací. Státní rozpočet podporuje vydávání *Landes-Zeitung*, spolkové a kulturní aktivity.

Řecká menšina

Společenství vzniklo koncem 40. let 20. století emigrací v důsledku občanské války. Asociace řeckých obcí v ČR má 12 členů. Podporuje vzdělávání v řeckém jazyce, poznávání novodobé řecké kultury, pořádání přednášek, seminářů, akcí sportovních, folklorně hudebních a tanečních, vydavatelskou činnost, práci s dětmi. Lyceum Řekyň je součástí stejnojmenné nadnárodní organizace, založené v roce 1910. Hellenika je nadační fond. K významným akcím patří Řecký festival v Krnově, Řecké dny v Brně, oslavy státních svátků Řecké republiky 25. března a 28. října. Státní rozpočet podporuje vydávání *Kalimera*, spolkové a kulturní aktivity, vzdělávání.

Rusínská menšina

Nejpočetnější organizací Rusínů je Společnost přátel Podkarpatské Rusi s rusínskou sekcí, zastoupená ve Světové radě Rusínů a člen Světové organizace Rusínů. Vznikla jako společenství „rodáků“, tj. Čechů i Rusínů, kteří mají rusínské kořeny. Od počátku sdružuje příslušníky rusínské menšiny i české příznivce podkarpatorského regionu. Občanské sdružení Rusínů a přátel Podkarpatské Rusi (Obščestvo Rusinov i prijatelov Podkarpatskoj Rusi) se Společností úzce spolupracuje. Státní rozpočet podporuje periodikum Podkarpatská Rus, spolkové a kulturní aktivity.

Ruská menšina

Významná vlna ruských emigrantů přišla do českých zemí ve dvacátých letech 20. století v důsledku bolševického teroru. Zejména v Praze našla útočiště početná skupina inteligence. Po roce 1989 a zvláště po rozpadu SSSR je ČR znovu cílovou zemí masové migrace Rusů, kteří se jako menšina jasně profilovali po přijetí zákona o právech příslušníků národnostních menšin v roce 2001. Uskupení a vlny ruskojazyčné emigrace se výrazně liší jak motivy, tak životní zkušeností a kulturou. Ruské organizace pořádají společenská setkání, kulturní akce, vydávají ruskojazyčná periodika. Státní rozpočet podporuje periodika *Ruské slovo*, *Artek* a *Afiša*, spolkové a kulturní aktivity.

German Minority

The organisation of the German national minority attempts to maintain its cultural heritage, parent language and create space for the self-realisation of its members. Its main activities include cultural events to mark the celebrations of various holidays (Carnival, Easter, Mothers’ Day, Advent and Christmas), song and dance groups, exhibitions, German courses, workshops for young people and senior citizens with various topics. In co-operation with Czech citizens and compatriots, it helps with the renewal of churches, the restoration of monuments and social assistance. The German minority has two large umbrella associations: the Association of Germans in Bohemia, Moravia and Silesia is currently an umbrella organisation for 22 independent registered unions. It presents its activities in the periodical *Landes- Zeitung*. The Cultural Association of Citizens of German Nationality in the Czech Republic has 28 basic organisations. The youth organisation at the Association of Germans is JUKON. It currently has 120 members between 18 and 30. The state budget supports the publication of the periodical *Landes- Zeitung*, as well as the association’s activities and cultural activities.

Greek Minority

The organisation of the Greek national minority arose through emigration at the end of the 1940s due to the consequences of the civil war. The Association of Greek Communities in the Czech Republic has 12 members. It seeks to support education in the parent tongue, organise lectures and workshops, acquaint itself with current Greek culture, organise traditional music and dance events, sports activities, publish books and periodicals, and work with children. Other organisations include the Lyceum of Greek Women, which is part of the multinational organisation of the same name that was founded in 1910, and Hellenika, a foundation fund. The most important cultural events include the traditional Greek festival in Krnov, and Greek Days in Brno. All Greek communities prepare a cultural and social programme for the holidays of the Greek Republic on 25 March and 28 October. The state budget supports the publication of the periodical *Kalimera*, as well as the association’s activities, cultural activities and education.

Ruthene Minority

The most numerous organisation for Ruthenes in the Czech Republic is the Society of Friends of Subcarpathian Ruthenia with its Ruthene section. It originally arose as a society of “natives,” i.e. Czechs and Ruthenes that have Ruthene roots. From the start it was for, in addition to members of the Ruthene minority, Czech supporters of the Subcarpathian region who were born there, as well as people interested in it. The Society of Friends of Subcarpathian Ruthenia is a member of the World Organisation of Ruthenes and is represented on the World Council of Ruthenes. The Civic Association of Ruthenes and Friends of Subcarpathian Ruthenia (Obščestvo Rusinov i prijatelov Podkarpatskoj Rusi) operates independently and both organisations work together closely. The state budget supports the publication of the periodical *Podkarpatská Rus*, as well as the association’s activities and cultural activities.

Russian Minority

A significant wave of Russian emigrants came to the Czech lands in the 1920s as a consequence of the Bolshevik terror in Russia. A large group of the intelligentsia, in particular, found refuge and a permanent home in Prague. After November 1989 and in particular after the collapse of the USSR, the Czech Republic became a target country for another mass migration of Russians, who were clearly profiled as a national minority after the passing of the Act on Rights of Members of National Minorities in 2001. Their organisations arrange social and cultural meetings, the publication of Russian periodicals (*Ruské slovo*, *Artek*), the publication of works by local Russian language authors. The various groups and waves of Russian language emigration are very different in terms of motives for emigration, as well as life experience and culture. The state budget supports the publication of the periodicals *Ruské slovo*, *Artek* and *Afiša*, as well as the association’s activities and cultural activities.

Život národnostních menšin / Life of National Minorities

1. Troubení na šofar na závěr pietního shromáždění před plzeňskou synagogou 19. 1. 2008 k výročí transportu plzeňských Židů do koncentračního tábora. Foto: R. Kodera
2. Zahájení putovní výstavy Projekt Vagón, o tragických osudech obětí holocaustu, Praha 26. 3. 2008 (židovské a romské organizace z ČR se zúčastnily projektu Muzea SNP a Slovensko-českého klubu k připomenutí slovenských transportů. Foto: Archiv RVNM ČR
3. Tradičně vynikající jsou zdravotně-sociální služby pro seniory poskytované Židovskou obcí. Foto: ŽO Praha
4. Benefiční koncert k získání prostředků na opravu varhan pro Jeruzalémskou synagogu v Praze. Foto: ŽO Praha

1. Sounding of the shofar at the end of a pious gathering in front of the Pilsen Synagogue on 19 January 2008 to mark the anniversary of the transport of Pilsen Jews to a concentration camp. Photo: R. Kodera
2. Start of the travelling Wagon Project exhibition about the tragic fate of Holocaust victims, Prague 26 March 2008 (Jewish and Roma Organisations participated in a project run by the SNU Museum and the Slovak-Czech Club to Commemorate the Slovak Transports). Photo: GCNM CR Archive
3. Medical and social services for senior citizens provided by the Jewish Community are traditionally excellent. Photo: Prague Jewish Community
4. A benefit concert to obtain the funds to repair the organ for the Jerusalem Synagogue in Prague. Photo: Prague Jewish Community

Slovenská menšina

Již ve 20. a 30. letech minulého století žilo v českých zemích 40 000 Slováků. Po 2. světové válce se Slováci podíleli na osídlování pohraničí. Často šlo o reemigranty z Rumunska, Maďarska a Zakarpatské Ukrajiny. Do Ostravy, Prahy i jiných měst směřovali zejména v 60. a 70. letech slovenští stavbaři. Po rozdělení Česko-Slovenské federace vznikla řada slovenských občanských sdružení, která se vesměs hlásí k česko-slovenské vzájemnosti. Kromě vydávání periodik (Slovenské listy, Slovenské dotyky, Korene, Zrkadlenie/ Zrcadlení) a dalších publikací organizují kulturní festivaly (Dny slovenské kultury v různých městech ČR), folklorní festivaly (Jánošíkov dukát), divadelní přehlídky (Slovenské divadlo v Praze). V ČR působí 11 občanských sdružení: Česko-Slovenská scéna, Demokratická aliancia Slovákov, folklorní sdružení Limbora a Púčik, Klub slovenské kultury, Obec Slovákov v ČR, Slovensko-český klub, Slovenský literárny klub v ČR, Spolok Detvan, Spolok priateľov slovenského divadla, Zväz Slovákov. Aktivní je i Slovenská evanjelická cirkev a. v. v ČR. Státní rozpočet podporuje vydávání všech periodik, spolkové, kulturní a vzdělávací aktivity.

Srbská menšina

Srbské sdružení sv. Sáva a Česko-jugoslávská kulturní aliance úzce spolupracují, rozvíjejí kulturní tradice a oživují folklor. Státní rozpočet podporuje vydávání periodika Srbské slovo, spolkové a kulturní aktivity.

Ukrajinská menšina

První migrační vlna Ukrajinců se datuje do dvacátých let 20. století jako důsledek bolševického teroru. Občanské sdružení Ukrajinská iniciativa v ČR vydává časopis Porohy, kulturně-politický čtvrtletník o životě Ukrajinců v ČR, jejich společenských aktivitách a činnosti klubu s knihovnou a fonotékou. Nejmladší sdružení Ruta vydává od roku 2005 Ukrajinský žurnál na podporu integrace v české společnosti. Organizace společně usilují o rozvoj ukrajinské kultury a ukrajinsko-české vzájemnosti, pořádají kulturní akce spojené s ukrajinským církevním a kulturním kalendářem – oslavy Starého a Nového roku, Velikonoc, Jana Kupala. Státní rozpočet podporuje obě periodika, spolkové a kulturní aktivity.

Židovská komunita

Zvláštní místo přísluší židovské komunitě. Její příslušníci se nevymezují jako národnostní menšina, ale náboženské a kulturní společenství. Liberálně orientovaná židovská občanská sdružení však participují i na programech podpory národnostních menšin; např. kongregace Bejt Simcha, přidružený člen Federace židovských obcí v ČR. Komunita klade důraz na činnost vlastní nestátní instituce – Židovského muzea a Vzdělávacího a kulturního centra. Památník Terezín má specifický program výchovy o holokaustu v souladu s Mezinárodním koordinačním výborem pro holokaust. Významné je v životě komunity školství. Veřejné rozpočty podporují v Praze mateřskou školu R. S. Laudera, součástí sítě škol je od roku 1998 základní škola Gur Arje, soukromá škola s výukou hebrejského jazyka, židovské historie a kultury, od roku 1999 gymnázium Or Chadaš. Státní rozpočet podporuje vydávání měsíčníku Maskil a projekty multikulturní výchovy.

Slovak Minority

The history of the Slovak minority goes back to the 1920s and '30s, when up to 40,000 Slovaks lived in the Czech lands. After World War II, Slovaks played a significant role in settling the border regions. They were often re-emigrants from Romania, Hungary and Subcarpathian Ukraine. Slovaks migrated to Ostrava, Prague and other Czech cities to work in construction, in particular in the '60s and '70s. After the division of the Czechoslovak Federation, a number of Slovak minority civic associations were formed. All the organisations want to cultivate intercommunity between Slovaks and Czechs. In addition to publishing periodicals (Slovenské listy, Slovenské dotyky, Korene, Zrkadlenie/Zrcadlení) and non-periodical publications, Slovak-Czech cultural festivals are organised (Days of Slovak Culture in various towns and cities in the Czech Republic), as are folk music festivals (Jánošíkov dukát) and theatre reviews (Slovak Theatre in Prague). There are 11 civic association that present themselves as associations of the Slovak minority active in the Czech Republic. They are: Czech-Slovak Company, Democratic Alliance of Slovaks, Limbora and Púčik Folk Association, Slovak Culture Club, Association of Slovaks in the Czech Republic, Slovak-Czech Club, Slovak Literary Club in the Czech Republic, Detvan Association, Association of Friends of Slovak Theatre and Slovak Union. The Slovak Evangelical Church of the Augsburg Confession in the Czech Republic contributes to the Slovak minority's activities. The state budget supports the publication of the periodicals, as well as association activities and cultural and educational activities.

Serbian Minority

The Serbian Association of St. Sáva and the Czech-Yugoslav Cultural Alliance, with which it works very closely, generally develop cultural traditions and revive the folk music. The state budget supports the publication of the periodical Srbské slovo, as well as the association's and cultural activities.

Ukrainian Minority

The first migration wave of Ukrainians is dated to the 1920s, as a consequence of Bolshevik terror in Russia. The civic association Ukrainian Initiative in the Czech Republic publishes the magazine Porohy, a cultural and political quarterly that provides a basic information resource about the life of Ukrainians in the Czech Republic, their common activities and the activities of the Ukrainian Club, which has a book and sound recordings library. The youngest association Ruta (which has been publishing the magazine Ukrajinský žurnál since 2005), has significantly contributed to the implementation of a programme for integrating Ukrainian immigrants into Czech society. The organisations together put on cultural events related to the Ukrainian Church and cultural calendar, primarily a celebration of the Old and New Year, Easter, Jana Kupala. The state budget supports the publication of both periodicals, as well as the association's activities and cultural activities.

Jewish Community

The Jewish community has a special place among the small minorities, as its members are not defined as a national minority, but as a religious and cultural association. Nevertheless, liberal oriented civic associations of members of the Jewish community participate in programmes to support the national minorities, specifically the Jewish congregation Bejt Simcha, an associate member of the Federation of Jewish Communities in the Czech Republic. Representatives of the Jewish community place emphasis on the activities of their own nongovernmental institution – the Jewish Museum and the Education and Culture Centre. The Monument Terezín has a specific programme. It primarily focuses on education about the holocaust (in accordance with the activities of the International Coordination Committee for the Holocaust). Education plays a significant role in the life of the Jewish community: public budgets also support the activities of the R. S. Lauder Kindergarten in Prague. The Gur Aryeh Elementary School has been part of the schools network since 1998. It is a private elementary school that teaches Hebrew, and is focused on the history and culture of the Jews. The Ohr Hadash High School in Prague was included in the schools network in 1999. The state budget supports the publication of the monthly Maskil. In particular, it supports projects in the field of multicultural education.

Život národnostních menšin / Life of National Minorities

Bulharská menšina

Roku 1880 vznikl první oficiální česko-bulharský spolek Bulharská sedjanka, ve 30. letech 20. století pak sdružení Sv. Ilija v Praze, Sv. Georgij v Brně. Po 2. světové válce vznikaly po celém území bulharské kluby. Bulharská kulturně osvětová organizace, sdružení Zajedno i další podporují bulharskou identitu, zachování tradic, jazyka i popularizaci bulharské kultury a pořádají oslavy tradičních svátků: 1. března (Baba Marta), 3. března (státní svátek Bulharska), pravoslavné Velikonoce (Velik den), 24. května (Den slovanských věrozvěstů), pravoslavné Vánoce (Koleda). Státní rozpočet podporuje vydávání periodika Roden Glas a Balgari, spolkové a kulturní aktivity.

Romská menšina

Aktivity zahrnují zejména vydávání periodického tisku, konkrétně časopisů Romano vodi a Kereka, provozování internetových portálů a rádií, např. Romea a Rádio Rota, a vzdělávání – volnočasové aktivity, primární prevence, spolupráce se školami. Unikátní i v nadnárodním měřítku je vzdělávací projekt katedry romistiky Filozofické fakulty UK v Praze, jež vydává i almanach Romano Džaniben. Významná je činnost Muzea romské kultury v Brně, příspěvkové organizace Ministerstva kultury. Z více než 400 registrovaných romských organizací, resp. organizací sdružujících občany romské národnosti, tvoří převážnou většinu občanská sdružení. Funkčních je asi jedna čtvrtina. Státní rozpočet podporuje vydávání periodik Romano vodi, Kereka, Romano Džaniben a do roku 2007 Romano hangos, spolkové a kulturní aktivity, vzdělávání.

Polská menšina

Asi 80 % Poláků žije na území Těšínského Slezska. Jejich aktivity organizují především dvě ze třiceti občanských sdružení: Kongres Poláků v ČR a Polský kulturně osvětový svaz v ČR. Vydávají obdeník Głos ludu, čtrnáctideník pro děti a mládež Nasza Gazetka, Ogniwo a Jutrzenka, měsíčník Zwrot a do konce roku 2005 i měsíčník Kurier Praski. Národnostní školství v oblasti Těšínského Slezska zahrnuje školy s polským vyučovacím jazykem v rámci státního školství, vesměs v okresech Frýdek-Místek a Karviná. Tyto základní školy měly ve školním roce 2007/2008 celkem 1739 žáků, střední školy 623 žáků. Rozvíjí se rozmanitá kulturní činnost; v polštině hrají loutkové divadlo Bajka a Polská scéna Těšínského divadla. K prioritám patří zachování národnostní identity a kulturního dědictví i vytváření společné reprezentace vůči polským a českým úřadům a na Těšínsku funkce „kulturního mostu“ mezi Polskem a ČR. Státní rozpočet podporuje vydávání periodik, spolkové a kulturní aktivity včetně divadel, vzdělávání.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY PODPORUJE ZÁVAZKY PLYNOUCÍ Z EVROPSKÉ CHARTY MENŠINOVÝCH JAZYKŮ ROČNĚ ČÁSTKOU 5 MILIONŮ Kč.

Bulgarian minority

The first official Czech-Bulgarian group, Bulharská sedjanka, was established in 1880, and in the 1930s it was followed by the associations of Saint Ilija in Prague and Saint George in Brno. Bulgarian clubs were established throughout the republic after World War II. The Bulgarian Cultural Education Organisation, the Zajedno association and others support Bulgarian identity, maintaining Bulgarian traditions, language and popularising Bulgarian culture. They also organise celebrations of the traditional Bulgarian holidays: 1 March (Baba Marta), 3 March (Bulgarian National Holiday), Orthodox Easter (Easter Sunday), 24 May (Day of the Apostles of the Slavs), Orthodox Christmas (Carols). The state budget supports the publication of the periodicals Roden Glas and Balgari, as well as the association's activities and cultural activities.

Roma Minority

Roma activities particularly include the publication of periodicals, specifically the magazines Romano vodi and Kereka, the operation of internet portals and radio stations (e.g. Romea and rádio Rota), and education (leisure activities and primary prevention in general, co-operation with schools). The educational project at the Roma studies department at the Arts Faculty of Charles University in Prague publishes an almanac called Romano Džaniben and is unique in a multinational context. Activities of the Museum of Roma Culture in Brno, an allowance organisation established by the Ministry of Culture, are significant. Of the total number of more than 400 registered Roma organisations (or organisations associating citizens of Roma nationality) the vast majority are civic associations. Of the total number of Roma organisations, approx. one quarter are functional. The state budget supports the publication of the periodicals Romano vodi, Kereka, Romano Džaniben and, until 2007, Romano hangos, as well as association activities, cultural activities and education.

Polish Minority

About 80% of Poles live in Těšín District, Silesia. The activities of members of the Polish national minority in the Czech Republic are organised primarily by two civic associations, the Congress of Poles in the Czech Republic and the Polish Cultural Education Union in the Czech Republic. In addition to a wealth of association activities, it publishes Polish minority publications, the bi-daily Głos ludu, a bi-weekly for children and young people called Nasza Gazetka, Ogniwo and Jutrzenka, and the monthly Zwrot; until the end of 2005 it also published the monthly Kurier Praski. National education in the area of Těšín in Silesia also concerns schools with Polish as the teaching language that are part of the state schools system. All these schools are active in the current districts of Frýdek-Místek and Karviná. There were 1,739 pupils in primary schools with Polish as the teaching language in 2007/2008, as well as 623 pupils in secondary schools. The Polish minority develops very rich and varied cultural activities. The puppet theatre Bajka and the Polish Company at Těšín Theatre put on puppet theatre in Polish. The priorities of the Polish minority include maintenance of the national minority's identity and the cultural heritage of Poles in the Czech Republic, creating joint representation for dealings with Polish and Czech authorities and acting as a cultural bridge between Poland and the Czech Republic in Těšín District. The state budget supports the publication of the periodicals, as well as association activities, cultural activities (including theatres) and education.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC SUPPORTS THE COMMITMENTS MADE IN THE EUROPEAN CHARTER FOR MINORITY LANGUAGES BY PROVIDING CZK 5 MILLION EACH YEAR.

1. Společné taneční veselí na bulharské slavnosti v Mikulčicích. Foto: Archiv RVNM ČR
2. Folklorní soubory Kytka a Pirin na bulharské slavnosti v Mikulčicích. Foto: Archiv RVNM ČR
3. Vystoupení skupiny Džerelo (Pramen) v Domě národnostních menšin v Praze. Foto: Archiv RVNM ČR
4. Polský folklorní festival Gorolski Świato (Jablunkov, v roce 2007 jubilejní 60. ročník) – zúčastnil se i premiér M. Topolánek.

1. Joint dance celebration at the Bulgarian festival in Mikulčice. Photo: GCNM CR Archive
2. The KYTKA and PIRIN folk groups at the Bulgarian festival in Mikulčice. Photo: GCNM CR Archive
3. Performance by the Džerelo (Source) group in National Minority House in Prague. Photo: GCNM CR Archive.
4. The Polish folk festival Gorolski Świato (Jablunkov, held for the 60th time in 2007) – was attended by Prime Minister M. Topolánek.

1.

Záležitosti romské komunity / Roma Community Matters

2.

3.

1. Romské ghetto. Foto: Člověk v tísni
2. Romské ghetto, Prostějov. Foto: web_radio.cz
3. Romské obrození: galerie úspěšných romských osobností.

DAVID BEŇÁK
Narozen 14. dubna 1979 v Bílině, dnes žije v Praze
Vzdělání: střední průmyslová škola, vyšší odborná škola sociálně-právní
Současné povolání: odborný rada kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské komunity na Úřadu vlády ČR, studuje pedagogiku na FF UK
Životní a pracovní úspěchy: Jako životní úspěch vnímám své studium na univerzitě.
Životní motto, krédo, přání... Mým přáním je, abych mohl své děti vychovávat v České republice a aby se mně i mým nejbližším v životě dařilo dobře. Jako Rom si přeji, aby se všem Romům žilo lépe, aby si mohli užívat do sytosti bez strachu ze skinheadů, z rasismu a diskriminace.
Foto: Chad Evans Wyatt

K nejcitlivějším sociálním a lidskoprávním problémům patří dnes v ČR integrace romské komunity.

Ve snaze zlepšit postavení Romů přijala vláda České republiky v roce 2005 *Koncepci romské integrace*, jež směřuje k nápravě křivd spojených se staletími diskriminace a škod způsobených před rokem 1989 politikou vynucované asimilace. Vláda ČR hodlá pokračovat v odstraňování překážek, které brání Romům v jejich úsilí o sociální a kulturní vzestup, o „důstojnost a spravedlnost pro každého z nás“, jak zní krédo 60. výročí Všeobecné deklarace lidských práv. Překážky jsou jak na straně majoritní společnosti, tak na straně Romů samotných.

Hlavním cílem *Koncepce romské integrace* je zlepšené postavení Romů ve všech sférách života společnosti, kde mezi majoritní společností a značnou částí Romů existují nedůvodné a nepřijatelné rozdíly v neprospěch Romů, a dosažení bezkonfliktního soužití příslušníků romských komunit s ostatní společností. Koncepce vytýčuje sedm priorit, které současně reflektují princip genderového mainstreamingu:

- a) odstranění vnějších překážek, které brání začlenění příslušníků romských komunit do společnosti, tedy především odstranění všech forem diskriminace jednotlivců i celých skupin vymezených rasou, barvou pleti, národností, jazykem, příslušností k národu či etnické skupině
- b) pomoc při odstraňování vnitřních překážek, které brání začlenění příslušníků romských komunit do společnosti, tedy především odstranění handicapu ve vzdělání a kvalifikaci
- c) zlepšení sociální úrovně příslušníků romských komunit, které je třeba v nejbližším období považovat za prioritu vyžadující zvláště intenzivní pozornost, především snížení nezaměstnanosti, zlepšení bytové situace a následně zdravotní situace, předcházení sociálnímu vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků
- d) zastavení vzniku a šíření vyloučených romských enkláv, zastavení tzv. ghettoizace
- e) zajištění rozvoje romské kultury a romského jazyka
- f) vytvoření tolerantního společenského prostředí bez předsudků, v němž příslušnost ke skupině vymezené rasou, barvou pleti, národností, jazykem či příslušností k národu není důvodem k odlišnému posuzování jednotlivce a zacházení s ním
- g) zajištění bezpečnosti příslušníků romských komunit.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY VYČLEŇUJE NA PROGRAMY KOORDINOVANÉ KANCELÁŘÍ RADY VLÁDY PRO ZÁLEŽITOSTI ROMSKÉ KOMUNITY A NA KAMPAŇ PROTI ANTIROMSKÉMU RASISMU ROČNĚ KOLEM 50 MILIONŮ KČ.

1. Roma ghetto. Photo: Člověk v tísni
2. Roma ghetto, Prostějov. Photo: web_radio.cz
3. Roma Rising: Gallery of Successful Roma Personalities.
DAVID BEŇÁK
Born on 14 April 1979 in Bílina, now living in Prague
Education: secondary industrial school, higher technical school with focus on social law
Current occupation: expert adviser to the Office of the Council of the Government of the Czech Republic for Roma Community Affairs, and a student of pedagogy at the Arts Faculty of Charles University
Success in life and work: I see my studies at university as my success in life.
Life motto, credo, wish... My wish is to be able to bring up my children in the Czech Republic and for myself and my loved ones to do well in life. As a Roma, I wish that Romas could have a better life and could live to the full without fear of skinheads, racism and discrimination.
Photo: Chad Evans Wyatt

The most sensitive social and human rights problems in the Czech Republic today include the integration of the Roma community.

In an attempt to improve the position of Roma, the government of the Czech Republic adopted in 2005 the *Concept for Roma Integration*, which will lead to the correction of wrongs linked to centuries of discrimination and damage caused before 1989 by the policy of forced assimilation. The government of the Czech Republic intends to continue to remove the barriers that prevent Roma from bettering themselves socially and culturally, for “dignity and justice for all of us,” as is the motto of the 60th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights. There are barriers on the part of the majority society and on the part of the Roma themselves.

The main aim of the *Concept for Roma Integration* is an improved position of Roma in all spheres of society's life where there are unreasonable and unacceptable differences between the majority society and a marked section of Roma to the disadvantage of the Roma, as well as attaining conflict-free cohabitation of members of Roma communities and the rest of society. The concept sets out seven priorities that also reflect the principle of gender mainstreaming:

- a) The removal of external barriers that prevent the integration of members of Roma communities into society, i.e. primarily the removal of all forms of discrimination against individuals and whole groups defined by race, skin colour, nationality, language, belonging to a nation or ethnic group;
- b) Help with the removal of internal barriers that prevent the integration of members of Roma communities into society, i.e. primarily the removal of the handicap in education and qualifications;
- c) Improvement of the social standard of members of Roma communities that should, in the near future, be regarded as a priority requiring especially intensive attention, primarily a reduction in unemployment, improvements in the housing situation and then the medical situation, prevention of social exclusion in Roma communities and the removal of its consequences;
- d) Stopping the establishment and spreading of Roma enclaves, stopping “ghettoisation;”
- e) Ensuring the development of Roma culture and the Roma language;
- f) The creation of a tolerant social environment without prejudices in which belonging to a group defined by race, skin colour, nationality, language or belonging to a nation is not a reason to judge or treat an individual differently;
- g) Ensuring the safety of members of Roma communities.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC ALLOCATES AROUND CZK 50 MILLION A YEAR TO THE PROGRAMMES COORDINATED BY THE OFFICE OF THE GOVERNMENT COUNCIL FOR ROMA COMMUNITY AFFAIRS AND THE CAMPAIGN AGAINST ANTI-ROMA RACISM ALONE.

Záležitosti romské komunity / Roma Community Matters

1. *Romské ghetto*: Foto: R. Goláň, „Romské cesty“, soutěž dokumentárních fotografií, Multikulturní centrum Praha, 2007
2. *Plot zdobí, chrání, segreguje?* Ilustrační foto
3. *Romské obrození: galerie úspěšných romských osobností.* MGR. ZUZANA GÁBOROVÁ
Narozena 16. ledna 1975 v Holumnici, okres Poprad, dnes žije v Brně
Vzdělání: VŠ, právnická fakulta MU, Brno
Současné povolání: právník odboru věcné působnosti Kanceláře veřejného obhájce práv. Foto: Chad Evans Wyatt

V roce 2006 vypracovala společnost GAC, s. r. o., *Analýzu sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti a Mapu sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit*. Zadavatelem projektu, financovaného ze státního rozpočtu a z Evropského sociálního fondu, bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR ve spolupráci s Radou vlády pro záležitosti romské komunity. **Výzkum přinesl alarmující a bezprecedentní data: v ČR existuje 330 romských sociálně vyloučených lokalit po celém území státu a se sociálním vyloučením se potýká přibližně 80 000 jejich příslušníků.**

Klíčová je v sociálním vylučování Romů jejich marginální pozice a exkluze na trhu práce – dlouhodobá opakovaná nezaměstnanost a přístup pouze k málo placeným nekvalifikovaným místům. To určuje sociální status i možnosti spotřeby. Nezaměstnanost Romů dosahuje 45–50 % (*Výzkum interetnických vztahů, 2002, UNDP, 2001*) a koreluje s nízkými průměrnými výdaji na osobu (T. Sirovátka, 2003).

I když zaměstnanost nepřináší romským rodinám výrazné zvýšení příjmů (špatně placené práce), brzdí rozvoj dalších dimenzí sociálního vyloučení. Například postavení na pracovním trhu sice neovlivňuje zásadně strategii půjčování peněz, ovlivňuje ale výrazně schopnost dluhy splácet – ze zaměstnaných Romů má dluhy jen 20 %, z nezaměstnaných až 50 %. Postavení na trhu práce je klíčové i pro subjektivní materiální deprivaci. U nezaměstnaných Romů je podíl subjektivně chudých (vycházejí se svými příjmy s velkými obtížemi) až čtyřnásobně vyšší. Podle většinové společnosti i Romů (91 % dotázaných) je základním předpokladem sociálního začlenění „mít pro Romy práci“.

Se sociálním vyloučením souvisí i velmi vysoký podíl romských dětí v ústavech, odhadovaný až na 60 %, i když tvoří jen 4 % dětské populace.

Sociální vyloučení není v ČR výhradním problémem měst ani venkova. Podle Sčítání lidí, domů a bytů (SLDB 2001) lze sice identifikovat lidi příjmově chudé, nikoliv však chudé a zároveň sociálně vyloučené. Přesto je možný přibližný odhad rezidenční distribuce sociálně vyloučených příslušníků romských komunit. P. Mareš (2006) v analýze faktorů sociálního vyloučení na základě dat ze SLDB 2001 vyvozuje: „Příjmově chudé rodiny o něco častěji bydlí v menších bytových domech (do 10 bytů). Co se týče typů bydliště, jsou nejpočetnější na panelových sídlištích (30 %) a ve venkovských obcích (37 %). Neliší se svým podílem v jednotlivých typech osídlení nijak od ostatních vrstev obyvatelstva, jejichž struktura je z hlediska typu sídla prakticky stejná. Jen u extrémní příjmové chudoby (příjem nižší než 40 % mediánu příjmového rozložení) se můžeme setkat se zvýšeným podílem bydlení v historických středech měst a ve vnitřní zástavbě městských činžovních domů...“

K ŘEŠENÍ SITUACE, KROMĚ DALŠÍCH OPAŘENÍ, ZŘIDILA VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2008 ODBOR (AGENTURU) PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ROMSKÝCH LOKALITÁCH A PRO ROZJEZD JEJÍ ČINNOSTI S USTANOVENÍM LOKÁLNÍCH PARTNERSTVÍ VYČLENILA 100 MILIONŮ KČ.

In 2006, GAC s.r.o. drafted *An Analysis of Socially Excluded Roma Locations and the Absorption Capacity of Entities Active in this Area and a Map of Roma Communities that Are Socially Excluded or at Risk of Social Exclusion*. The client for the project, financed from the state budget and the European Social Fund, was the Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic, in co-operation with the Government Council for Roma Community Affairs. **The research found alarming and unprecedented data: in the Czech Republic there are 330 socially excluded Roma locations throughout the country and approximately 80,000 Roma are encountering problems related to social exclusion.**

One of the keys is the social exclusion of Roma due to their marginal position and exclusion from the labour market—long-term repeated unemployment and access only to poorly paid unskilled jobs. This determines social status and consumption options. Roma unemployment is around 45-50% (*Research into Interethnic Relations, 2002, UNDP, 2001*) and correlates to low average expenditure per capita (T. Sirovátka, 2003).

Even though employment does not bring Roma families significantly increased income (poorly paid work), it puts a brake on the development of other dimensions of social exclusion. For example, the position on the labour market does not fundamentally influence the strategy for borrowing money, but it significantly influences the ability to pay debts—only 20% of employed Roma have debts, compared to up to 50% of unemployed Roma. The position on the labour market is also key for subjective material deprivation. In the case of unemployed Roma, the share of subjectively deprived (get by on their income with great difficulty) is up to four times higher. According to the majority society and Roma (91% of respondents), a basic condition for social inclusion is “having work for Roma.”

The very high share of Roma children in institutions is estimated to be up to 60%, even though they only account for 4% of the child population.

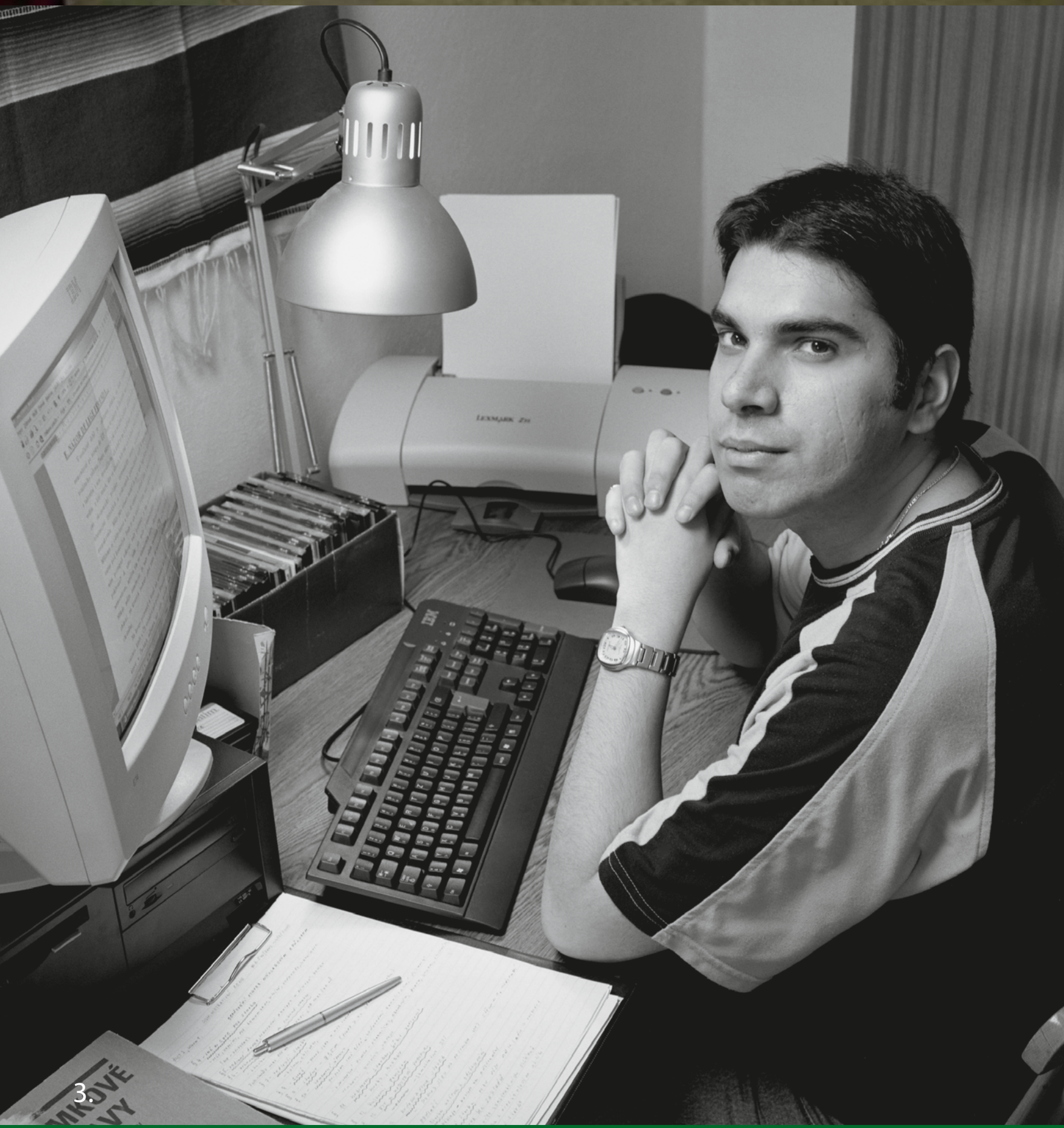
Social exclusion is not an exclusive problem of towns or the countryside. According to the *Census of People, Houses and Flats* (SLDB 2001) people can be identified as poor in terms of income, but not as poor and also socially excluded. Despite this, it is possible to approximately estimate the residential distribution of socially excluded members of Roma communities. In an analysis of the factors of social exclusion based on the SLDB 2001, P. Mareš (2006) deduces: “Families poor in terms of income more frequently live in smaller tenement buildings (up to 10 flats). As far as concerns the type of area, the most numerous are prefabricated housing estates (30%) and rural municipalities. Their share in the various types of settlement is no different from the other layers of the population, whose structure is practically the same from the viewpoint of the type of settlement. Only in the case of extreme income poverty (income lower than 40% of the median income distribution) do we encounter an increased share of people living in the historical centres of towns and in the inner structures of urban tenement buildings...”

TO DEAL WITH THE SITUATION, IN ADDITION TO OTHER MEASURES, IN 2008 THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC ESTABLISHED THE DEPARTMENT (AGENCY) FOR SOCIAL INTEGRATION IN ROMA LOCATIONS AND SET ASIDE CZK 100 MILLION FOR THE START-UP OF ITS ACTIVITIES ESTABLISHING LOCAL PARTNERSHIPS.

1. *Roma ghetto*: Photo: R. Goláň “Roma Paths”, documentary photography competition, Multicultural Centre Prague, 2007
2. *A fence adorns, protects, segregates?* Illustration photo
3. *Roma Rising: Gallery of Successful Roma Personalities.* MGR. ZUZANA GÁBOROVÁ
Born on 16 January 1975 in Holumnice, Poprad District, now living in Brno
Education: Law Faculty of Masaryk University, Brno
Current occupation: lawyer at the Ombudsman’s Office, Brno
Photo: Chad Evans Wyatt

Záležitosti romské komunity / Roma Community Matters

1. *Romské ghetto. Foto: Člověk v tísni*
2. *Romské ghetto, Chánov. Foto: web_img.radio*
3. *Romské obrození: galerie úspěšných romských osobností.*

ROBERT BLEDÝ
Narozen 6. března 1981 v Českém Krumlově, dnes žije ve Větrní
Vzdělání: středoškolské
Současné povolání: student Jihočeské univerzity, učitel romského jazyka
na Střední zdravotnické škole v Českém Krumlově
Životní a pracovní úspěchy: Studium na gymnáziu, studium na VŠ, studium
v Mexiku. Oblíbený učitel, spolehlivý pracovník.
Foto: Chad Evans Wyatt

1. *Roma ghetto. Photo: Člověk v tísni*
2. *Roma ghetto, Chánov. Photo: web_img.radio*
3. *Roma Rising: Gallery of Successful Roma Personalities.*
ROBERT BLEDÝ
Born on 6 March 1981 in Český Krumlov, now living in Větrní
Education: secondary school
Current occupation: student at the University of South Bohemia, teacher
of the Roma language at a secondary health service school in Český Krumlov
Success in life and work: studies at high school, studies at university,
studies in Mexico. A popular teacher and a reliable worker.
Photo: Chad Evans Wyatt

Pro pozitivní rozvoj romské komunity je žádoucí jak řešení sociálních problémů, zvláště sociálního vyloučení, tak rozvíjení pozitivních příkladů romské seberealizace a sociální úspěšnosti, posilování pozitivní romské identity a participace.

V roce 1991 vzniklo v Brně z iniciativy romských i neromských intelektuálů a odborníků a za podpory Ministerstva kultury Muzeum romské kultury. Svým posláním a činností volně navazuje na odkaz Svazu Cikánů-Romů (1969–1973). Je první a zatím ojedinělou institucí svého druhu v Evropě. Zabývá se odborným shromažďováním dokladů a dokumentů, které vypovídají o hmotné a duchovní kultuře Romů a jejich soužití s majoritou od nejstarších dob po současnost.

Muzeum se zaměřilo nejen na budování a ochranu sbírek, ale také na výzkumnou činnost. V souvislosti se snahami o otevření muzea veřejnosti a zkvalitnění jeho odborného poslání se ukázal jako zcela zásadní problém dalšího rozvoje – statut muzea – jako nevládní neziskové organizace. Po značných obtížích při jednání v této věci v první polovině roku 2004 došlo v druhém pololetí k zásadnímu obratu. V roce 2005 se Muzeum romské kultury transformovalo do státní příspěvkové organizace Ministerstva kultury. Prvního prosince 2005 byla slavnostně otevřena první část stálé muzejní expozice – etapa od r. 1945 po současnost. Expozice se věnuje poválečnému období a komunismu, zejména s ohledem na přístup státu k romské minoritě. Zákaz kočování, asimilační politika, pak krátké uvolnění 60. let a následné stupňování tlaku na vygovování svěbytné romské identity – tyto momenty tvoří páteř diskriminace, jež byla více či méně zjevná a na Romy měla devastující účinek. K nejcitlivějším problémům přetrvávajícím z onoho období patří nedobrovolná sterilizace, ke kterým docházelo převážně u romských žen.

Paralelně expozice představuje pohled do romské kultury samotné a v závěru pak porevoluční mozaiku. Toto muzeum je vedle polského Tarnova druhým místem, kde je možno se seznámit s historií Romů. Ucelená expozice, představující dějiny Romů od putování z Indie, usazování na evropském kontinentu a dlouhá staletí diskriminace přes plynové komory Osvětimi až po dnešní ghetta, byla zpřístupněna v roce 2006.

Postupně se vytvářejí podmínky pro pietní úpravu a kulturně historické využití míst spojených s romským holocaustem v Letech u Písku a v Kunštátu u Hodonína.

Ministerstvo kultury ČR podporuje každoročně pořádání Světového romského festivalu Khamoro, jehož již 10. ročník se v Praze uskutečnil v roce 2008.

Vzestup romské komunity dokumentuje fotograficky Chad Evans Wyatt, významný americký portrétní fotograf, který v ČR realizoval od r. 1993 dva úspěšné projekty, zakončené výstavami i vydáním stejnojmenných knih: 101 umělců České republiky a Roma rising: romské obrození – 88 uměleckých portrétů úspěšných romských osobností v ČR, doplněných jejich osobní výpovědí. Aktuálně probíhá výstava Roma rising v Ostravě-Vítkovicích. Více na www.romarising.com.

To obtain positive trends in the Roma community, it is a good idea both to resolve social problems, in particular social exclusion, and to develop positive examples of Roma self-realisation and social success, to strengthen positive Roma identity and participation.

A Museum of Roma Culture was established in Brno in 1991 on the initiative of Roma and non-Roma intellectuals and experts, and with support from the Ministry of Culture. Its mission and activities loosely follow on from the Union of Gypsies-Roma (1969-1973). It is the first and, as yet, only institution of its type in Europe. It is involved with expert gathering of documents that describe the tangible and spiritual culture of Roma and their cohabitation with the majority from ancient times until the present.

The museum focuses not only on building and protecting collections, but also on research activities. In connection with attempts to open the museum to the public and improve its expert mission, the museum's status—as a nongovernmental non-profit organisation—proved to be a quite fundamental problem for further development. After marked difficulties during negotiations on the matter, there was a breakthrough in 2004. The Museum of Roma Culture was transformed into a government allowance organisation of the Ministry of Culture in 2005. The first part of the museum's fixed exhibitions—the section from 1945 until the present day—was opened on 1 December 2005. The exhibition deals with the post-war period and communism, in particular with regard to the government's attitude to the Roma minority. The ban on a migratory life, assimilation policy, then a brief relaxation in the 1960s followed by an increase in the pressure to erase the original Roma identity – these aspects are the backbone of the discrimination that was more or less evident and had a devastating effect on Roma. The most sensitive problems that are a holdover from that period include involuntary sterilisation, which was mostly performed on Roma women.

A parallel exhibition presents a view of Roma culture itself and, in the end, the post-revolution mosaic. This exhibition is, in addition to Tarnov in Poland, the second place where it is possible to learn about the history of the Roma, albeit only a part of it. A complete exhibition, representing the whole history of Roma from their migration from India, to their settlement on the European continent and the long centuries of discrimination, through the gas chambers of Auschwitz to today's ghettos, was opened in 2006.

The conditions for the reverent alteration and cultural and historical usage of places linked to the Roma holocaust in Lety u Písek and Kunštát u Hodonína are progressively being created.

Every year, the Ministry of Culture of the Czech Republic supports the organisation of the Khamoro World Roma Festival, the 10th year of which was held in Prague in 2008.

The rise of the Roma community is being photographically documented by Chad Evans Wyatt, a leading U.S. portrait photographer who has undertaken two successful projects in the Czech Republic since 1993, each with an exhibition and published book: 101 Artists of the Czech Republic and Roma Rising – 88 artistic portraits of successful Roma personalities in the Czech Republic, supplemented by their personal comments. Roma Rising is currently on show in Ostrava-Vítkovice. Fore more information, see www.romarising.com

1.

Sociální vyloučení / Social Exclusion

Článek 22 Všeobecné deklarace říká:

Každý člověk má jako člen společnosti právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla národním úsilím i mezinárodní součinností a v souladu s prostředky příslušného státu zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva, nezbytná k jeho důstojnosti a ke svobodnému rozvoji jeho osobnosti.

Tento apel je nejnaléhavější vůči lidem v extrémně tíživé životní situaci, lidem sociálně vyloučeným včetně lidí bez přístřeší (fenomén tzv. bezdomovectví). Cílem je umožnit každému „BYT ČLOVĚKEM“.

Nepletme si sociální exkluzi s chudobou. Většina lidí, kteří se někdy v životě ocitají v tíživé ekonomické situaci, nemusí být ještě odříznuta od hlavního proudu. Exkluze rozhodně není totéž co „chudoba“, „deprivace“ nebo „nízká příjmová kategorie“. Není otázkou ekonomické úrovně, na níž se ten který člověk nachází. Problém exkluze vypovídá o zablokování přístupu k příležitostem, které jsou běžné pro členy většinové společnosti. V případě nejnuznějších městských čtvrtí může exkluze nabýt podoby fyzické separace, kdy je jedinec doslova oddělen od ostatní společnosti. (Anthony Giddens: Třetí cesta a její kritici)

ČR uskutečňuje v letech 2008–2010 třetí Národní akční plán sociálního začleňování (NAPSI), jehož koordinátorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. K jeho prioritám patří především:

- dostupnost zdrojů, práv a služeb potřebných k účasti ve společnosti, prevence a řešení sociálního vyloučení a **boj se všemi podobami diskriminace, které vedou k sociálnímu vyloučení**
- **aktivní sociální začlenění pro všechny** jak prostřednictvím podpory účasti na trhu práce, tak potíráním chudoby a sociálního vyloučení
- koordinace politiky sociálního začleňování tak, aby došlo k **zapojení všech úrovní vlády a relevantních aktérů, včetně lidí, kteří žijí v chudobě**; zajistit, aby politiky sociálního začleňování byly efektivní a účinné a byly zohledněny ve všech příslušných veřejných politikách, včetně hospodářských a rozpočtových politik, politik vzdělávání a odborné přípravy a programů strukturálních fondů (zejména Evropského sociálního fondu).

K závažným konkrétním krokům vlády patří kromě aktivit odboru pro sociální začleňování MPSV i vytvoření odboru (agentury) Úřadu vlády pro sociální začleňování v romských lokalitách v roce 2008. Velmi žádoucí je součinnost státu a nestátních neziskových organizací, nabízejících mnohdy originální postupy a dobrou znalost lokální situace. Příkladem v oblasti sociálního vyloučení jsou aktivity občanských sdružení Člověk v tísni či Nový prostor. Nový prostor je členem INSP (International Network of Street Papers) a EAPN (European Anti Poverty Network). Vydává stejnojmenný časopis, provádí sociálně terapeutickou pracovní službu street-paper (pouliční prodej novin), usiluje o změnu vnímání bezdomovectví ve společnosti. Aktivizuje a motivuje lidi ze sociálně slabého prostředí, aby se mohli např. jako prodejci podílet na vyřešení svého problému, a ne jen pasivně čekali, zda se o ně někdo postará. „Nabízíme jim možnost – pro většinu z nich často tu poslední...“ Sdružení se již v letech 2002–2003 jako jediný aktér z tehdy nečlenských států EU zapojilo do projektu „Aktivní přístupy k zaměstnávání sociálně vyloučených osob“.

NA ZAHÁJENÍ ČINNOSTI ODBORU (AGENTURY) PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ROMSKÝCH LOKALITÁCH VYČLENILA VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY 100 MILIONŮ KČ.

1. Prodejce Nového prostoru – člověk bez přístřeší. Foto: Nový prostor
2. Prodejce Nového prostoru – člověk bez přístřeší. Foto: Nový prostor
3. Titulní strana jednoho z čísel Nového prostoru – vesměs stojí za přečtení! Foto: Nový prostor

Article 22 of the Universal Declaration says:

Everyone, as a member of society, has the right to social security and is entitled to realization, through national effort and international co-operation and in accordance with the organization and resources of each State, of the economic, social and cultural rights indispensable for his dignity and the free development of his personality.

This appeal is most urgent regarding people in an extremely difficult situation, socially excluded people, including people without shelter (the phenomenon of homelessness). The aim is to enable everybody to “BE A HUMAN BEING.”

Let’s not confuse social exclusion with poverty. Most people who sometimes find themselves in a difficult economic situation do not have to be cut off from the mainstream. Exclusion is definitely not the same as “poverty,” “deprivation” or “low income category.” It is not a question of the economic standard at which a person is. The problem of exclusion is about blocked access to opportunities that are ordinary for members of the majority society. In the case of the worst urban areas, exclusion can take on the form of physical separation, when an individual is separated from the rest of society. (Anthony Giddens, The Third Way and Its Critics)

Between 2008–2010, the Czech Republic is implementing the third National Action Plan for Social Inclusion (NAPSI), the coordinator of which is the Ministry of Labour and Social Affairs. Its priorities include, in particular:

- Availability of resources, rights and services needed to participate in society, prevention and resolution of social exclusion and the **fight against all forms of discrimination that lead to social exclusion**;
- **Active social inclusion for all** through support for participation on the labour market and by eliminating poverty and social exclusion;
- The coordination of the social inclusion policy so that **all levels of government and the relevant actors are involved, including people who are experiencing poverty**; ensure that the social exclusion policies are effective and are taken into account in all the various public policies, including economic and budgetary policies, education policies and vocational preparation and structural fund programmes (in particular the European Social Fund).

Serious specific steps by the government include, in addition to activities by the department for social inclusion at the MoLSA, the creation of a department (agency) at the Office of the Government for social inclusion in Roma localities in 2008. Cooperation between the government and nongovernmental non-profit organisations often offering many original procedures and good knowledge of the local situation is very desirable. An example in the field of social exclusion are the activities of the civic associations Člověk v tísni and Nový prostor, a member of INSP (International Network of Street Papers) and EAPN (European Anti Poverty Network) that publishes a magazine of the same name, performs the socially therapeutic work service of a street-paper, and attempts to change the perception of homelessness in society. It activates and motivates people from a socially weak environment so that they can, for example, as sellers, participate in the solution of their problem and not only passively wait to see whether somebody will look after them. “We offer them a chance—for most of them the last one they will get...” In 2002–2003 the association, as the only actor from outside the EU at that time, got involved in the “Active Approaches to Employment of Socially Excluded People” project.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC SET ASIDE CZK 100 MILLION TO LAUNCH THE ACTIVITIES OF THE DEPARTMENT (AGENCY) FOR SOCIAL INTEGRATION IN ROMA LOCATIONS.

1. Seller of Nový Prostor—a homeless person. Photo: Nový prostor
2. Seller of Nový Prostor—a homeless person. Photo: Nový prostor
3. The title page of one Nový prostor edition—they are all worth reading! Photo: Nový prostor

2.

3.

Migrace a život cizinců / Migration

Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin byla vyhlášena Valným shromážděním OSN dne 18. prosince 1990 a vstoupila v platnost dne 1. července 2003. Dosud ji však ratifikovalo pouze 37 států.

Migranti představují výrazně znevýhodněnou a ohroženou skupinu. Dostávají se do jiného kulturního prostředí, mají jazykové problémy, hůře se orientují v dění, často neznají legislativu ani obvyklé postupy a relevantní instituce. Navíc migrace představuje výrazný stres. Migranti se stávají terčem xenofobních reakcí. Rizikové je i soužití v uzavřené komunitě podřízené vlastním pravidlům a vystavené různým formám násilí. Zvláště svízelná a nebezpečná je situace ilegálních migrantů, často vydaných do rukou převaděčských a zprostředkovatelských gangů.

Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin univerzálním způsobem kodifikuje práva na základě zásady rovného zacházení. Stanoví práva, která musejí být přiznána přistěhovalcům, ať už legálními či ilegálními, přičemž stanoví minimální normy ochrany, co se týče občanských, ekonomických, politických, sociálních a zaměstnaneckých práv. Jejím cílem je vymýtit obchodování s přistěhovalci a ilegální zaměstnávání těch, kteří jsou v postavení ilegálního přistěhovalce. Úmluva usiluje, aby migrujícím pracovníkům bylo zaručeno rovné zacházení a stejné právní podmínky jako domácím pracovníkům. To znamená zejména:

- předcházet nelidským životním a pracovním podmínkám, fyzickému a sexuálnímu zneužívání a ponižujícímu zacházení včetně otročské práce
- zaručit přistěhovalcům právo na svobodu myšlení, projevu a náboženského vyznání
- uznat práva přistěhovalců na soukromí a osobní bezpečnost
- zajistit přístup k účinné právní pomoci prostřednictvím spravedlivého soudního řízení, které zaručuje právo na rovnost před zákonem a právo na nediskriminaci a v němž se na migrující pracovníky uplatňují odpovídající právní postupy a jsou jim poskytovány tlumočnické služby
- zaručit přistěhovalcům přístup k informacím o jejich právech
- zaručit pro všechny přistěhovalce rovný přístup k vzdělávání a sociálním službám.

Nezbytné je však také respektování zákonných norem včetně lidských práv ze strany migrantů. I ČR čelí přílivu cizinců – zájemců o práci i žadatelů o politický azyl – a sama některé pracovníky poptává: Od roku 2003 se ověřoval pilotní projekt migračního managementu *Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*, otevřený pro občany vybraných zemí a pro zahraniční absolventy českých vysokých a středních škol (s výjimkou studujících v rámci rozvojové pomoci). V srpnu 2008 schválila poslanecká sněmovna vládní novelu zákona o zaměstnanosti. Zavádí i nový druh povolení k dlouhodobému pobytu cizinců za účelem zaměstnání ve zvláštním případě, tzv. „zelené karty“ (současně pobytové i pracovní povolení). Cílem je odbyrokratizovat a zprůhlednit proces zavedením centrální evidence volných pracovních míst pro držitele zelené karty – jde o místa, na něž se během 30 dní nepřihlásil žádný občan ČR ani EU.

O podporu cizinců usilují kromě Ministerstva práce a sociálních věcí i nestátní organizace, např. Centrum pro integraci cizinců (www.cicpraha.cz), Slovo 21 (www.slovo21.cz), Poradna pro uprchlíky (www.uprchlici.cz) či informační portál Doma v České republice (www.domavcr.cz).

The International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families was promulgated by the UN General Assembly on 18 December 1990 and came into force on 1 July 2003. However, it has still only been ratified by 37 countries.

Migrants are a significantly disadvantaged and endangered group. They come to a different cultural environment, have language problems, have trouble orienting themselves in events, and often do not know the legislation or usual procedures and relevant institutions. In addition, migration is stressful. Migrants become a target of xenophobic reactions. Living in a closed community subordinate to its own rules and exposed to various forms of violence is also a risk. The situation of illegal migrants, placed in the hands of smuggling and brokering groups, is particularly difficult and dangerous.

In a universal way, the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families codifies rights based on the principle of equal treatment. It sets out the rights that have to be allocated to immigrants, whether legal or illegal, and sets out the minimum standards of protection as far as concerns civic, economic, political, social and employment rights. Its aim is to eliminate trading in immigrants and illegal employment of those that are in the position of an illegal immigrant. The convention attempts to guarantee migrating workers equal treatment and the same legal conditions as domestic workers. This means, in particular:

- Preventing inhuman living and working conditions, physical and sexual abuse and degrading treatment, including slave labour;
- Guaranteeing immigrants freedom of thought, expression and religion;
- Recognising the rights of immigrants to privacy and personal safety;
- Ensuring access to effective legal assistance through fair court proceedings that guarantee the right to equality before the law and the right to non-discrimination and in which migrating workers can apply the appropriate legal procedures and interpreting services are provided to them;
- Guaranteeing immigrants access to information about their rights;
- Guaranteeing equal access to education and social services to all immigrants.

The Czech Republic is implementing a migration management pilot project called *Selection of Qualified Foreign Workers*, open to citizens of some countries and graduates of Czech universities and secondary schools from all countries in the world (with the exception of those studying within the framework of development aid). The pilot five-year stage started in 2003.

Non-governmental organisations are attempting to support foreigners, e.g. Centrum pro integraci cizinců (The Centre for Integration of Foreigners, www.cicpraha.cz), Slovo 21 (Word 21, www.slovo21.cz), Poradna pro uprchlíky (Counselling Centre for Refugees, www.uprchlici.cz), informační portál Doma v České republice (Home in the Czech Republic, www.domavcr.cz).

1. Vietnamese beach at Letná – festival Za tržnicí 2006, foto na titulní straně časopisu Slovo – bulletin pro cizince a o cizincích, č. 1/2007. Foto: Slovo 21
2. Koncert proti rasismu. Foto: Multikulturní centrum Praha
3. Blansko, město s největší mongolskou komunitou (3000 obyvatel, 520 = 17 % mongolské národnosti): Mosty přátelství, 2006. Foto: časopis Slovo – bulletin pro cizince a o cizincích, vydává o. s. Slovo 21.

- 1 Vietnamese beach at Letná—Behind the Markets Festival 2006, photo on the title page of Slovo magazine—a bulletin for foreigners about foreigners, No. 1/2007. Photo: Slovo 21
- 2 Concert against racism. Photo: Prague Multicultural Centre.
- 3 Blansko, town with the largest Mongolian community (population of 3000, 520 = 17% of Mongolian nationality): Friendship Bridges, 2006. Photo: Slovo magazine—a bulletin for foreigners about foreigners, published by o.s. Slovo 21

KOHO CHCEME ZA SOUSEDA

Jak byste nesl (a), kdybyste měl (a) za souseda:

WHO DO WE WANT AS A NEIGHBOUR?

How would you feel if your neighbour was:

centrum pro integraci cizinců o.s.

1.

Multikulturalismus a xenofobie / Multiculturalism and Xenophobia

2.

3.

4.

V soudobém světě, výrazně ovlivňovaném globalizací a migračními proudy, je významným úkolem oslabování xenofobie, strachu z jinakosti, různorodosti a cizosti a naopak posilování tolerance, důvěry a pozitivních zkušeností z multikulturní komunikace. To zvyšuje pravděpodobnost vstřícného chápání problémů, postojů a univerzálních lidských práv „těch druhých“, „těch jiných“. Nenahraditelná je žitá zkušenost – možnost cestovat a setkávat se s lidmi z jiných kulturních okruhů, jak ji po desetiletích izolace a deformovaného vnímání světa přinesla změna společenských poměrů v roce 1989.

V ČR usiluje o žádoucí ovlivnění atmosféry řada státních institucí i nestátních organizací. Mimořádný význam mají zvláště aktivity zaměřené na děti a mládež, které jsou podporovány metodickou, dotační a grantovou činností zvláště Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. K unikátním projektům patří již 10 ročníků festivalu Jeden svět, organizovaného obecně prospěšnou společností Člověk v tísni s rozsáhlými aktivitami vzdělávacími, sociálními, humanitárními, kulturními v ČR i v zahraničí; cenným přínosem pro multikulturní výchovu se stala před několika lety její dvoudílná příručka Interkulturní vzdělávání.

Přes často zdůrazňované údajně xenofobní naladění české společnosti je pozoruhodná vysoká míra mezinárodní solidarity české veřejnosti, opakovaně projevovaná při potřebě zahraniční humanitární pomoci. Multikulturní centrum Praha kromě řady dalších aktivit pořádá již několik let několikadenní festival Dialog kultur, v loňském roce jako Karneval rozmanitosti a současně Týden rovnosti v rámci Evropského roku rovných příležitostí. Slavnostní zahájení bylo spojeno s vernisáží výstavy vítězných děl ze soutěže Dokumentární fotografie a diskriminace a zúčastnila se jej ministryně D. Stehlíková. Navíc centrum loni vydalo i manuál Antidiskriminační vzdělávání a veřejná správa. To vše za vládní finanční podpory. Cílem je minimalizovat diskriminační postoje vůči cizím světům. Multikulturní centra fungují či jsou provozována různými organizacemi i v řadě dalších měst. Na vládní úrovni je výrazem multikulturního naladění kromě jiného i zapojení ČR do Aliance civilizací, k níž gesci převzala od ministra zahraničních věcí ministryně D. Stehlíková. V letošním roce byl ustaven národní koordinační orgán a zpracován koncept Národního akčního plánu.

Více informací např.:
Člověk v tísni: www.clovekvtsni.cz
Multikulturní centrum Praha: www.mkc.cz
Centrum pro integraci cizinců: www.cicpraha.org
Stránky Ministerstva práce a sociálních věcí pro integraci cizinců: www.cizinci.cz
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva: www.diskriminace.cz

1. Festival Dialog kultur 2004, Multikulturní odpoledne pro děti.
Foto: Multikulturní centrum Praha
2. Informační kampaň Oranžová stužka 2008. Foto: Multikulturní centrum Praha
3. Logo kampaně proti rasismu financované Úřadem vlády ČR v roce 2005. Foto a realizace kampaně: Multikulturní centrum Praha
4. Soutěž Dokumentární fotografie a diskriminace, 2007.
Foto a realizace soutěže i výstavy: Multikulturní centrum Praha

In the contemporary world, significantly influenced by globalisation and migration flows, a significant task is to weaken xenophobia, fear of difference, variety and foreignness, as well as strengthening tolerance, trust and positive experience of multicultural communication. This increases the probability of a friendly understanding of the problems, attitudes and universal human rights of “the others”, “the different ones.” What is irreplaceable is lived experience—the ability to travel and meet people from other cultural circles, which arrived after decades of isolation and deformed perception of the world due to the change in society in 1989.

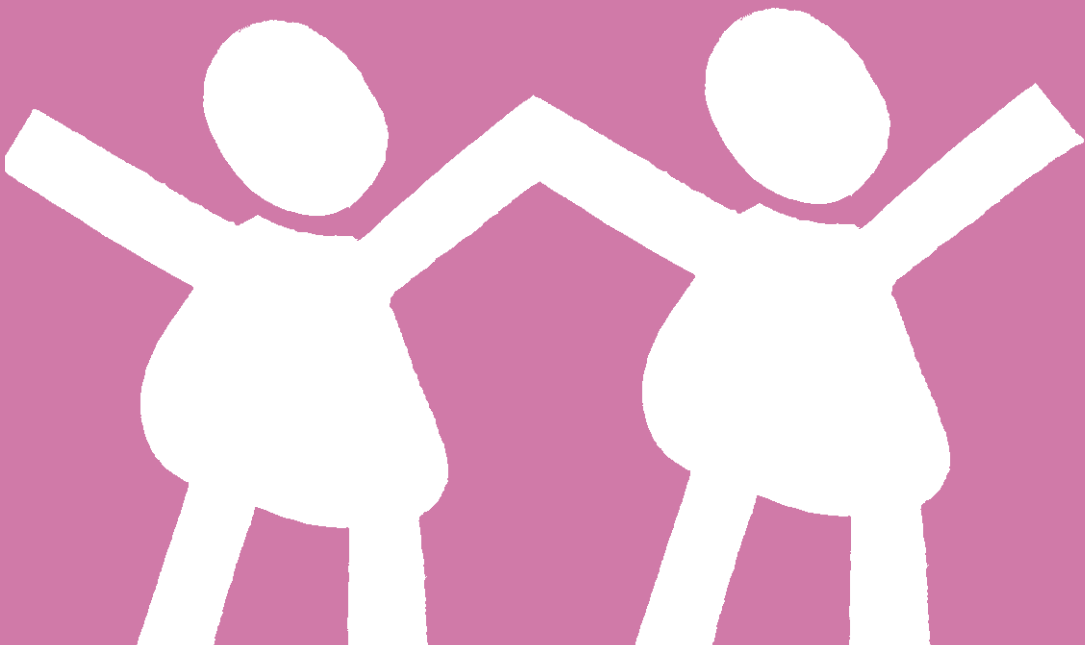
A number of government institutions and nongovernmental organisations are attempting to desirably influence the atmosphere in the Czech Republic. Activities focused on children and young people are of extraordinary importance and are supported by methodical, subsidy and grant activities, in particular by the Ministry of Education, Youth and Sport.

For ten years the unique projects have included the *One World* festival organised by the People in Need Association and accompanied by wide-ranging educational, social, humanitarian and cultural activities in the Czech Republic and abroad; the two-part handbook *Intercultural Education* was a valuable benefit for multicultural education when it came out a couple of years ago. Despite the often emphasised allegedly xenophobic mood of Czech society, the high degree of international solidarity demonstrated by the Czech public is remarkable, as is shown when there is a need for foreign humanitarian assistance. In addition to other activities, for some years the Prague Multicultural Centre has put on a several-day festival called *Dialogue of Cultures*, last year there was a *Carnival of Variety* and also an *Equality Week* as a part of the *European Year of Equal Opportunities*. The opening ceremony was linked to the opening of an exhibition of winning works from the *Documentary Photographs and Discrimination* competition and was attended by Minister D. Stehlíková. In addition, last year the centre published a manual entitled *Antidiscrimination Education and Public Administration*. All this was supported by the government. The aim is to minimise discriminatory attitudes towards foreign worlds. Multicultural centres operate or are run by various organisations in a number of other cities.

At the government level, the Czech Republic’s involvement in the *Alliance of Civilisations* is an expression of its multicultural orientation, and responsibility for it has been transferred from the Ministry of Foreign Affairs to Minister D. Stehlíková. A national coordination body was established this year and a concept for a National Action Plan was drafted.

For more information see, for example:
Člověk v tísni (People in Need, www.clovekvtsni.cz)
Multikulturní centrum Praha (Prague Multicultural Centre, www.mkc.cz)
Centrum pro integraci cizinců (The Centre for Integration of Foreigners, www.cicpraha.org)
Website of the Ministry of Labour and Social Affairs for the Integration of Foreigners (www.cizinci.cz)
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva (Advice Centre for Citizenship / Civil and Human Rights, www.diskriminace.cz)

1. 2004 Dialogue of Cultures Festival, Multicultural Afternoon for Children. Photo: Prague Multicultural Centre
2. Orange Ribbon Information Campaign 2008. Photo: Prague Multicultural Centre
3. The Documentary Photographs and Discrimination Competition, 2007. Photograph and organisation of competition and exhibition: Prague Multicultural Centre
4. The logo for a campaign against racism financed by the Office of the Government of the Czech Republic in 2005: Photo and implementation of the campaign: Prague Multicultural Centre

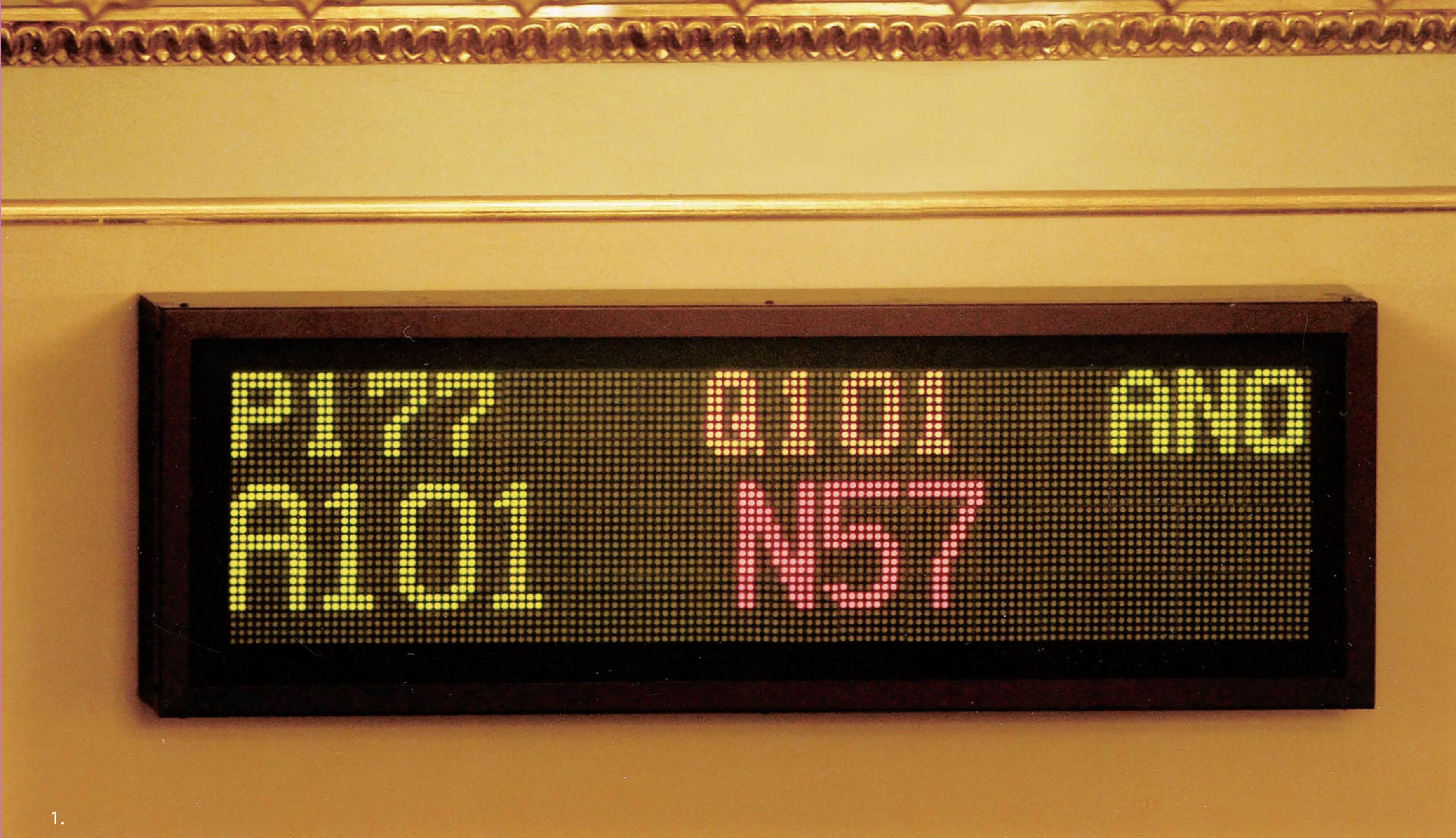
Sbírka zákonů č. 140/1961	
kdo k takovému činu zneužije její bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let. (1) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, a) spáchohl-ll člnem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo b) spáchá-ll takový čin na ženě mladší než patnáct let. (2) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobil-ll člnem uvedeným v odstavci 1 smrt.	§ 245 Soulož mezi příbuznými Kdo vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém nebo se sourozencem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. § 246 Obchodování se ženami (1) Kdo do ciziny zláská, nejme nebo dopraví ženu v úmyslu, aby ji tam bylo užito k pohlavnímu styku s jiným, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let. (2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-ll čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, b) spáchá-ll takový čin na ženě mladší než osmáct let, nebo c) spáchá-ll takový čin v úmyslu, aby ženy bylo užito k prostituci.
Pohlavní zneužívání § 242 (1) Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdo takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let. (2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-ll čin uvedený v odstavci 1 na osobě svěšené jeho dozoru, zneužívaje její závislosti. (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobil-ll člnem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví. (4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobil-ll člnem uvedeným v odstavci 1 smrt.	HLAVA DEVÁTÁ TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU § 247 Krádež (1) Kdo si přivlastní cizí věc tím, že se jí zmocní, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo penáztým trestem. (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-ll čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, b) spáchá-ll takový čin výdělečně, c) pokusí-ll se bezprostředně po takovém člnu uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí, nebo d) způsobil-ll takovým člnem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
§ 243 Kdo zneužívaje závislosti osoby mladší než osmáct let nebo osoby svěšené jeho dozoru, přiměje ji k mimomanželské souloži, nebo kdo takové osoby, zneužívaje její závislosti, jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.	§ 248 Zpronevěra (1) Kdo si přivlastní věc, která mu byla svěžena, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo nápravným opatřením nebo penáztým trestem. (2) Odnětím svobody na dvě až osm let bude pachatel potrestán, a) spáchá-ll čin uvedený v odstavci 1 jako osoba, která má výslovně uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
§ 244 Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví (1) Kdo se po dovršení osmnáctého roku svého věku pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví mladší než osmáct let, nebo kdo se pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví, zneužívaje její závislosti, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let. (2) Stejně bude potrestán, kdo a) za pohlavní styk s osobou téhož pohlaví přijme nebo poskytne úplatu, nebo b) pohlavním stykem s osobou téhož pohlaví budí veřejné pohoršení.	

3.

— 500 —

- Panel v Poslanecké sněmovně ukazuje výsledek hlasování: přítomno: 177 poslanců, quorum – 101, proti přijetí zákona: 57 poslanců, pro přijetí: 101 poslanců. Veto prezidenta republiky tak bylo přehlasováno.
- V Karlových Varech uspořádaly v roce 1998 západočeské organizace festival gay a lesbické tvorby. Protože festival měl ambici připojit se k oslavám Gay Pride Day, pokusili se pořadatelé na jeho konci založit tradici duhových průvodů městem. Festival proběhl celkem čtyřikrát – s narůstajícím zájmem umělců, diváků i účastníků závěrečného pochodu.
- Kopie § 244 trestního zákona.

- Caption: A panel in the Chamber of Deputies shows the result of the vote: Present: 177 deputies, quorum – 101, against the passage of the bill: 57 deputies, in favour: 101 deputies. The president's veto was therefore overridden.
- In 1998 in Karlovy Vary the West Bohemian organisations organised a festival of gay and lesbian work. Because it was a festival that had the ambition to be linked with the celebrations of Gay Pride Day, at the end the organisers attempted to start the tradition of rainbow parades through the city. The festival was held a total of four times—with increasing interest from artists, spectators and marchers in the final parade.
- Caption: A copy of Section 244 of the Criminal Code.

1.

Sexuální minority / Sexual Minorities

GAY, LESBICKÁ, BISEXUÁLNÍ A TRANSGENDER MINORITA

Cesta k rovnoprávnosti v České republice

„Odlišnou sexuální orientací se mluví sexuální orientace jiná než heterosexuální, většinová. Pro osoby citově a sexuálně zaměřené na stejné pohlaví (gaye a lesby) byl a stále je používán pojem ‚homosexuálové‘. Tento výraz nicméně nezahrnuje osoby citově a sexuálně přitahované k oběma pohlavím (bisexuální), jednotlivce mající pocit trvalé příslušnosti k jinému pohlaví, než je jejich pohlaví somatické (translidé), ani jedince, u nichž se vyskytují nebo v době narození vyskytovaly biologické znaky obou pohlaví (intersexuální lidé). Proto se v průběhu let vžilo ustálené seskupení pojmů ‚lesbická, gay, bisexuální, transgender a intersexuální menšina‘. Z hlediska ryzí praktičnosti byla postupně zavedena zkratka zahrnující všech těchto pět pojmů – LGBTI menšina. Výraz ‚homosexuálové‘ lze považovat za zastaralý a překonaný. Důvodem, proč tento výraz přesto převažuje u většiny společnosti, je zcela jistě obecně menší povědomí o existenci ‚menšin v menšině‘, tedy osob bisexuálních, intersexuálních a translidé. Problém intersexuality, přestože není ničím novým, byl až donedávna méně známý a do dnešního dne je diskutován takřka výlučně na odborné úrovni.“

Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR, 2007

Do roku 1950: trestnost homosexuality

V českých zemích platil od roku 1852 rakouský trestní zákoník (č. 117/1852 ř. z.), který jakékoli sexuální jednání mezi osobami téhož pohlaví trestal jako smilstvo proti přírodě vězením po dobu 1 až 5 let (při násilí nebo nátlaku až 10 let).

Rok 1961: zrušení trestnosti

Zrušena trestnost souhlasného homosexuálního chování mezi dospělými osobami staršími 18 let novým trestním zákonem (č. 140/1961 Sb.). Přetrvávala trestnost homosexuálního chování, pokud partner byl mladší než 18 let. Trestný byl podle § 244 (s trestem odnětí svobody **od 1 do 5 let**) i homosexuální pohlavní styk vzbuzující veřejné pohoršení (zrušeno v roce 1990), což umožňovalo **policejní šikanu**. Shodná věková hranice 15 let pro homosexuální a heterosexuální aktivity platí od 1. 7. 1990.

Rok 1993: homosexualita byla v ČR vyňata ze seznamu nemocí

Rok 2006: registrované partnerství

Zákonem č. 115/2006 Sb. bylo s účinností od 1. 7. 2006 v České republice zavedeno registrované partnerství, tedy trvalé společenství osob stejného pohlaví. Dvojice stejného pohlaví mohou uzavřít tzv. statusový svazek, zajišťující např. pozici osoby blízké podle občanského zákoníku i trestního zákona, právo vzájemného zastupování partnerů, vzájemnou vyživovací povinnost, právo odepřít výpověď proti partnerovi, právo na informace o zdravotním stavu partnera a dědění v první dědické skupině (děti a manžel nebo partner).

Rok 2007: Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender (LGBT) menšiny v ČR

Analýza byla v průběhu roku 2007 vypracována Pracovní skupinou pro otázky sexuálních menšin ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny MUDr. Džamila Stehlíkové.

THE GAY, LESBIAN, BISEXUAL AND TRANSGENDER MINORITY

The path to equality in the Czech Republic

“A different sexual orientation shall be understood to mean a sexual orientation other than heterosexual, majority. The term “homosexuals” was and still is used for persons emotionally and sexually focused on the same sex (gays and lesbians). Nevertheless, this expression does not include persons emotionally and sexually attracted to both sexes (bisexuals), persons having a feeling of permanent belonging to a sex other than their physical sex (transgender people) and individuals who have or had at the time of their birth biological signs of both sexes (intersexual people). Therefore, over the course of years, the term “lesbian, gay, bisexual, transgender and intersexual minority” came into use. Out of a genuine need of practicality, an abbreviation—the LGBTI minority—was introduced, made up of all these five terms. To a marked extent, the expression “homosexuals” can be regarded as obsolete and out-of-date. The reason this expression is still used by most of society is quite certainly the generally lower awareness of the existence of the “minority within a minority,” i.e. bisexual, intersexual and transgender people. The problem of intersexuality, although it is nothing new, was, until recently, less well-known and until today it is almost solely discussed only at the professional level.”

- Analysis of the situation of the lesbian, gay, bisexual and transgender minority in the Czech Republic, 2007

Until 1950: criminality of homosexuality.

The Austrian criminal code applied in the Czech lands from 1852 (No. 117/1852 Coll.) and punished any sexual act between persons of the same sex as fornication against nature with imprisonment of between 1 and 5 years (in the case of violence or pressure up to 10 years).

1961: decriminalisation

Decriminalisation of consensual homosexual behaviour between adults over 18 by the new criminal code (No. 140/1961 Coll.). Homosexual behaviour was still illegal if one of the partners was under 18. Homosexual sexual intercourse giving rise to public offence (cancelled in 1990) was punishable under Section 244 (with a punishment of imprisonment **of 1 to 5 years**), which enabled **police harassment**. There has been the same age of consent of 15 for homosexual and heterosexual activities since 1 July 1990.

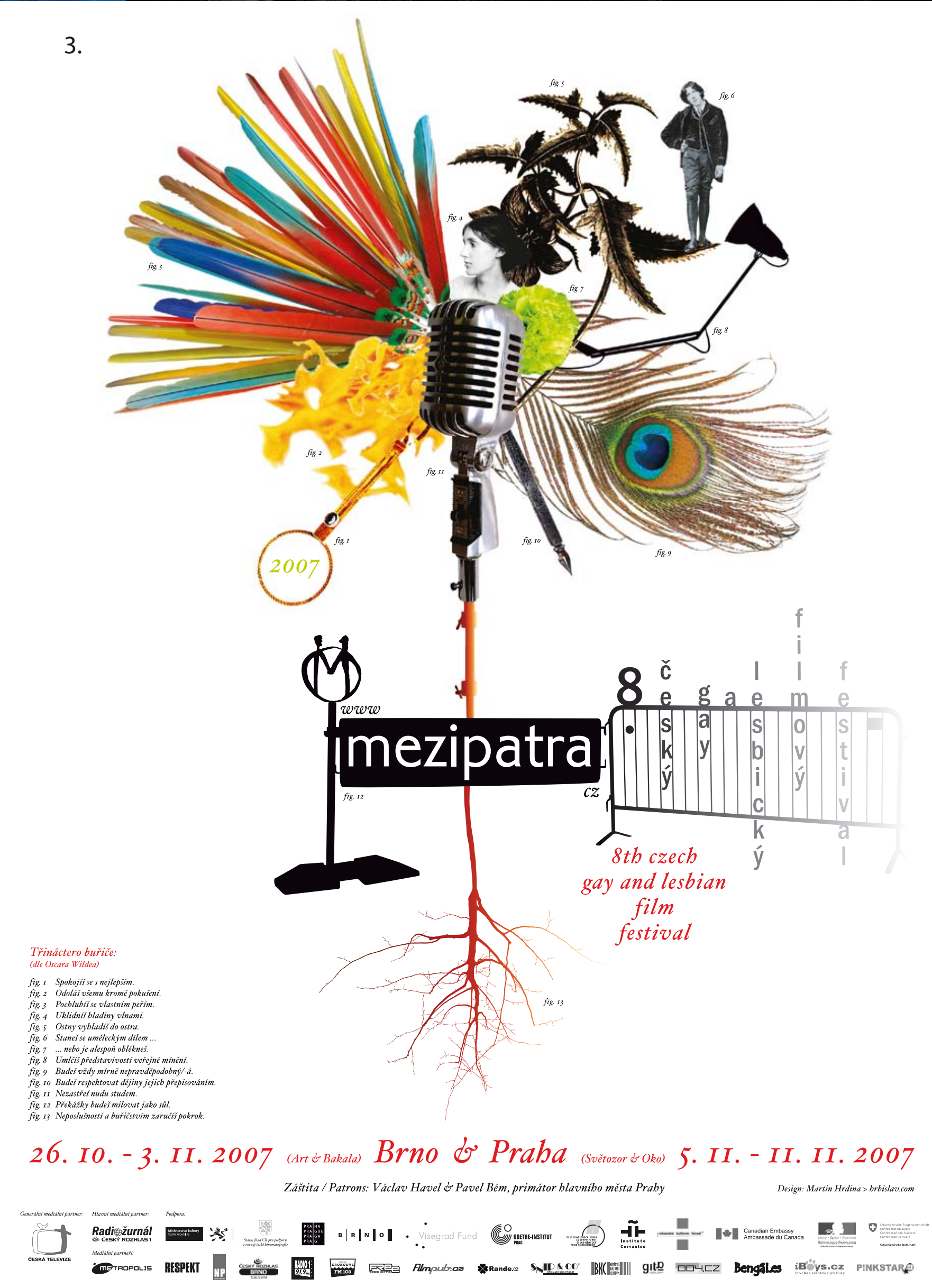
1993: Homosexuality taken out of the list of illnesses in the Czech Republic

2006: Registered partnership

Under Act No. 115/2006 Coll., with effect from 1 July 2006, registered partnership—the permanent association of people of the same sex—was introduced in the Czech Republic. Couples of the same sex could conclude a “status bond” ensuring, for example, the position of a close person under the Civil and Criminal Codes, the right to represent a partner, mutual maintenance duty, the right to refuse to testify against a partner, the right to information about a partner’s medical condition, and inheritance in the first inheritance group (children and husband or partner).

2007: Analysis of the situation of the lesbian, gay, bisexual and transgender (LGBT) minority in the Czech Republic.

The analysis was drafted in 2007 by the Working Group for Sexual Minority Matters of the Minister for Human Rights and National Minorities MUDr. Džamila Stehlíková.

1. Průvod – žít spolu je normální
 2. Od roku 1983 je ve světě třetí květnovou nedělí pořádána akce s názvem Světlo pro AIDS (Candlelight Memorial Day). Průvody putují v městech po celém světě, aby zapálenými svíčkami vzpomněli na zemřelé na AIDS.
 3. Plakát na filmový festival Mezipatra
1. Parade – It's normal to live together
 2. Since 1983 on the third Sunday in May there has been an event entitled Candlelight Memorial Day. Parades go through cities throughout the world to remember those who have died of AIDS with candles.
 3. Poster for the Mezipatra film festival

Sexuální minority / Sexual Minorities

LESBICKÁ, GAY, BISEXUÁLNÍ A TRANSGENDER MINORITA
Aktivismus a organizované hnutí

Aktivismus
24. 6. 1990 založily na setkání v Brně společenský Svaz Lambda, politické HRHO, komerční Lega Pardubice a slovenské Hnutie Ganymedes celostátní platformu, nazvanou **Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO) v ČSFR**. Prezidentem byl zvolen **Jiří Hromada**. Po rozpadu SOHO v roce 2000 pokračuje v prosazování práv LGBT menšiny řada nevládních organizací: STUD Brno, Gay iniciativa, Gay a lesbická liga, Transfórum, Jihočeská lambda a další.

Kultura
V současnosti patří mezi nejvýznamnější kulturní aktivity každoroční filmový festival Mezipatra (pořádaný od roku 2000 a podporovaný i vládou ČR) a nejen lesbický kulturní festival eLnadruhou, který navázal na desetiletou tradici předchozí aktivity s názvem Apríles. Pro prezentaci LGBT komunity jsou důležitými médii rozhlas a televize. Od září 1998 do prosince 2006 vysílal Český rozhlas 1 – Radiožurnál každé pondělí večer půlhodinový magazín pro gaye a lesbické ženy pod názvem Bona Dea. Česká televize vysílala v letech 2004 a 2005 pořad LeGaTo; od roku 2007 je vysílán pořad s názvem Q (zkratka slova **queer**, jež v doslovném překladu označuje vše nezvyklé, podivné. Pojem queer je zároveň moderním souhrnným označením pro LGBT osoby). Oba tyto pořady jsou významným zdrojem informací o životě a problémech LGBT menšiny v České republice, a to nejen pro samotnou menšinu, ale i širokou veřejnost.

Gay Pride Day
Den gay hrdosti (pride) vznikl jako vzpomínková akce na brutální a bezdůvodný zásah newyorské policie v gay baru Stonewall Inn v New Yorku 28. 6. 1969. V důsledku toho se poslední červnový víkend ve většině západních kultur a v USA pořádají pochody na podporu zrovnoprávnění G/L minority. Vzhledem k malé podpoře různých aktivit ze strany širší komunity proběhl v České republice historicky první celostátní gay pride až 28. června 2008. Úspěšná akce se stala veřejnou propagací myšlenky různorodé otevřené společnosti.

Česká společnost AIDS pomoc
Byla založena 6. 12. 1989. Vzhledem k tomu, že značný počet obětí AIDS byl mezi gay minoritou, bylo to právě světové gay hnutí, které podnítilo vlnu preventivních opatření, jež podporována státními institucemi vedla k zastavení prudkého nárůstu počtu případů HIV ve světě i v České republice.

THE GAY, LESBIAN, BISEXUAL AND TRANSGENDER MINORITY
Activism and Organised Movement

Activism
24 June 1990 at a meeting in Brno the social Svaz Lambda, the political HRHO, the commercial Lega Pardubice and the Slovak Hnutie Ganymedes formed a national platform, called the Sdružení organizací homosexuálních občanů (Association of Homosexual Citizens' Organisations, SOHO) in the Czech and Slovak Federal Republic. Jiří Hromada was elected president. After SOHO collapsed in 2000, a number of nongovernmental organisations continued to push for the rights of the LGBT minority: STUD Brno, Gay iniciativa, Gay a lesbická liga, Transfórum, Jihočeská lambda and others.

Culture
At the current time the most important cultural activities include the annual Mezipatra film festival (held since 2000 and supported by the government of the Czech Republic) and not only the cultural festival eLnadruhou, which followed on from the ten-year tradition of previous activities under the name Apríles. Radio and television are important media for the presentation of the LGBT community. **Every Monday evening from September 1998 until December 2006 Český rozhlas 1 – Radiožurnál broadcast a half-hour magazine programme for gays and Lesbian women under the name Bona Dea**. Between 2004 and 2005, Czech Television broadcast the programme **LeGaTo; from 2007 it has broadcast a programme entitled Q (short for the word queer, which means everything unusual, strange**. The term queer is also a modern aggregate designation for LGBT persons). Both these programmes are a significant source of information about the life and problems of the LGBT minorities in the Czech Republic, not just for the minority itself, but also for the general public.

Gay Pride Day
Gay Pride Day came about as a way to remember a brutal, unreasonable raid by the New York Police on the Stonewall Inn gay bar in New York on 28 June 1969. As a consequence of this, on the last weekend in June in most western cultures and in the USA there are marches to support equal rights for the G/L minority. With regard to the small support for various activities on the part of the wider community, the historically first national gay pride day was held on 28 June 2008. The successful event became public promotion for the idea of a varied and open society.

Czech Society for AIDS Help
This was established on 6 December 1989. With regard to the fact that a marked number of aids victims were among the gay minority, it was the world gay movement that initiated a wave of preventative measures, which, supported by state institutions, halted the sharp increase in the number of HIV cases in the world and the Czech Republic.

Evropský rok rovných příležitostí 2007 / European Year of Equal Opportunities 2007

Rok 2007 byl rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady EU vyhlášen *Evropským rokem rovných příležitostí pro všechny (ERRP)*. Stal se tak jedinečnou příležitostí ke zlepšení informovanosti a k nastartování diskuse široké veřejnosti o antidiskriminační legislativě jednotlivých států i Evropské unie, o možnostech ochrany před diskriminačním jednáním a o principu rovného zacházení. Začlenil se tak do širšího pojetí lidských práv, akcentujícího právě antidiskriminaci a rovnost šancí. Zahájen byl prvním Evropským summitem rovnosti 30.–31. 1. 2007 v Berlíně.

V České republice byl Evropský rok slavnostně zahájen 2. dubna setkáním za účasti premiéra M. Topolánka, eurokomisaře V. Špidly a ministryně D. Stehlíkové. České cíle byly odvozeny od obecných cílů Evropského roku a konkretizovány především do 3 úkolů:

- informovat občany o jejich právu nebýt diskriminován
- podporovat rovné příležitosti příslušníků znevýhodněných skupin ve všech oblastech společenského života
- ukázat, jak kulturní rozmanitost může být pro českou společnost přínosem.

V České republice plní občanský sektor s rozvinutou sítí nevládních organizací aktivní úlohu při prosazování rovnosti a v boji s diskriminací. Tento fakt byl při implementaci Evropského roku zohledněn – Česká republika ho realizovala především formou různorodých aktivit občanské společnosti, které ze státního rozpočtu podpořila částkou ve výši 198 767 EUR. Koordinátorem a gestorem ERRP byla v ČR Sekce pro lidská práva Úřadu vlády, respektive ministryně vlády D. Stehlíková. Realizovaly se např. projekty organizací Člověk v tísni, IQ Roma servis, Liberecké romské sdružení, Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, Partners Czech. Řada aktivit dosáhla mimořádné úrovně, a to i z hlediska dlouhodobého vlivu na veřejnost. Zahájené aktivity se i nadále rozvíjejí a s výstupy materiální povahy, např. edukačními, se dále pracuje.

Evropský rok tak posílil dialog mezi občanskou společností a státní správou a ukázal, že se můžeme navzájem obohacovat, sdílet své zkušenosti a společně přispívat k boji proti diskriminaci a předsudkům. Šíření myšlenek ERRP zvláště mezi mládeží napomohl ambasador ERRP, kterým byl jmenován romský rapper a frontman skupiny Gipsy.cz Radoslav Banga.

České pojetí Evropského roku rovných příležitostí se dočkalo i mezinárodního uznání. Brněnský projekt „Krém na ruce pro všechny barvy kůže“ (IQ Roma servis) byl na slavnostním zakončení v Lisabonu vyhlášen za nejoriginálnější dílčí počín celé kampaně.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY SE PODÍLELA NA FINANCOVÁNÍ ERRP 2007 ČÁSTKOU 8,8 MILIÓNU KČ.

A decision of the European Parliament and EU Council made 2007 the *European Year of Equal Opportunities for All (EYEO)*. It was therefore a unique opportunity to improve information-awareness and start a discussion with the general public about anti-discrimination legislation in the various countries of the European Union, the possibilities of protection from discriminatory conduct and the principle of equal treatment. It fitted in to the wider conception of human rights accenting antidiscrimination and equality of opportunity. The first European equality summit was started on 30-31 January 2007 in Berlin.

In the Czech Republic, the European Year was got underway on 2 April by a meeting attended by Prime Minister M. Topolánek, European Commissioner V. Špidla and Minister D. Stehlíková. The Czech aims were derived from the general aims of the European Year and specified primarily in 3 tasks:

- Inform citizens of their right not to be discriminated against;
- Support equal opportunities for members of disadvantaged groups in all areas of social life;
- Show how cultural variety can be a benefit to Czech society.

In the Czech Republic, the civic sector, with its developed network of non-governmental organisations, plays an active role in pushing through equality and in the battle with discrimination. This fact was taken into account during the implementation of the European Year—the Czech Republic implemented it primarily in the form of various civic society activities that received support totalling € 198,767 from the government budget. The entity that coordinated and was responsible for the EYEO in the Czech Republic was the Section for Human Rights at the Office of the Government, and Minister D. Stehlíková. For example, they implemented projects by the organisations Člověk v tísni (People in Need), IQ Roma servis, Liberecké romské sdružení (Liberec Roma Association), Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (Czech National Council of Persons with Disabilities), Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva (Advice Bureau for Citizenship/Civil and Human Rights) and Partners Czech. A number of activities achieved an extraordinary standard, including from the viewpoint of the long-term effect on the public. The activities that started continued to be developed and work is still being done with output of a material number, such as for education.

The European Year therefore strengthened dialogue between civic society and the state administration and showed that we can enrich each other, share our experience and jointly contribute to the fight against discrimination and prejudice. Dissemination of the EYEO's ideas among young people was helped by the EYEO's ambassador, who was Roma rapper and frontman of the group Gipsy.cz, Radoslav Banga.

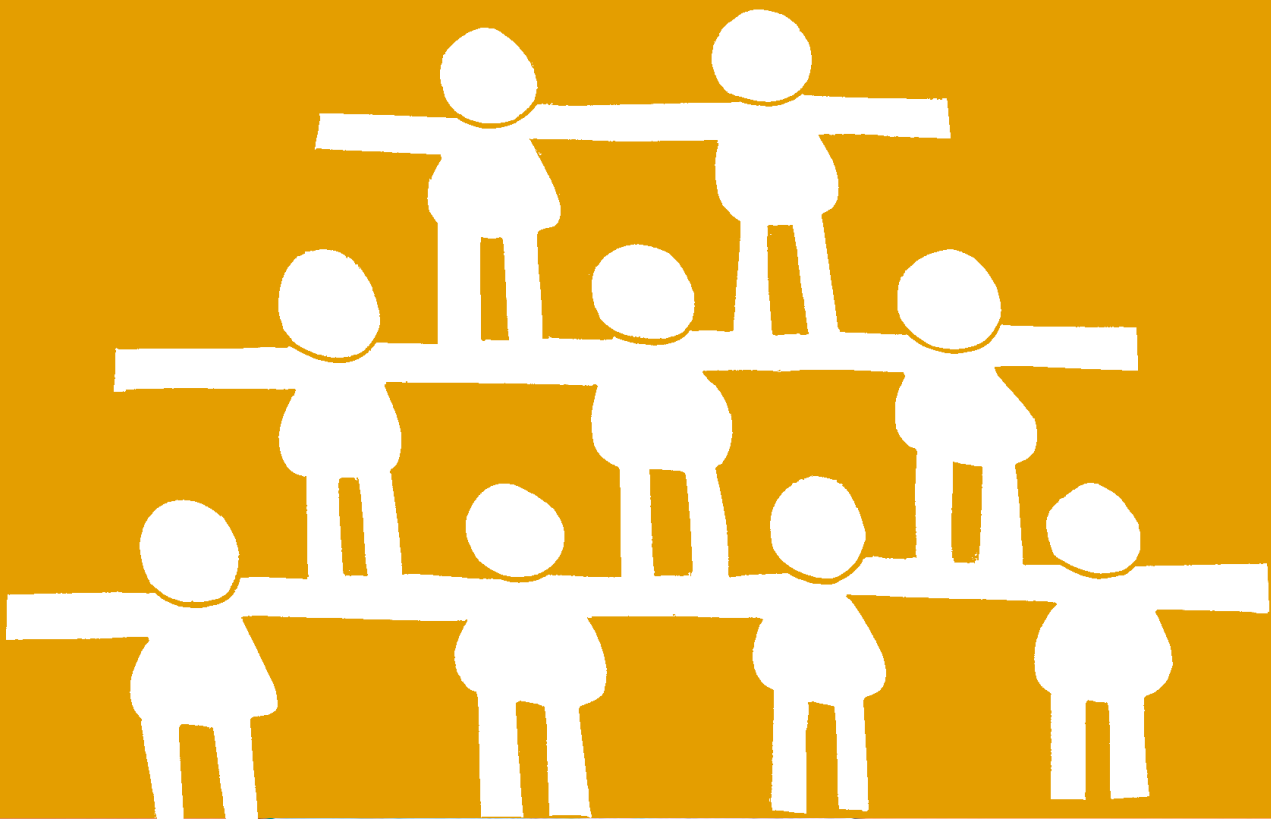
The Czech concept of the European Year of Equal Opportunities received international recognition. The Brno project “Cream for All Colours of the Skin” (IQ Roma servis) was declared the most original event of the whole campaign at the closing ceremony in Lisbon.

THE GOVERNMENT OF THE CZECH REPUBLIC CONTRIBUTED CZK 8.8 MILLION IN 2007 TOWARDS FINANCING THE EYEO.

1. Karneval rozmanitosti, festival Člověka v tísni, zahrnul i taneční reje. Foto: MKC Praha
2. Porada ministryně D. Stehlíkové s ambasadorem Evropského roku rovných příležitostí pro ČR, romským frontmanem skupiny Gipsy.cz, R. Bangou. Foto: Sekce pro lidská práva Úřadu vlády
3. Na téma diskriminace stokrát stejně a pokaždé jinak. Foto: MKC Praha
4. Originální počín brněnského sdružení IQ Roma, oceněný při slavnostním zakončení ERRP v Lisabonu: Krém na ruce pro všechny barvy kůže. Foto: IQ Roma servis

1. Carnival of Variety, the People in Need festival included dancing Photo: MKC Praha
2. Meeting of Minister D. Stehlíková and Ambassador for the European Year of Equal Opportunities for the Czech Republic, the Roma frontman of the group Gipsy.cz, R. Banga. Photo:
3. A hundred times the same and different every time on the topic of discrimination. Photo: MKC Praha
4. The original project by the Brno IQ Roma association received an award at the closing ceremony for the EYEO in Lisbon: Hand cream for all colours of the skin: Photo: IQ Roma

Angažované občanství / Involved Citizenship

1. *Masové demonstrace občanů za tzv. sametové revoluce 1989*
2. *Klíčová je pro rozvoj angažovaného občanství rodinná a školní výchova – seminář o lidských právech, který pro pedagogy uspořádal Český helsinský výbor.*
3. *Jednání představitelů NNO*

1. *Mass demonstrations by citizens during the Velvet Revolution in 1989.*
2. *Family and schools education are key for the development of involved citizenship—a workshop on human rights arranged by the Czech Helsinki Committee for educators.*
3. *A meeting of NGO representatives.*

Koncept lidských práv přes svou univerzálnost nabývá v různých oblastech světa odlišných souvislostí a tím i priorit. V globálním měřítku jde stále především o základní práva v totalitních režimech, despotcích a v ohniscích nenávisti. Evropská unie na opačném pólu naopak po desetiletích prosperity a humanizace zdůrazňuje antidiskriminaci, rovné příležitosti; hledá rovnováhu mezi multikulturalismem a vlastní identitou, mezi svébytností migrantů a jejich akceptací evropských hodnot, mezi právy a povinnostmi. Naše společnost se ještě dlouho bude vyrovnávat s rozbitím své přirozené struktury, s ponížením sociálního a mravního potenciálu, s narušením hodnotového systému, přirozených vztahů a vzorců chování v důsledku souvislých 50 let nacistické a komunistické nesvobody a destrukce. Devastace společnosti byla hluboká a zatím jsme nezavřili ani pochopení historie, ani nápravu křivd a odsouzení zločinů. Zatím jsme nedosáhli ani důsledné obnovy práva, nepochybnitelné nedotknutelnosti soukromí a majetku, plné ochrany vlastnictví, obnovy politické i každodenní lidské slušnosti. Stále probíhá vleklé odhोjování totality s pomalým zacelováním chronických ran, komplikované demagogií, populismem a zneužíváním kdečeho včetně nelegitimních odposlechů. Mnohé musí v této oblasti vykonat stát a skutečně státotvorná politická reprezentace. Mnohé mohou a musejí vykonat občané, neboť demokratický stát je produkt především jejich vůle a hodnot. Tím závažnější je pokles občanské angažovanosti a nezištného zájmu o věci veřejné.

Lidská práva nemohou být rozvíjena jinak než těmi, jejichž životy kultivují – občaný; nepřidělují se, nýbrž žijí. Kromě zákonů vyžadují občanský zájem, osobní zodpovědnost a nezřídka statečnost – bez kampaní, každodenně, s vědomím nadosobního smyslu života. Autentická společnost se utváří především zdola vůlí angažovaných svobodných občanů, jejich obcí a demokratických institucí, nelze ji fabrikovat a manipulovat shora mocí a sociálním inženýrstvím. Pomoci mohou i nestátní neziskové organizace (NNO): v ČR působí asi 62 800 občanských sdružení, 1500 obecně prospěšných společností, 1450 nadací a nadačních fondů (nejvýznamnější z nich a z firemních dárců sdružuje Fórum dárců, hlavní podpůrce filantropie v ČR) a řada obdobných právnických osob církevních - největší, katolická Charita ČR, má 309 poboček, 526 středisek pomoci, 4581 pracovníků a 50 000 dobrovolníků.

Doufáme, že putovní fáze výstavy podnítl na místní i regionální úrovni zájem o konkrétní lidská práva a občanské aktivity i o partnerství NNO s podnikatelskou sférou (spolupráce s Hospodářskou komorou ČR). V rámci českého předsednictví v Radě EU se uskuteční v květnu 2009 v Brně konference Evropa angažovaných občanů s důrazem na financování a udržitelnost činnosti NNO.

V ROCE 2006 POSKYTL NNO STÁTNÍ ROZPOČET 5 569 MILIONŮ KČ A ROZPOČTY KRAJŮ 1 391 MILIONŮ KČ.

Despite its universality, the concept of human rights has different contexts and therefore priorities in various areas of the world. On a global scale, this primarily concerns fundamental rights in totalitarian regimes, countries ruled by despots and flash points of hatred. At the other end of the scale, after decades of prosperity and humanisation, the European Union is emphasising antidiscrimination and equal opportunities; it is looking for a balance between multiculturalism and own identity, between the peculiarities of migrants and the acceptance of European values, rights and duties. For a long time to come our society will be dealing with the destruction of its natural structure, the lowering of its social and moral potential, interference with its value system, natural relations and behaviour patterns, as a consequence of the continuous 50 years of Nazi and Communist lack of freedom and destruction. The devastation wrought on society was deep and we have not yet completed an understanding of our history, correction of the wrongs or condemnation of the crimes. We have not yet even achieved a thorough renewal of rights, unquestionable inviolability of privacy and property, full protection of ownership, or a renewal of political and everyday human decency. The correction of the damage done by totalitarianism is still dragging on, accompanied by slow healing of the wounds, complicated demagogy, populism and the abuse of just about everything, including illegitimate listening devices. The government and truly statesman-like political representatives have a lot to do here. Citizens can and must do a lot themselves, as a democratic country is primarily a product of their will and values. This makes the fall in civic involvement and unselfish interest in public affairs all the more serious.

Human rights cannot be developed except by those whose lives they cultivate—the citizens; they are not allocated, but lived. In addition to laws, they require civic interest, personal responsibility and, not infrequently, courage—without campaigns, every day, with awareness of a meaning of life above the personal level. Authentic society is primarily created from below by the will of involved free citizens, their communities and democratic institutions; it cannot be fabricated and manipulated from above or by social engineering. Non-governmental non-profit organisations (NGOs) can help: In the Czech Republic there are 62,800 civic associations, 1,500 generally beneficial societies, 1,450 foundations and foundation funds (the most significant of these are grouped together with corporate donors in the Donors' Forum, the main supporter of philanthropy in the Czech Republic), and a number of similar religious legal entities—the largest is the Catholic Charita ČR, which has 309 branches, 526 assistance centres, 4,581 workers and 50,000 volunteers.

We hope that the travelling stage of the exhibition will encourage interest at the local and regional level in human rights and civic activities, as well as partnerships between NGOs and the business world (co-operation with the Economic Chamber of the Czech Republic). During the Czech presidency of the EU Council, there will be a conference entitled a Europe of Involved Citizens in Brno in May 2009, which will emphasise the financing and sustainability of NGOs' activities.

NGOS RECEIVED CZK 5,569 MILLION FROM THE GOVERNMENT BUDGET AND CZK 1,391 MILLION FROM REGIONS' BUDGETS IN 2006.

Slovo na závěr a poděkování

Na úsvitu Výstava k 60. výročí Všeobecné deklarace lidských práv
Výstavu připravily Úřad vlády České republiky a Informační centrum OSN v Praze

Výstava je poctou samotné Deklaraci i úsilí a ideálům jak jejích tvůrců, tak obránců lidských práv. Chce alespoň stručně připomenout historické souvislosti a vývojové trendy, které ve vyspělých zemích dnes akcentují především rovné příležitosti, antidiskriminační opatření, sociální začleňování, seberealizaci a participaci minorit i humanizaci života zvláště znevýhodněných a ohrožených lidí. Cílem není výuková expozice, ucelený výklad s definicemi a výčty dokumentů, institucí, agend, ani přehled aktuálních problémů. Předkládáme jakýsi vhled do světa lidských práv, nárys jeho rozsáhlosti a mozaiku aktivit bez nároku na úplnost – zastoupena není např. problematika vězeňství, národní a mezinárodní kontroly dodržování lidských práv ani mnoha závažných dílčích jevů, z nichž některé by vydaly na samostatnou expozici.

Byli bychom rádi, kdyby shromážděné materiály nejen informovaly, ale především podnítily zájem, veřejnou diskusi, angažované občanství a tím i řešení dílčích jevů – vždyť jsme stále teprve na úsvitu plné emancipace a rovných příležitostí všech lidských bytostí.

Na výstavě spolupracovali (zpracování tématu, poskytnutí podkladových materiálů a fotografií, konzultace): Ministerstvo zahraničních věcí ČR – odbor lidských práv a transformační politiky, Ústav pro studium totalitních režimů (Martin Tichý), Ministerstvo zdravotnictví a řada nestátních neziskových organizací: Český helsinský výbor, Liga lidských práv, Člověk v tísni, Česká ženská lobby, Gender Studies, Nadace Naše dítě, Linka bezpečí, Sdružení SOS dětských vesniček, Na vlastních nohou (Stonožka), Spolu (Olomouc), Sdružení bývalých politických vězňů, Cesta domů, Život 90, Diakonie ČCE, Farní charita Karlovy Vary, Židovská obec Praha, Židovské muzeum v Praze, Slovo 21, Multikulturní centrum Praha, Centrum pro integraci cizinců, Nový prostor, Pražská organizace vozíčkářů, odbor kultury a památkové péče Magistrátu hlavního města Prahy.

Děkujeme všem fotografům, kteří bezúplatně poskytli své práce, včetně pana Chada Evanse Wyatta, který poskytl soubor Roma rising – Romské obrození. Dále děkujeme za fotodokumentaci z archivu: Aktuálně.cz, Lidové noviny, Židovské muzeum v Praze, IWM Collections, Auschwitz Scrapbook.

Zvláštní poděkování patří Mgr. J. Hromadovi a pracovníkům Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR – PhDr. A. Sulitkovi, Ing. R. Soukupové, RNDr. M. Pospíšilovi, JUDr. D. Zelenkové, JUDr. P. Ptáčníkovi, Mgr. L. Otáhalové, Mgr. K. Manové, Mgr. J. Machačkoví, PhDr. R. Hůlkové, Z. Dunovi – za zpracování podkladových materiálů a P. Koubkovi za název výstavy.

V grafickém ztvárnění expozice i plakátu bylo využito grafického zpracování článků Všeobecné deklarace lidských práv, které pro Organizaci spojených národů vytvořil před 30 lety brazilský výtvarník Octavio Roth.

At the Dawn Exhibition to mark the 60th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights
The exhibition was prepared by the Office of the Government of the Czech Republic and the UN Information Centre in Prague

The exhibition is to honour the Declaration and the attempts and ideals of both its creators and human rights defenders. It is necessary to at least briefly remind ourselves of the historical context and development trends that, in developed countries, today primarily accent equal opportunities, anti-discrimination measures, social inclusion, self-realisation and participation of minorities, and the humanisation of the life of especially disadvantaged and endangered people.

The aim is not a teaching exhibition, a comprehensive explanation with definitions and lists of documents, institutions, agendas and a summary of current problems. We present a sort of view into the world of human rights, an outline of its scope and a mosaic of activities without a demand for completeness—there is no space for prison matters, national and international controls on compliance with human rights and many important partial phenomena, some of which would be worth a separate exhibition of their own. We would be very happy if the materials gathered not only informed, but also, primarily, heightened interest, public discussion, involved citizenship and the resolution of partial phenomena—as we are still at the dawn of full emancipation and equal opportunities for all human beings.

The following helped with the exhibition (dealing with the topic, providing source materials and photographs, consultation): the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic—human rights and transformation policy department, the Institute for the Study of Totalitarian Regimes (Martin Tichý), the Ministry of Health and a number of nongovernmental non-profit organisations: the Czech Helsinki Committee, the Human Rights League, People in Need, the Czech Women's Lobby, Gender Studies, the Our Child Foundation, Safety Line, the SOS Children's Villages Association, On Own Feet (Centipede), Together (Olomouc), the Association of Former Political Prisoners, The Way Home, Life 90, Diakonie ČCE, the Karlovy Vary Parish Charity, the Prague Jewish Community, the Jewish Museum in Prague, Word 21, the Prague Multicultural Centre, the Centre for Integration of Foreigners, Nový prostor, and the Prague Wheelchair Association.

We would like to thank all the photographers that provided their work for free, including Chad Evans Wyatt, who provided the set Roma Rising: Roma Revival. We would also like to thank the following for archive photo documentation: Aktuálně.cz, Lidové noviny, Jewish Museum in Prague, IWM Collections and Auschwitz Scrapbook.

Special thanks go to Mgr. J. Hromada and workers at the Section for Human Rights at the Office of the Government of the Czech Republic - PhDr. A. Sulitka, Ing. R. Soukupová, RNDr. M. Pospíšil, JUDr. D. Zelenková, JUDr. P. Ptáčník, Mgr. L. Otáhalová, Mgr. K. Manová, Mgr. J. Macháček, PhDr. R. Hůlková, Z. Duna – for working on the source materials.

The graphics for the exhibition and the poster used the graphic design for the articles of the Universal Declaration of Human Rights that was created for the United Nations 30 years ago by the Brazilian artist Octavio Roth.

Autor koncepce / Concept's author: MUDr. Zdeněk Kalvach
Komisař výstavy / Exhibition commissioner: PhDr. Lucie Wittlichová
Grafická úprava / Graphic design: Jerome, s. r. o. – Petr Liška
Produkce a realizace / Production and realisation: **jerome**